

**Związek Stowarzyszeń drukarzy
i odlewaczy czcionek, oraz po-
krewnych zawodów Austrii**

Założony w roku 1894

Sprawozdanie

**z czynności Związku za
rok 1910**

**Pogląd na ogólną
działalność Stowa-
rzyszeń związkowych
od czasu ich założenia**

**Przełożył z niemieckiego:
Maksymilian Hempel**

**Sprawozdanie to wyszło
ponadto w językach:
niemieckim, czeskim i
włoskim**

Wiedeń 1911

Nakładem Związku (Franciszek Reifmüller)

:: Związek Stowarzyszeń drukarzy ::
i odlewaczy czcionek i pokrewnych za-
wodów Austrii. Założony w r. 1894

Sprawozdanie

z czynności Związku
za czas od 1. stycznia
do 31. grudnia 1910 wraz
z poglądem na ogólną
działalność Stowarzy-
szeń związkowych od
:: czasu ich założenia ::

Wiedeń, 1911. Nakładem Związku (Franciszek Reismüller)
Z Drukarni Źdźiatowej we Łwowie, ul. Kopernika l. 20.

Słowo wstępne.

Przed przystąpieniem do sprawozdania, chcemy wspomnieć o koledze, którego nam nieubłagana śmierć w ubiegłym roku wydarła. W dniu 7. sierpnia 1910, straciliśmy naszego dzielnego bojownika, Franciszka Čermáka, zastępcę przewodniczącego „Typografickiej Besedy“ i przewodniczącego praskiego Zgromadzenia towarzyszy; zmarł on na ciężką chorobę — śmierć była dlań prawdziwym zbawcą. Był on niestrudzonym bojownikiem interesów robotników typograficznych i, nie w ostatniej linii, interesów pracującego proletariatu. Te jego wybitne zasługi pozostaną niezapomniane; koleddy Austrii zachowają dlań zawsze zaszczytną pamięć.

Ubiegły rok sprawozdawczy znajdował się w znaku VII. Zjazdu związkowego. Zarząd miał wiele wstępnych prac do pokonania; chodziło bowiem o przekształcenie obecnego regulaminu i przeprowadzenie obliczeń co do ewentualnego podwyższenia zapomóg, oraz stworzenie projektu nowoczesnego regulaminu stręczenia pracy.

VII. Zjazd związkowy, który się odbył w czasie od 12—17. września w Bernie, uczynił nie tylko wiele dla potrzebujących zapomogi kolegów, powziął on także pod względem organizacyjnym bardzo głęboko sięgające uchwały.

Licząc się ze stosunkami, podwyższył Zjazd związkowy najważniejsze zapomogi, to jest zapomogę dla bezrobotnych w miejscu i w podróży. Lecz także i chorzy koleddy i inwalidzi nie wyszli z próżnymi rękami; tak samo podwyższono koszty pogrzebowe.

Regulamin dla stręczenia pracy, jak go uchwalił Zjazd związkowy, odpowiada stosunkom nowoczesnego stowarzyszenia zawodowego. Jak poniżającym było pierwiej dla bezrobotnych kolegów, gdy musieli ze swą siłą roboczą krążyć od oficyny do oficyny i często u wejścia do kantoru dać się szorstko odprawić przez domowego Cerbera! Regulamin stręczenia pracy ograniczył, jeżeli nie całkiem, to choć częściowo, narzucanie się

z ofertami; także i pod tym względem przyszło wielu do poznania, że ofiarowanie siły roboczej w sposób dewocki i opisywanie wiadomości zawodowych w przesadnych barwach osobiście im korzyści nie przynosi, zaś ogółowi tylko szkodzi. Jeżeli nowo stworzone stręczenie pracy ma mieć dobre skutki, wtedy muszą koledzy ściśle trzymać się regulaminu, gdyż tylko wtedy będzie możliwem powszechne wprowadzenie stręczenia pracy.

Punkt: Sprawy cennikowe dał delegatom na Zjazd związkowy sposobność do zajęcia się obowiązującą obecnie wspólnością cennikową i zwrócenia uwagi swej na rok 1913 — rok rewizyi cennika.

Oby wszystkie uchwały, powzięte na berneńskim Zjeździe związkowym padły na dobry grunt i do najbliższego Zjazdu związkowego w Krakowie wydały owoc dojrzwały.

Konsekwencyą Zjazdu związkowego była zwołana na dzień 27. i 28. listopada do Wiednia konferencya przewodniczących Stowarzyszeń związkowych z przybraniem wydziałów Zgromadzeń towarzyszy. Ta konferencya zajmowała się szczegółowo zajściami w obozie przedsiębiorców. Głównie zwróciła konferencya uwagę swą na zajścia w Państwowym Związku austriackich właścicieli drukarni, który połączył się z dostatecznie znanym, szarfmacherskim Związkiem przemysłowców. Uchwały, które powzięto na tej konferencyi, każą nam spokojnie patrzeć w przyszłość. Jeżeli może w roku 1913 szarfmacherska część przedsiębiorców okaże ochotę do tańca, dostarczymy im dobrej muzyki.

Lepsza gospodarcza konjunktura wywarła także i na nasz przemysł wpływ korzystny, przezco nasz stan bezrobotnych czasowo poniekąd się zmniejszył; niestety, należy przytem zaznaczyć, że sposobności do pracy nie trwały dłuższy czas, i tak w wielu oficynach zauważono silną zmianę. Fluktuacya nie musiałaby być tak wielką, jeżeliby osobne godziny można ostatecznie ograniczyć. Dalecy od występowania przeciwko cennikowym postanowieniom o osobnych godzinach, musiałoby się przecie zbadać w niektórych zakładach, czy też tygodniami trwająca praca pogodzinowa rzeczywiście jest potrzebną — czy też nie możnaby jej w inny sposób usunąć. Właśnie w największych zakładach, którymby łatwo było, przez postawienie więcej zecerów, uniknąć stałej pracy pozagodzinowej, kwitnie nadużywanie osobnych godzin najsilniej. Ze statystyką osobnych godzin w rękę, można wykazać prawdziwość twierdzenia co do wielkich zakładów. Rekord ale odniosła tu — jak to się okazuje ze sprawozdania Górno-austriackiego Stowarzyszenia — pewna lincka drukarnia. Przy stanie 40 członków Związku robiono tam w roku sprawozdawczym... 8238 $\frac{1}{2}$ osobnych godzin. Uczniowie uczestniczyli w tem z 601 godzinami. Jeżeli musimy przyznać, że roboty czasami musi się tak wykonać, że osobnych godzin nie da się uniknąć, to przecie tak kolosalna wysokość nie jest potrzebną. Tem bardziej musi się być jeszcze przeciwnikiem tego sposobu pracowania, jeżeli w opublikowanych wyrokach cennikowych sądów polubownych czytamy, że koledzy za swą życzliwość tak bywają „wynagradzani“, że dotyczący szef od osobnych godzin z powodu różnic w płaceniu za osobne godziny musiał być skarżony.

Cennikowe stosunki w obrębie naszego Związku, należy uważać jako uregulowane. Z końcem 1910 r. istniało w Austrii 1333 drukarni, z których 1245 uznają obowiązujący cennik normalny, tak, że liczba niecennikowych drukarni wynosi 88. Z tej liczby najwięcej nie mają żadnego towarzysza — dlatego nie wchodzi z organizacyjnego stanowiska wcale w rachubę. Ze stanowiska wspólności cennikowej musimy się jednak z nimi liczyć, ponieważ one podbijają ceny druku, co szkodzi cennikowym przedsiębiorcom. Brzmi to dziwnie, ale jest to prawdą, że c. k. władze okazują tak wielką miłość dla niecennikowych pryncypałów, gdyż te pasożytnicze okazy są najczęściej kontrahentami c. k. starostw. Przedstawienia u tych i innych władz są najczęściej bezskuteczne, nawet interpelacje na nic się tu nie przydadzą, gdyż panowie w ministerstwie mają przecież co innego do czynienia, aniżeli się troszczyć o jakąś tam wspólność cennikową. Także z ludzkiego stanowiska musi się zwalczać te drukarnie. Wszak „wykształcają” one uczniów, to znaczy, że okradają biednych ludzi z ich lat młodości, wyrzucają ich po „wyuczeniu” na bruk, a co potem z tymi biedakami się stanie, jest panom niecennikowcom zupełnie obojętne — „wykształca” się dalej na dobre. Tego jaskrawego systemu wyzyskiwania nie można dostatecznie napiętnować. Jakkolwiek o tem już wiele mówiono i pisano, nie ujęła się jeszcze żadna władza za temi biednymi stworzeniami — zdaje się jakoby u góry miano interes w tem, by tacy źle wykształceni ludzie istnieli: przecież tu i ówdzie potrzeba także „chętnych do pracy” — a któż są nimi w najczęstszych wypadkach? Źle wykształceni robotnicy!

Jakkolwiek cennikowe stosunki można nazwać jako dobre, to były przecież — i będą zawsze — także różnice zdań w interpretacji cennika, a także i stosunki niecennikowe, które musiały być regulowane przez krajowe sądy polubowne, wzgl. Urząd cennikowy. W roku sprawozdawczym odbyły sądy polubowne razem 74 posiedzeń, na których załatwiono 243 skarg. Najwięcej różnic zachodziło w interpretacji § 9 (uczniowie), gdyż musiano co do nich rozstrzygać w 62 wypadkach. Urząd cennikowy odbył tylko 1 posiedzenie, na którym załatwił 10 rekursów przeciwko wyrokom sądów polubownych. Z żalem musi się tu podnieść, że przewodniczący ze strony pryncypałów, pan Fryderyk Jasper, z końcem roku ustąpił ze swego stanowiska. Ścisła obiektywność wobec każdego i jego bogate zawodowo-techniczne wiadomości sprawiły, że nawet i funkcjonariusze towarzyszy uważali go jako tego człowieka, który był w stanie załatwić niejedną na pozór niebezpieczną sprawę w drodze ugodowej. Pan Jasper, który wprawdzie dobrowolnie ustąpił, zdaje się być ofiarą tych szarfmacherskich nieukwalifikowanych właścicieli drukarni, którym wspólność cennikowa jest solą w oku, ponieważ im ta niejedna z ich tak zwanych kupieckich forteli krzyżuje.

Działalność Zarządu Związku i Zamknięcie rachunkowe za 1910 omawia sekretarz Związku kol. Józef Dvořáček w następnych rozdziałach. Oby koledzy zechcieli wszystkie te publikacje dokładnie zbadać, a dojdą pewnie wszyscy do przekonania, że nasza organizacja we wszystkich swych gałęziach funkcjonuje bez zarzutu dla dobra swych członków.

U końca tych wierszy rzućmy także wzrok w najbliższą przyszłość. 1913! Rok rewizyi cennika, a może także rok — walki. Do skutecznego przeprowadzenia walki nie wystarcza tylko obfita amunicya; niezbędną jest wzorowa dyscyplina wszystkich, konieczną jest zwartość organizacyi i międzynarodowa jedność między członkami.

Szanownym Funkcyonaryuszom Stowarzyszeń składamy najżywszą podziękę za ich żmudną działalność w służbie Związku. Nowy rok będzie znowu bogaty w pracę i zanosimy tu prośbę, ażeby brano się do pracy także w r. 1911 z tą samą ochotą i miłością, gdyż nie tak daleką jest chwila w której zabrzmi hasło:

„Do walki!“

Wiedeń, w marcu 1911.

Franciszek Reifmüller.

SPRAWOZDANIE

z działalności Związku w roku 1910.

Z polecenia Zarządu Związku zestawił sekretarz Związku J. Dvořáček

I. Działalność urzędowa.

1. Ogólne uwagi.

Także w roku ubiegłym, 16-tym od czasu połączenia wszystkich krajowych Stowarzyszeń w Związek Stowarzyszeń drukarzy i odlewniczy czcionek i pokrewnych zawodów Austrii, złożyła nasza organizacya świetne dowody zdolności świadczenia. Odbyty w Bernie w dniach od 12—17. września 1910 VII. zwyczajny Zjazd związkowy zgodził się nie tylko na zaproponowane przez Zarząd Związku podwyższenia wymiarów wsparć — przyczem można było uwzględnić różne życzenia delegatów —, lecz wypowiedziano tam także ogólnie skłonność stosownego podwyższenia wkładek do Stowarzyszenia, ażeby uchwalonym podwyżkom zapomóg użyczyć także potrzebnej podstawy i w ten sposób przeszkodzić ewentualnym wstrząśnieniom w obrocie kasowym. Konsolidacya stosunków kasowych poczyniła także w roku 1910 dalsze postępy; niestety, także i w tym roku pojawia się jedno Stowarzyszenie, które zamknęło rachunki nadwyżką wydatków. Jest nim Centralne Stowarzyszenie drukarzy i odlewniczy czcionek Czech, którego deficyt jednak w większej części odnieść należy do tego, że wspomniane Stowarzyszenie z końcem roku przedsięwzięło znaczne odpisanie z wartości domu Stowarzyszenia, z drugiej strony przyczyniły się do tego także wydatki, przekraczające bieżące dochody. Wszystkie inne Stowarzyszenia zamknęły rachunki znacznymi nadwyżkami i należy się spodziewać, że będziemy mogli w roku przyszłym powiedzieć to także o czeskim Centralnem Stowarzyszeniu.

Czynny stan członków naszych Stowarzyszeń związkowych z końcem roku 1910 wzrósł na **14.982**, podczas gdy stan nieczłonków wynosił 493.

Ogólny przychód Stowarzyszeń związkowych wynosił w roku ubiegłym **K 1,290.559·06**, ogólny rozchód **K 1,224.917·86**; okazująca się z tego nadwyżka przychodów wynosi zatem **K 65.641·20**.

W ogólnej sumie zapomóg okazało się także tym razem wobec roku poprzedniego zwiększenie. Wydano na to w roku 1910 **K 828.815·02** (w roku 1909 **K 826.204·47**). Z większymi kwotami, niż w roku po-

przednim, partycypują w tem: zapomoga dla bezrobotnych w miejscu i dla przesiedlających się, inwalidów i pozostałych; niżej przedstawiają się: zapomoga dla chorych, bezrobotnych w podróży i w nadzwyczajnych wypadkach potrzeby.

Z podanej powyżej sumy ogólnej zapomóg, wypłacono na rachunek centralizacji K 768.447·72, a na rachunek własny Stowarzyszeń związkowych K 60.367·30.

Wsparto w r. 1910: 5009 (34 prc.) chorych członków w 6975 wypadkach za 161.396 dni choroby sumą K 282.394·80 (na jeden wypadek choroby 23·14 dnia i K 40·49); 2071 (14·06 prc.) bezrobotnych członków w miejscu w 5011 wypadkach za 75.584 dni bezrobocia sumą K 151.184 (na jeden wypadek bezrobocia 15·08 dni bezrobocia i K 30·17); 92 (0·63 prc.) przesiedlonych członków sumą K 4691 (na jeden wypadek przesiedlenia K 50·99); 1639 (11·13 prc.) bezrobotnych członków w podróży na 9830 wypadków frekwencji stacyi płaćniczych za 38.643 dni podróży sumą K 46.401·60 (na jednego podróżnego 23·58 dni podróży i K 24·65); 412 (2·8 prc.) inwalidów za 19.217 tygodni zapomogowych sumą K 223.331 (na jednego inwalidę 46·64 tygodni zapomogowych i K 542·07); dalej wypłacono za 197 (1·34 prc.) zmarłych członków na koszt pogrzebowe (łącznie z odprawą wdowią) K 50.074·28 (na jeden wypadek pogrzebu K 254·18); 673 sierotom po zmarłych członkach za 7158 miesięcy zapomogowych K 48·804 (na 1 sierotę K 72·52); prócz tego otrzymało 640 osób w innych wypadkach potrzeby K 21.934·34 (na 1 osobę K 34·27) jako zapomogę. Ogółem wsparto zatem 18.924 osób kwotą K 828.815·02. Jeżeli podzielimy tę sumę na 13.972 członków (pełno płaćących) wszystkich Stowarzyszeń związkowych, wtedy okaże się, że każdy z tych członków na cele zapomogowe jedynie musiał przyczynić się w całym roku kwotą K 59·32 albo tygodniowo K 1·12.

Znajdująca się w administracji Zarządu Związku Kasa związkowa wykazała w r. 1910 w przychodzie K 44.720·82, a w wydatkach K 44.525·88; okazała się zatem nadwyżka w przychodzie K 194·94; jeżeli się do tego doliczy saldo z roku poprzedniego K 35.319·62, wtedy okaże się, że z końcem roku 1910 Kasa związkowa posiadała majątku K 35.514·56. Ponieważ 15 Stowarzyszeń związkowych miało czystego majątku K 2.473.693·90, więc wynosił **ogólny majątek Związku K 2.509.208·46** (w r. z. K 2.443·372·32), nie licząc wartości znajdujących się w poszczególnych Stowarzyszeniach bibliotek i inwentarzy.

Następujące działy sprawozdania dają szczegółowy obraz działalności Związku.

2. Ze Zjazdu związkowego.

Wskutek powziętej na poprzednim Zjeździe związkowym uchwały, zwołano VII. z wyczerpnym Zjazdem związkowym do Berna, siedziby naszego morawskiego Stowarzyszenia krajowego, obrady odbywały się w czasie od 12. do 17. września 1910. Ważnym dla członków naszej organizacji pozostanie ten Zjazd związkowy już dlatego, ponieważ na tymże przedsięwzięto znaczne podwyższenia rozmaitych wymiarów zapomogowych i stworzono nowe podwaliny dla organizacyjnego współdziałania wszystkich części naszego Związku, a już istniejące poddano nowoczesnej reformie.

Zastąpione były na tym Zjeździe związkowym wszystkie 15 Stowarzyszeń związkowych przez własnych delegatów. Byli obecni: z Czech 7 delegatów z 3510 głosami; z Bukowiny 1 delegat z 143 głosami; z Dalmacji 1 delegat z 89 głosami; z Galicji 2 delegatów z 1032 głosami; z Karyntyi 1 delegat z 156 głosami; z Krainy 1 delegat z 182 głosami; z Pobrzeża 1 delegat z 460 głosami; z Moraw 2 delegatów z 981 głosami; z Dolnej Austrii 13 delegatów z 6175 głosami; z Górnej Austrii 1 delegat z 399 głosami; z Solnogradu 1 delegat z 106 głosami; ze Śląska 1 delegat z 331 głosami; ze Styrii 1 delegat z 576 głosami; z Tyrolu-Przedarlantii 1 delegat z 394 głosami i z Trentino 1 delegat z 84 głosami — razem więc 35 uprawnionych do głosowania delegatów, którzy zastępowali 14.618 członków.

Z Zarządu Związku byli, prócz przewodniczącego Związku i jednego z jego zastępców, obecni jeszcze: 7 członków Zarządu a z komisji kontrolującej przewodniczący tejże; dalej były zastąpione organa związkowe: „Veleslavin“, „Ognisko“ i „Il Risveglio“ przez swych redaktorów; redaktor „Vorwärts'u“ nie mógł się jawnie z powodu choroby.

Jako goście byli obecni: zastępcy Międzynarodowego Sekretariatu drukarskiego, Związku niemieckich drukarzy, Państw. Stowarzyszenia pomocników i pomocnic drukarskich i gisierskich Austrii, Stow. zapomogowego drukarzy i odlewaczy czcionek Węgier, chorwackiego Stowarzyszenia drukarzy, austr. Związku Senefeldera, Stowarzyszenia introligatorów Austrii, jakoteż Państw. Komisji Stowarzyszeń zawodowych Austrii.

Złożone, po załatwieniu zwykłych formalności, przez przewodniczącego Związku sprawozdanie z działalności Zarządu Związku od czasu ostatniego Zjazdu związkowego, jakoteż złożone przez sekretarza Związku sprawozdanie z działalności Stowarzyszeń związkowych od czasu ostatniego Zjazdu i sprawozdanie kasowe Zarządu Związku, przyjęto i, na wniosek przewodniczącego komisji kontrolującej, udzielono Zarządowi Związku absolutorium, a obu urzędnikom Związku wyrażono podziękowanie za sumienne sprawowanie czynności i wzorowe prowadzenie kasy.

Z dalszego materiału obrad i z odnoszących się do tego uchwał Zjazdu związkowego podnosimy tylko najważniejsze:

Po wyczerpującej dyskusji nad omawianem już w zeszłorocznym sprawozdaniu związkowym niekarnem zachowaniem się Stowarzyszenia na Pobrzeżu z okazji zwołanego na 28. listopada 1909 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, wyraził Zjazd związkowy, wszystkimi głosami przeciwko jednemu, wspomnianemu Stowarzyszeniu najostrzejszą nagane i polecił Zarządowi Związku postąpić w przyszłych tego rodzaju wypadkach z największą surowością.

Wkładkę do Związku ustanowiono — na tak długo, pokaże się nie okazać potrzeba zmiany — jak dotąd, na 6 hal. od członka tygodniowo.

Przy punkcie: Zmiana postanowień o prawach i obowiązkach Stowarzyszeń związkowych i tychże członków (referenci kol.

Schiegl i Spielmann), poddano — jak to już wspomnieliśmy — dotychczasowe uchwały Zjazdów związkowych gruntownej reformie i uzupełniono w ten sposób, że odtąd wszystkie pierwotnie osobno istniejące regulaminy i postanowienia, złożone w jednej zgrabnej ksiąteczce, mogą być tak funkcyonaryuszom, jakoteż wszystkim członkom Stowarzyszeń związkowych, wygodnym przewodnikiem we wszystkich organizacyjnych sprawach i na polu naszych zapomóg i stręczenia pracy. Celem łatwiejszego oryentowania się, ugrupowano 215 paragrafów, z których składają się obecnie zmienione uchwały Zjazdów związkowych, w ten sposób, że wszystkie te, które na pewne pytania mają dać natychmiast odpowiedź, są złożone pod specjalnymi tytułami. Tytuły te są: Zarząd Związku. — Sekretaryat Związku. — Stowarzyszenia związkowe. — Kluby zawodowe. — Funkcyonaryusze Stowarzyszeń. — Przyjęcie członków. — Wykluczenie członków. — Płacenie wkładek. — Uwolnienie od płacenia wkładek. — Zaleganie z wkładkami. — Przejście do innego zawodu. — Wstąpienie do wojska i powrót. — Książka kwitowa i legitymacja podróżna. — Wypłata i wysokość zapomóg. — Zapomoga podróżna. — Zapomoga dla bezrobotnych w miejscu. — Koszta przesiedlenia. — Zapomoga dla chorych w miejscu i w podróży. — Zapomoga dla inwalidów. — Koszta pogrzebowe (także zapomoga wdowia). — Zapomoga dla sierót. — Stręczenie pracy (z podtytułami: Postanowienia ogólne. — Postanowienia dla kierownika stręczenia pracy. — Postanowienia dla bezrobotnych.) — Postanowienia na wypadek konfliktów cennikowych i innych. — Organy związkowe. — Do tej ksiąteczki dodano także wyczerpujący spis rzeczy z przytoczeniem treści szczególnie wybitnych paragrafów — co z pewnością przyczyni się do łatwiejszego oryentowania się.

Z umieszczonych w uchwałach Zjazdów związkowych nowych, wzgl. zmienionych, postanowień należy szczególnie wymienić następujące:

Odnosnie do praw Zarządu Związku:

§ 1. Z wszystkimi sprawami, które nie są uregulowane ani statutem Związkowym, ani uchwałami Zjazdu związkowego, ani też cennikiem normalnym, należy się zwracać do Zarządu Związku, który rozstrzyga od wypadku do wypadku. Zarządy Stowarzyszeń związkowych mają się do takich uchwał Zarządu Związku zastosować.

Odnosnie do stosunku Klubów zawodowych do Związku:

§ 10. W różnych miejscowościach istniejące kluby fachowe muszą się podporządkować Stowarzyszeniom związkowym i nie mogą — wyjąwszy czysto technicznych spraw — samoistnie uchwalać.

§ 11. W poszczególnych klubach wypłacane obecnie regularne wsparcia należy zawiesić, gdyż przez to jest utrudnione unormowanie zapomóg związkowych, a mianowicie w tym samym stosunku, w jakim zapomogi związkowe będą wzrastać, mają się obniżać zapogi klubowe.

§ 12. Celem przestrzegania interesów wszelkich kategorii drukarskich, należy uważać, aby przy wyborach tak Zarządu Związku, jak i wydziałów Stowarzyszeń związkowych, uwzględniać poszczególne kategorie.

Odnosnie do przystąpienia chroniczną chorobą obciążonych kolegów:

§ 24, c) Jeżeli u nowo- lub później przystępującego stwierdzoną zostanie choroba chroniczna, może on być przyjęty jedynie po złożeniu rewersu, którym zrzeka się prawa do zapomogi w razie, gdy na tę właśnie chorobę zapadnie. Przy zwykłych chorobach, wstrzymuje się przyjęcie na dwa miesiące, poczem podający przedłożyć ma ponownie świadectwo lekarskie.

Odnosnie do płacenia wkładek:

§ 39, c) Członkowie, którzy więcej jak trzy dni w jednym tygodniu pracują, płacą wkładkę; członkowie zaś, którzy w dwóch po sobie następujących tygodniach pracowali po trzy dni, płacą jedną wkładkę.

§ 52. Członkowie, którzy w czasie kondycjonowania zalegli z wkładkami, nie otrzymają książki kwitowej.

Odnosnie do niedopuszczalności cedowania zapomóg:

§ 64, b) Przelanie zapomogi na jakikolwiek zakład wychowawczy lub przytułek jest niedopuszczalne i pociąga za sobą na czas trwania tego stosunku utratę zapomogi.

Odnoszące się do stręczenia pracy postanowienia uległy radykalnej zmianie i postawiły tę instytucję na takiej podstawie, jaką zająć musi nowoczesna organizacja zawodowa, jeżeli ma rozwinąć pożyteczną dla swych członków działalność i chce opanować rynek pracy stosownie do chwilowej sytuacji.

Przeprowadzone przy obradach nad nowym regulaminem dyskusye były nadzwyczaj obszerne i bardzo pouczające; również i te, które się odnosiły do poprawy w naszych działach zapomogowych. Z 15 Stowarzyszeń związkowych, 13 postawiło do tego szereg wniosków, tak, że nie można się dziwić, jeżeli tymi dwoma punktami porządku dziennego wszyscy uczestnicy Zjazdu najżywiej się interesowali.

Przy omówieniu odnoszących się do zapomóg wniosków Zarządu Związku (referent kol. Dvořáček) i Stowarzyszeń związkowych, wywiązała się gorąca walka o mające się ustanowić na przyszłość normy co do wysokości różnych, na wspólny rachunek udzielać się mających, zapomóg.

Po długiej dyskusyi, w której zastępcy poszczególnych Stowarzyszeń oświadczyli gotowość wpłynięcia na stosowne podwyższenie wkładek członków, oświadczył Zarząd Związku swoją zgodę na podwyższenie, prócz proponowanych przez siebie działów zapomogowych, także i zapomogi inwalidowej i kosztów pogrzebowych.

Następnie uchwalono: zapomogę podróżną na K 1.40 dziennie; zapomogę dla bezrobotnych w miejscu na K 2.50 dziennie; zapomogę dla chorych w miejscu na K 2, wzgl. na K 1.40 dziennie; zapomogę dla chorych w podróży na K 1.40 dziennie; zapomogę inwalidową, stosownie do ilości zapłaconych wkładek, na K 9, 10, 11, 12, 13 i 14 tygodniowo; przy kosztach pogrzebowych pozostało pierwsze miejsce niezmienione jak dotąd, natomiast podwyższono inne stopnie, stosownie do ilości zapłaconych wkładek, na K 250, 400 i 500. Prócz tego uchwalono, że w tych wypadkach, gdzie, dla braku uprawnionych do zapomogi pozostałych, Stowarzyszenie zmarłemu członkowi sprawia samo pogrzeb, może być na ten cel użyta najwyżej kwota K 150.

Tęsamem załatwiono wszystkie, do podwyższenia zapomóg zmierzające wnioski — o ile nie zostały pierwej już cofnięte.

Postawiony przez bukowskińskie Stowarzyszenie wniosek — polecenie Zarządowi Związku, ażeby, „celem zaprowadzenia stałej wdowiej zapomogi, przedsięwziął obliczenia i o tem zdał sprawę najbliższemu Zjazdowi związkowemu“ — Zjazd związkowy odrzucił, ponieważ już na poprzednich Zjazdach związkowych wykazano niewykonalność tego rodzaju idei, a w tych Stowarzyszeniach, gdzie takie działy zapomogowe istniały, musiały one być zniesione.

Po załatwieniu tego punktu porządku dziennego, przystąpiono do punktu: Wybory. Przed dokonaniem tychże, oświadczył przewodniczący komitetu wyborczego, kol. Schultes, że szybki wzrost naszej organizacji nastęrczył komitetowi wyborczemu sposobność do roztrząsania stanowiska przewodniczącego Związku, przyczem ogólnie wyrażono życzenie, uczynić przewodniczącego Związku naszej organizacji zupełnie wolnym i niezależnym. Ma on być uważany za pierwszego reprezentanta organizacji; ażeby to umożliwić, musi on się zobowiązać, że nie będzie się wiązał w żadnym kierunku i nie śmie w tym celu przyjąć żadnego mandatu w innej korporacji. Komitet wyborczy przedkłada Zjazdowi związkowemu pod tym względem następujący wniosek:

„Przewodniczący Związku Stowarzyszeń drukarzy i odlewaczy czcionek Austrii jest pierwszym reprezentantem ogólnej organizacyi drukarzy. Wolny zupełnie od innych zadań i zobowiązań, ma on całą swą siłę poświęcić niezależnie i wyłącznie powierzonemu mu ważnemu mandatowi. Dla stanowiska przewodniczącego ustanawia się zatem następujące zasady:

1. Wybór przewodniczącego następuje, stosownie do § 9 statutów Związku, na każdym Zjeździe związkowym na każdorazem przewidziany okres funkcyj.

2. Przy objęciu swego urzędu ma wybrany przewodniczący zastanowić wszelką inną zawodową czynność i złożyć powierzone mu inne mandaty w Stowarzyszeniu krajowym, wydziale Zgromadzenia towarzyszy lub innem pokrewnem Stowarzyszeniu; podczas trwania swej funkcyj nie może on wykonywać żadnego zawodu, ani też przyjąć mandatu do jakiegokolwiek korporacyi, z wyjątkiem tych, które mu przypadają na podstawie zrobionych umów z pryncypałami w utworzonych wspólnie z tymi ostatnimi instytucyach. Przewodniczący ma prawo brania udziału na posiedzeniach wszystkich korporacyj naszego Związku z głosem doradczym.

3. Za żądane od przewodniczącego prace i usługi udziela się mu stałe wynagrodzenie, które mu się wypłaca z góry w 14-dniowych ratach. Wysokość wynagrodzenia wynosi tę sumę, która przewidziana jest w każdorazem urzędników Związku obowiązującej pragmatyce służbowej jako najwyższa dla urzędnika osiągalna płaca (wyluczając wkładkę asekuracyjną i podatek). Za interwencye zamiejscowe należy mu się ustanowione przez Zjazd związkowy zwykłe wynagrodzenie. Zresztą nie mają jednak postanowienia tej pragmatyki służbowej zastosowania do przewodniczącego.

4. Prawo do tych wynagrodzeń gaśnie z upływem okresu funkcyj lub w razie rezygnacyi.

Wniosek ten przyjęto.

Przy przedsięwziętych następnie wyborach stwierdzono następujący wynik: Oddano kartek do głosowania 35. Wybrani zostali koledzy: Reifmüller Franciszek przewo d n i c z ą c y m Z w i ą z k u, 35 głosami; Pochop Leopold I. zastępcą przewo d n i c z ą c e g o, 35 głosami; Wieser Antoni II. zastępcą przewo d n i c z ą c e g o, 33 głosami. Na członków Zarządu Związku: Berger Franciszek, 34 gł.; Diamant Józef, 34 gł.; Dvořáček Józef, 34 gł.; Freyler Rudolf, 34 gł.; Hözl Antoni, 34 gł.; Otto Teodor, 34 gł.; Ruschitzka Franciszek, 29 gł.; Schiegl Wilhelm, 34 gł.; Sestak Adalbert, 34 gł.; Spielmann M. L., 34 gł.; Sussmann Dawid, 34 gł.; Straas Edward, 34 gł. Na zastępców członków Zarządu Związku: Bappert Mikołaj, 35 gł.; Filipek Gustaw, 35 gł.; Loris Jan, 35 gł.; Nikolaus Ryszard, 35 gł.; Schleif Rudolf, 35 gł.; Sonnenfeld Samuel, 35 gł. Do komisji kontrolującej: Dworak Antoni, 35 gł.; Luksch Franciszek, 35 gł.; Rotter Karol, 35 gł.; Michel Henryk (G. Austr.), 35 gł.; Němeček Wacław (Czechy), 35. Do utworzenia związkowego sądu polubownego wybrano morawskie Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek 35 głosami.

Jako miejsce obrad najbliższego Zjazdu związkowego obrano Kraków.

Przy punkcie: Sprawy cennikowe (referent kol. Reifmüller), powzięto jednomyślnie następującą uchwałę:

„Zjazd związkowy poleca Zarządowi Związku przedsięwzięcie potrzebnych prac przygotowawczych do rewizyi cennika, a po ukończeniu prac przygotowawczych złożenie o tem sprawozdania obszerniejszej konferencyi przewodniczących.

Jako klucz do obesłania obszerniejszej konferencyi przewodniczących, ustanawia się, co następuje:

do 500 członków — przewodniczący

501—1000

„

„

i 1 dalszy członek,

1001—4000

„

„

i 2 dalszych członków,

4001—7000

„

„

i 3

„

„

Stowarzyszenia, które wysyłają drugiego delegata, mają wziąć wzgląd na to, ażeby jednym delegatem był zecer, a jednym delegatem drukarz. Przy trzech delegatach ma być dwóch zecerów i jeden drukarz. Przy czterech delegatach ma być dwóch delegatów zecerami, jeden drukarzem, a jeden odlewaczem czcionek.“

Odnosnie do uregulowania ochrony cennika, udzielił Zjazd związkowy Zarządowi Związku następujące polecenie:

„Zjazd związkowy poleca Zarządowi Związku przedłożyć obszerniejszej konferencji przewodniczących odpowiednie propozycje celem przeprowadzenia centralizacji funduszków ochrony cennika.

Do tej obszerniejszej konferencji przewodniczących należy — prócz przewodniczących Stowarzyszeń związkowych, z tych okręgów Stowarzyszeń, gdzie funduszami ochrony cennika administruje wydział Zgromadzenia towarzyszy, wzgl. komisja cennikowa — przybrać z tych korporacji po jednym delegacie“.

Rozwodzić się nad dalszymi przedmiotami obrad Zjazdu związkowego, na to brak tu miejsca; jednakże mógł się o tem każdy członek najdokładniej poinformować ze stenograficznego protokołu, który wkrótce po Zjeździe związkowym opublikowany został we wszystkich 4 organach związkowych i z którego można się było przekonać, jak obszerną pracę miało do pokonania to najwyższe forum naszej organizacji w czasie swego sześciodniowego okresu obrad.

Spełniamy tylko jeszcze przyjemny obowiązek, jeżeli na tem miejscu wyrazimy Centralnemu Wydziałowi morawskiego Stowarzyszenia i wybranemu przez tegoż Komitetowi najżywsze podziękowanie za ogłędne zaaranżowanie wszystkich, w czasie Zjazdu związkowego poczynionych i nadzwyczaj udałych obchodów, jakoteż za przeprowadzone z wielką troskliwością rozmieszczenie, które wszystkim uczestnikom pobyt w Bernie szczególnie uprzyjemniły. Gościnność berneńskich kolegów, jakoteż produkcje berneńskiego Związku śpiewaków i śpiewaków Stowarzyszenia „Veleslavin“ na urządzonym na cześć delegatów komersie, pozostawia u ostatnich najprzyjemniejsze wspomnienia.

3. Zarząd Związku.

Zarząd Związku tworzyli w r. 1910, a mianowicie aż do Zjazdu związkowego, koledzy: przewodniczący: Reifmüller Franciszek; I. zastępca przewodniczącego: Hofer Franciszek; II. zastępca przewodniczącego: Spielmann M. L.; członkowie Zarządu: Diamant Józef, Dvořáček Józef, Hilger Ferdynand, Hölzl Antoni, Luksch Franciszek, Pochop Leopold, Rudas Jerzy, Ruschitzka Franciszek, Schiegl Wilhelm, Stalmach Wilhelm, Sussmann Dawid. Komisya kontrolująca: przewodniczący: Freyler Rudolf; sekretarz: Dworak Antoni, Neeb August, wszyscy trzech ostatnio wymienieni z Wiednia, Lessiak Franciszek z Gracu i Thurner Alojzy z Berna.

Wybrany w dniu 16. września 1910 przez VII. zwyczajny Zjazd związkowy w Bernie Zarząd Związku składali koledzy: Przewodniczący: Reifmüller Franciszek; I. zastępca przewodniczącego: Pochop Leopold; II. zastępca przewodniczącego: Wieser Antoni; członkowie Zarządu: Berger Franciszek, Diamant Józef, Dvořáček Józef, Freyler Rudolf, Hölzl Antoni, Otto Teodor, Ruschitzka Franciszek, Schiegl Wilhelm, Šestak Adalbert, Spielmann M., L., Sussmann Dawid, Straas Edward; zastępcy członków Zarządu Związku: Bappert Mikołaj, Filipek August, Lorisich Jan, Nikolaus Ryszard, Schleif Rudolf, Sonnenfeld Samuel; komisya kontrolująca: Dworak Antoni, Luksch Franciszek i Rotter Karol z Wiednia, Michel Henryk z Lincu i Němeček Wacław z Pragi.

Dnia 24. listopada złożył kol. Ruschitzka swój mandat jako członek Zarządu, a na jego miejsce wstąpił zastępca kol. Bappert Mikołaj jako rzeczywisty członek do Zarządu Związku.

Stary Zarząd Związku odbył w roku 1910 8 posiedzeń, a nowo wybrany 7 posiedzeń, oba zatem 15 posiedzeń, które się odbyły 1. i 15 lutego, 22. marca, 21. kwietnia, 18. maja, 14. czerwca, 18 lipca, 19. sierpnia, 27. września, 12. października, 2., 7. i 25. listopada, 6. i 30. grudnia.

W ruchu korespondencyjnym z organizacjami krajowymi i zagranicznymi wpłynęło 4666 kawałków pocztowych, podczas gdy wysłano 2126 posyłek listowych i 1867 druków, razem więc 3993 kawałków pocztowych.

Zapytań po myśli międzynarodowych postanowień, odnośnie do wierności cennikowej austriackich firm, wpłynęło 339, a to: w 285 wypadkach z Niemiec, w 28 wypadkach z Austrii, w 12 wypadkach z Węgier, w 11 wypadkach z niem. Szwajcaryi, w 2 wypadkach z Chorwacyi, w 1 wypadku z Bułgarii. Wszystkie te zapytania załatwiono, stosownie do dotychczasowej praktyki, albo w własnym zakresie działania Zarządu Związku, albo przez zarządy stowarzyszeń, w których zakresie działania dotyczące firmy się znajdowały.

Z dalszych wpływów należy wymienić następujące: Komunikaty Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego o stanie organizacji i ważniejsze zdarzenia w zagranicznych obrębach związkowych; roczne i kwartalne sprawozdania sytuacyjne od wszystkich austriackich Stowarzyszeń związkowych; zaproszenie na odbywającą się w czasie od 3—6. stycznia w Pradze wystawę prac absolwentów typograficznych kursów w Wiedeńskim graficznym i doświadczalnym Zakładzie; komunikat Państw. Stowarzyszenia pomocników i pomocnic drukarskich itp. Austrii, zawiadamiający, że dla Czerniowiec, Lwowa, Krakowa i Inspruka zawarto umowy cennikowe dla pomocników i pomocnic; poradnik dla emigrantów do Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki, wydany przez Gen. Komisję stowarzyszeń zawodowych Niemiec, z czego nam przysłano dostateczną ilość przez austriacką Komisję zawodową celem obdzielenia tą instrukcją stowarzyszeń związkowych; wezwanie austriackiej Komisji zawodowej o pobieżne sprawozdanie o wynikach i zdarzeniach roku 1909; wezwanie c. k. Urzędu statystyczno-robotniczego w ministerstwie handlu o złożenie sprawozdania o wynikach stręczenia pracy Związku w r. 1909; sprawozdanie i zamknięcie rachunkowe stowarzyszenia drukarskiego w Hamburgu.

Altonie za r. 1909; sprawozdania roczne Stowarzyszenia maszynistów i drukarzy Dolnej Austrii, Klubu maszynistów i drukarzy w Gracu za r. 1909, dalej Stowarzyszenia schroniskowego drukarzy i odlewaczy czcionek w Wiedniu, Klubu korektorów i rewizorów Dolnej Austrii, Stowarzyszenia drukarzy i litografów i Kasy chorych „Siła“ w Krakowie za r. 1909; sprawozdanie centralne austr. Związku senefeldzkiego za r. 1909, wraz z zaproszeniem na 50-letni jubileusz grupy miejscowej Wiedeń tegoż Związku; sprawozdanie z czynności stowarzyszenia obwodowego Hanower, sprawozdanie z czynności i rachunków stowarzyszenia obwodowego Wirtembergia, sprawozdanie z czynności stowarzyszenia zapomogowego dla drukarzy i odlewaczy czcionek w Wirtembergii, dalej dodatkowej kasy chorych dla członków stowarzyszenia drukarzy w obwodzie Wirtembergia za r. 1909; sprawozdanie roczne Wiedeńskiego Ochotniczego Towarzystwa ratunkowego za r. 1909; podręcznik dla funkcyonaryuszy grup miejscowych Centralnego Stowarzyszenia kapeluszników itd. Austrii; kwestyonaryusz do trzeciego statystycznego dzieła o organizacyach towarzyszy w przemyśle drukarskim; fotograficzna grupa uczestników odbytego w czasie od 8—20. listopada 1909, w Toronto (Kanada), kongresu rocznego „Amerikan Federation of Labor“; kwestyonaryusz Komisji zawodowej Austrii o sile i zdolności świadczeń stowarzyszeń zawodowych w r. 1909, jakoteż o stanie pism zawodowych; tymczasowe zawiadomienie Komisji zawodowej Austrii, że VI. zwyyczajny austriacki Kongres stowarzyszeń zawodowych zwołano na październik 1910 do Wiednia; zaproszenie na odbywające się w d. 3. i 4. kwietnia 1910, we Wiedniu, Walne zgromadzenie Austriackiego Związku senefeldzkiego; sprawozdanie roczne Stowarzyszenia Dobroczynności drukarzy i odlewaczy czcionek Wiednia za r. 1909; sprawozdania roczne Stowarzyszenia lipskich towarzyszy drukarskich i giserskich, obwodów Bawarya, Górny Ren, Erzgebirge Vogtland, Szlezwik-Holsztyn, Osterland-Turyngia, Nordwest, dalej Stowarzyszenia zapomogowego i zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek Węgier, jakoteż Związku w rom. Szwajcarii za r. 1909; zmienne statuty Stowarzyszenia drukarzy w Krainie, które 16. marca 1910 otrzymały urzędową aprobatę; komunikat Filii Brück o odbywającej się 26. czerwca uroczystości Gutenberga wraz z dziesięcioleciem założenia tamtejszego Stowarzyszenia Dobroczynności; zaproszenie na międzynarodową konferencję o bezrobociu w Paryżu w dniach od 18—21. września 1910; zaproszenia na Międzynarodowy Kongres socjalistyczny w Kopenhadze, odbywający się w d. od 28. sierpnia do 3. września 1910; zaproszenie na Walne zgromadzenie Szwajcarskiego Związku typografów w Solothurn od 14—16. maja; zaproszenie na zgromadzenie mężów zaufania Stowarzyszenia maszynistów i drukarzy Dolnej Austrii w d. 23. maja; nowe statuty Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek austr. Śląska, które 1. kwietnia 1910 otrzymały aprobatę władzy; sprawozdania roczne za r. 1909 Szwajc. Związku typografów, obwodu Śląsk i Związku niemieckich drukarzy; protokół III. Walnego zgromadzenia ryzykiego Stowarzyszenia zatrudnionych w przemyśle drukarskim; projekt Robotniczego Stowarzyszenia pływackiego we Wiedniu co do urządzenia własnej kąpieli przybrzeżnej, z prośbą o poparcie przez udzielenie daru lub pożyczki; sprawozdania roczne Państwowego Stowarzyszenia pomocników i pomocnic drukarskich itd. Austrii za r. 1909; Stowarzyszenia introligatorów itd. Austrii za rok 1908—1909 i Związku robotników przemysłu chemicznego Austrii za lata 1907, 1908 i 1909; nowo podpisane umowy wzajemności z Chorwacją (które obecnie objęte są także zapomoga dla bezrobotnych w miejscu i koszty przesiedlenia z karencyą 52 tygodni), obowiązujące z dniem 20. maja 1910; z Bośnią i Hercegowiną (w której anulowano wzajemność co do zapomogi dla bezrobotnych w miejscu i koszty przesiedlenia), obowiązująca z d. 27. maja 1910; karta honorowa i program produkcji śpiewackich z powodu założenia drukarskiego Towarzystwa śpiewackiego „Graphia“ w Celowcu na 28. maja 1910; zaproszenie i program na uroczystość Gutenberga Filii Brück w d. 25—26. czerwca 1910, połączoną z dziesięcioleciem założenia tamtejszego Stowarzyszenia Dobroczynności; zaproszenie, program i karta wstępu na III. południowo-czeską uroczystość Gutenberga, urzą-

dzoną przez Klub niemieckich drukarzy w Budziejowicach wspólnie z kolegami w Krumowie w d. 26. czerwca 1910 w Krumowie; zaproszenie Związku francuskich robotników drukarskich do udziału w kongresie związkowym, odbywającym się w dn. od 18—23. lipca w Bordeaux; sprawozdanie roczne od Odeggau i od obwodu Rheinland-Westfalia Związku niemieckich drukarzy za r. 1909; zaproszenie na uroczystość Gutenberga Filii Friedland, połączoną z 10-leciem założenia tej Filii w d. 26. czerwca 1910; zaproszenie na uroczystość Gutenberga sekcji Brixen na 25-lecie istnienia w dn. 14—15. sierpnia 1910; zaproszenie wraz z kartą honorową na 1. uroczystość założenia Państwowego Stowarzyszenia urzędników gazetyw Austrii w d. 10. lipca 1910; prośba c. k. Urzędu robotniczo-statystycznego we Wiedniu o odstąpienie instrukcyj i formularzy, dotyczących stręczenia pracy, dla Komisji opieki nad bezrobotnymi w Nowym Jorku; zaproszenie na odbywające się w dn. 20—21. sierpnia br. 40 lecie założenia chorwackiego Stowarzyszenia drukarzy w Zagrzebiu; zaproszenie na VI. zwyczajny Kongres zawodowy, odbywający się w dn. 17—22. października 1910 we Wiedniu; regulamin czasu pracy i płacy drukarzy węgierskich prowincji; sprawozdanie rachunkowe Ogólnej robotniczej Kasy chorych i zapomogowej we Wiedniu za r. 1909; protokół 43. walnego zgromadzenia belgijskiego Związku drukarzy w Brukseli; sprawozdanie roczne Centr. Stowarzyszenia drukarzy Norwegii za r. 1909; nowy Katalog biblioteczny Dolnoaust. Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek; pismo uroczystościowe na 40-lecie istnienia chorwackiego Stowarzyszenia drukarzy; protokół Zjazdu związkowego robotników chemicznego przemysłu Austrii, odbytego 27—28. maja 1910; komunikat Technologicznego Muzeum przemysłowego w Pradze o odbyciu się praktycznego kursu dla stereotypii w czasie od 23—25. października 1910, w którym uprawnionymi do uczestniczenia są ukwalifikowani drukarze i odlewacze czcionek; komunikat Komisji naukowej wiedeńskich organizacji robotniczych, że są rokowania z „Uranją“ w toku celem umożliwienia robotnikom taniego korzystania z tej kształcącej instytucji; karta honorowa na zgromadzenie otwarcia Domu Związku robotniczych organizacji w XX. dzielnicy we Wiedniu w d. 23. października; zmienione statuty górno-aust. Stowarzyszenia, aprobowane przez władzę 23. kwietnia 1910; zaproszenie włoskiego Związku robotników drukarskich do udziału w odbywającym się w d. 31. października i następnych dniach, w Neapolu, VIII. Kongresie narodowym; sprawozdanie tegoż Związku na wspomniany Kongres; 37. sprawozdanie roczne Niemiecko-amerykańskiej Typografii; cyrkularz Centrali dla kształcenia niemieckiej socjalnej demokracji w Austrii, dotyczący rozszerzania pisma „Praca oświatowa“ między funkcyonaryuszami i mężami zaufania organizacji, cena prenumeraty K 2 rocznie; protokół X. Narodowego Kongresu franc. robotników drukarskich w Bordeaux 1910; dwa egzemplarze cennika, zawartego 17. listopada 1910 dla pomocników drukarskich Gracu, Bruku n. M., Cylei, Leoben; „Zbiorowe umowy pracy i płacy w Austrii w r. 1908“ (wydane przez c. k. Urząd robotniczo-statystyczny); cyrkularz Towarzystwa „Dom robotniczy Monfalcone“ z prośbą o wzięcie losów urządzonej przez to Towarzystwo na korzyść Domu robotniczego loteryi; zaproszenie Stowarzyszenia zawodowego siodlarzy itd. Austrii na 20-lecie założenia w d. 10. grudnia 1910 z dwoma kartami wstępu; wezwanie Komisji zawodowej Austrii o nadesłanie pobieżnego sprawozdania o czynności naszego Związku w r. 1910; cyrkularz redakcyi i administracyi pisma „Der Kampf“ z prośbą o zalecanie abonowania tego naukowospołecznego organu; cyrkularz wydawanych przez fabrykę maszyn Rockstroh i Schneider w Dreźnie-Heidenau technicznych wiadomości z przemysłu graficznego „Viktoria“, które dla typograficznych organizacji urządziły umiarkowany abonament. — Dalsze, niewyliczone tu wpływy dotyczyły zaproszeń na rozmaite jubileusze zawodowe i uroczyste obchody kolegów z całego obrębu Związku, za co na tem miejscu wyraża się urządzającym korporacyom najgorętsze podziękowanie.

Z materiału obrad Zarządu Związku i powziętych odnośnych uchwał, jakoteż o ważniejszych zdarzeniach w życiu Związku, przyta-

czamy, o ile o tem nie ma wzmianki już w poprzednich rozdziałach sprawozdania, w chronologicznym porządku, następujące:

Na posiedzeniu z 1. lutego odczytano komunikat Międzynarodowego Sekretariatu drukarskiego, że z powodu spraw cennikowych okazała się potrzeba zamknięcia bośniacko-hercegowińskiego obszaru dla podróźnych; wskutek tego zaopatrzone 12. stycznia zarządców stacyj płatniczych naszego Związku w odnośne instrukcje; ponieważ wkrótce potem nastąpiło uregulowanie spornych spraw, można było zamknięcie znieść z d. 31. stycznia.

Na temże posiedzeniu zaopiniowano nadeszły z Izby handlowej i przemysłowej projekt rozporządzenia ministerstwa handlu, dotyczący przepisów ochronnych dla robotników drukarskich i giserskich, i odesłano do właściwej instancji.

Sprawy cennikowe wytworzyły konieczność delegowania kol. Schiegl 12. stycznia do Lincu i zaraz potem także do Inspruku; z tegosamego powodu delegowano kol. Dvořák 19. stycznia do Tryestu i mogli obaj delegaci o wyniku swej misji zdać sprawę na posiedzeniu Zarządu z 1. lutego.

W czasie od 8 — 19. stycznia i od 24. stycznia do 4. lutego odbył kol. Reifmüller z delegatem czeskiego Centralnego Stowarzyszenia podróż agitacyjną po następujących miejscowościach Czech: Winterberg, Marienbad, Cheb, Graslice, Karlsbad, Komotów, Brůx, Cieplice, Osiek, Tyčyn, Rumburg, Warnsdorf, Friedland, Liberec, Goblencya, Czeska Lipa, Litomierzyce, Zatec, przyczem także dotknięto Pragę. Także i ta podróż wydała ładne skutki.

Na posiedzeniu z 1. lutego odczytano miłą wiadomość trydenckiego Zarządu Stowarzyszenia, że tamtejsi pryncypałowie odtąd uznali cennik normalny także i za resztę czasu trwania tegoż, o czem 30. grudnia 1909 spisano protokół, który został przez pryncypałów podpisany.

Ponieważ, według zawiadomienia dalmatyńskiego Zarządu Stowarzyszenia, niecennikowa firma Biankini w Zadarze naruszyła ustawowe postanowienia o spoczynku niedzielnym, udzielił Zarząd Związku wspomnianemu Zarządowi Stowarzyszenia stosownych wskazówek, celem skutecznego przeciwdziałania.

Ponieważ w przeciągu krótkiego czasu pewien inwalida zgłaszał się i napowrót wymeldowywał ze stanu inwalidowego, przypomniano dotyczącemu Stowarzyszeniu § 119 a) regulaminu dla inwalidów, według którego można uznać za inwalidę tylko takiego członka, który jest zupełnie niezdolny do wykonywania pracy drukarskiej, wzgl. giserskiej. Nie uchodzi przeto przyjmowanie wciąż dotyczącego kolegi na stan inwalidowy, jeżeli tenże tylko czasowo jest do pracy niezdolny; w takim wypadku należy on na stan chorych.

Na posiedzeniu z 15. lutego uchwalono umieścić w organach związkowych tymczasowe zawiadomienie, że VII. zwyczajny Zjazd związkowy przewidzianie odbędzie się w jesieni w Bernie i dlatego mogą przeznaczone na Zjazd wnioski być stawiane ewentualnie już na zwyczajnych rocznych zgromadzeniach pod dyskusję.

Ponieważ w ostatnich czasach zdarzyło się ponownie, że wypłacono zaliczki lub zapomogi podróżnym, którzy bądź niedostatecznie się wylegitymowali, bądź też sfałszowali daty w swych legitymacyach podróźnych, ażeby za raz już pobrane dni podróży podjąć ponownie zapomogę, widział się Zarząd Związku zniewolonym zwrócić zarządom stowarzyszeń uwagę, ażeby wypłatę wiatkum poruczały tylko rutynowanym kolegom, gdyż wypłacone wbrew regulaminowi zapomogi musiałyby być skreślone z zamknięć wypłaconych zapomóg. Stosowny cyrkularz wysłał także Sekretariat Związku do zarządców stacyj płatniczych.

W niektórych określonych wypadkach naruszenia regulaminowych przepisów stręczenia pracy przez podróźnych członków Związku, wydano

wskazówki, ażeby takim szkodnikom tak bardzo ważnej instytucji s t o w a r z y s z e n i a na pewien czas prawa członka.

Na Walne Zgromadzenia Karyńckiego Stowarzyszenia w d. 26. lutego i 13. marca delegowano kol. Reifmüllera, na zgromadzenie Stowarzyszenia na Pobrzeżu w dniu 20. marca kol. Dvořáčka.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 22. marca zajmowano się kwestyonariuszem Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego do trzeciego statystycznego dzieła o organizacjach towarzyszy w przemyśle drukarskim.

Z naszej strony poruszono uzupełnienie pytań, dotyczących cennikowych postanowień, u Międzynarodowego Sekretaryatu, ażeby uzyskać jasny obraz co do tego, jakie wymogi stawiane są w poszczególnych krajach tak do rozmaitych kategorii zecerów, jakoteż do maszynistów i drukarzy, za minimalną płacę, i jaką jest najwyższa liczba maszyn i pras, jakie mogą być przydzielone do obsługi jednemu maszyniście lub drukarzowi.

Na przedłożony równocześnie preliminarz kosztów utrzymania Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego za rok 1910, który wynosi ogółem Mk 7.660.92 i wymaga pobrania wkładki 8 fenigów od placącego członka, zgodzono się; według tego wypada na nasz Związek do zapłacenia za r. 1910 Mk. 1060.16.

Na temże posiedzeniu uchwalono także złożyć na trumnie zmarłego d. 21. marca byłego członka Zarządu Związku Lapucha Szczepana wieniec z napisem.

Nadeszły od Górnej Austrii projekt statutu przejrzano i zwrócono przez Sekretariat Związku ze stosownemi uwagami.

Na Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia na Pobrzeżu w d. 3. kwietnia delegowano kol. Dvořáčka, zaś na W. Zgromadzenie Związku Senefeldera w dn. 3—4. kwietnia kol. Schiegla.

Organizacyjne sprawy stworzyły w d. 5. kwietnia konieczność wydelegowania kol. Reifmüllera do Linczu, jakoteż delegowania kol. Dvořáčka na odbywające się w dn. 17. kwietnia w Bernie Walne Zgromadzenie morawskiego Stowarzyszenia.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 21. kwietnia odczytano zawiadomienie Stowarzyszenia w Krainie, że zmieniony statut tegoż w dniu 16. marca przez władzę został a p r o b o w a n y.

Według zawiadomienia Zarządu trydenckiego Stowarzyszenia, doszły niecennikowe stosunki w Roveredo do tego, że przeciwko tymże musi się obecnie wystąpić wszystkimi środkami, i że oczekiwane są od Zarządu Związku odpowiednie wskazówki — które też wspomnianemu Zarządowi Stowarzyszenia udzielone zostały.

Na temże posiedzeniu Zarządu Związku zajmowano się także sprawozdaniem Wied. Graficznego Towarzystwa, któremu w roku poprzednim powierzono przeprowadzenie konkursu o nagrodę celem uzyskania stosownej okładki na Sprawozdanie Związku i na nagłówek listowy Związku. Udzielono dla obu konkursów po 3 nagrody i po 5 listów pochwalnych. Za okładkę przypadła pierwsza nagroda (K 50) kol. Geroldowi Grünerowi-Wiedeń, druga (K 30) kol. Metodemu Kalabowi-Praga, a trzecia (K 20) kol. Maciejowi Zemanowi-Praga; pierwszy list pochwalny otrzymał kol. Gerold Grüner-Wiedeń, drugi kol. Karol Koschar-Grac, trzeci kol. J. Fischer-Opawa, czwarty kol. F. Kubelka-Wiedeń, a piąty kol. Karol Grida-Berno. (Do wykonania wybrano projekt okładki, odznaczony drugim listem pochwalnym kol. Koschara-Grac.) Za nagłówek otrzymał pierwszą nagrodę (K 30) kol. Metody Kalab-Praga, drugą (K 20) kol. Kubelka-Wiedeń, a trzecią (K 10) kol. Gerold Grüner-Wiedeń; pierwszy list pochwalny otrzymał kol. Kitliński-Opawa, drugi kol. Gerold Grüner-Wiedeń, trzeci kol. Michał Kohnhäuser-Tyczyn n. E., czwarty kol. Franciszek Kubelka-Wiedeń, a piąty kol. Rudolf Kühn-Wiedeń. (Do wykonania wybrano odznaczony pierwszym listem pochwalnym nagłówek listowy kol. Kitlińskiego-Opawa.)

Do załatwienia cennikowych spraw delegowano kol. Schiegla w d. 22. kwietnia do Inspruku.

Na obesłanie konferencji z zastępcami pryncypałów giserskich celem obradowania nad automatycznym podwyższeniem cennika giserskiego zgodzono się pod pewnymi warunkami.

Na odbywające się 24. kwietnia Walne Zgromadzenie dolnoaustriackiego Stowarzyszenia delegowano kol. Diamanta, na odbywające się w tymże samym dniu Walne Zgromadzenie czeskiego Stowarzyszenia w Pradze kol. Dvořák, zaś na odbywające się w Bernie w d. 8. maja Walne Zgromadzenie morawskiego Stowarzyszenia również kol. Dvořák.

Do uregulowania cennikowych spraw delegowano dnia 7. maja kol. Reifmüllera do Cieszyna.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 18. maja odczytano zawiadomienie śląskiego Zarządu Stowarzyszenia, że zmienione statuty zostały w d. 1. kwietnia przez władzę aprobowane.

Wskutek wybuchłego w Gradyse konflikty, okazała się konieczność nawiązania korespondencji z włoskim Związkiem względem wpłynięcia na członków wspomnianego Związku, ażeby się ściśle trzymali międzynarodowych przepisów, zanim przyjmą kondycję za granicą. W konkretnym wypadku oświadczył Zarząd włoskiego Związku, że nie pochwala zachowania się kolegi, z powodu którego konflikt w Gradyse wybuchł, i zgadza się na poczynione zarządzenia.

Na posiedzeniu Zarządu Stowarzyszenia z 18. maja ustanowiono także tymczasowy porządek dzienny dla Zjazdu związkowego w Bernie, a jako termin odbycia tegoż ustanowiono 11. września i dni następne. Odnosnie do podwyżki zapomóg, postawił Zarząd Związku następujący punkt na porządek dzienny:

„Od 1. stycznia 1911 aż do odwołania podwyższa się następujące zapomogi: zapomogę dla bezrobotnych w podróży z K 1:20 na K 1:40; zapomogę dla bezrobotnych w miejscu z K 2 na K 2:50; zapomogę dla chorych w miejscu z K 1:80 na K 2, wzgl. z K 1:20 na 1:40; zapomogę dla chorych w podróży z K 1:20 na K 1:40.“

Termin do nadsyłania wniosków Stowarzyszeń związkowych ustanowiono do 16. lipca 1910.

W d. 20. maja 1910 zawarto między naszym Związkiem a Hrvatsko tipografičko društvo za Hrvatsku i Slavoniju w Zagrzebiu (Chorwacya) nową umowę wzajemności. Umowa ta obejmuje następujące gałęzie zapomogowe: zapomogę podróżną (karencya 6 tygodni), zapomogę dla bezrobotnych w miejscu i kosztą przesiedlenia (karencya 52 tygodni, z czego najmniej 26 tygodni musi być zapłaconych w Austrii), zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży (karencya 13 tygodni), zapomogę inwalidową (karencya 520 tygodni, z czego najmniej 52 tygodni przed zapotrzebowaniem zapomogi zapłaconych być musi w Austrii), kosztą pogrzebowe zmarłych w miejscu i w podróży (karencya 13 tygodni), zapomogę dla sierót (karencya 520 tygodni, z czego 52 tygodni bezpośrednio przed zapotrzebowaniem zapomogi zapłaconych być musi w Austrii). Z wejściem w życie tej nowej umowy unieważniono pierwotną, istniejącą od 1. września 1908.

Do uporządkowania organizacyjnych spraw delegowano kol. Reifmüllera 30. maja do Opawy.

Ze „Stowarzyszeniem typografów dla Bośni i Hercegowiny“ zawarto w dniu 27. maja 1910 nową umowę wzajemności, w której zniesiono wzajemność co do zapomogi dla bezrobotnych w miejscu i co do kosztów przesiedlenia, ponieważ okazało się, że te gałęzie zapomogowe tamże nie są jeszcze czynne, a ówczesny Zarząd Stowarzyszenia dnia 1. stycznia 1907 „przez omyłkę“ zawarł co do tego umowę.

Ponieważ, według zawiadomienia Międzynarodowego Sekretariatu drukarskiego, na Węgrzech był w toku ruch celem rewizyi cennika dla prowincyi

zamknięto Węgry dla podróżnych w dniu 25. maja, które to zarządzenie mogło już być 4. lipca cofnięte.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 14. czerwca rozpoczęto obrady nad przedłożeniami przez sekretarza Związku i przejrzyściej ułożeniami uchwałami Zjazdów związkowych (zawierającymi wszystkie regulamina) i, po wstawieniu rozmaitych ważnych postanowień, przyjęto jako przedłożenie dla Zjazdu związkowego.

Wniesione przez Zarząd Związku do Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego zażalenie członka austriackiego Związku — któremu Zarząd „Stowarzyszenia typografów dla Bośni i Hercegowiny“, mimo ponownych urgensów bezpodstawnie odmówił wydania książki kwitowej, przezco tenże aż do ostatecznego uzyskania tejże poniósł wielką szkodę materyalną — wziął Międzynar. Sekretaryat drukarski za podstawę śledztwa przeciwko wspomnianemu Stowarzyszeniu, podczas gdy nasz Związek już przedtem nadaremnie się starał poszkodowanemu koledze dopomódz do jego praw. Wynikiem zabiegów Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego było, że bośniacki Zarząd Stowarzyszenia zaprzeczył stanowczo zapodaniom żalącego się i podał, że mu książkę kwitową natychmiast przysłał, gdy dnia 4. marca 1910 z Wiednia listownie jej zażądał; przedtem o to nie prosił, dlatego dla bośniackiego Stowarzyszenia odpada wszelkie zobowiązanie do zapłacenia jakiegokolwiek odszkodowania żalącemu się. Ponieważ żalący się w owym czasie nie był w stanie udowodnić dokumentami swojego zapodania co do pierwszej dokonanego nadania listów do bośniackiego Zarządu Stowarzyszenia, oświadczył Międzynar. Sekretaryat drukarski, że nie jest w stanie zmusić bośniackiego Zarządu Stowarzyszenia do zapłacenia odszkodowania żalącemu się.

Ponieważ, według zawiadomienia Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego, w Bukareszcie wielka liczba robotników drukarskich została przez swych pryncypałów zlokalizowana, wezwano w wydanym w naszych organach związkowych obwieszczeniu członków naszego Związku, ażeby odmawiali aż do odwołania wykonywania każdej, z tego miasta pochodzącej roboty i by wogóle unikali podróży do Rumunii.

Mimo, iż pierwszej już kilkakrotnie ostrzegano funkcyonaryuszy Stowarzyszeń przed tem, ażeby nie wypłacali zapomóg podróżnym kolegom, nie mogącym się wylegitymować, i przykazywano, by się nie zadowalali samem zapodaniem, że swoją książkę kwitową lub legitymację podróżną zgubili, zdarzyło się przecież znowu kilka wypadków, w których następnie zasiągnięte informacje ujawniły nieprawdziwość wspomnianych zapodań. Dlatego zwrócono ponownie w naszych organach związkowych funkcyonaryuszom Stowarzyszeń uwagę na to, że bez należytej wystawionej książki kwitowej nie wolno wypłacać podróżnym jakiejkolwiek zapomogi, a dotyczących należy wezwać, by jaknajprędzej postarali się o duplikat od swego macierzystego Stowarzyszenia. Na samo zapodanie, że dotyczący zgubił swoje dokumenty, nie śmie żaden zarządca stacyi płatniczej takiemu podróżnemu wystawić poświadczenia.

Do uporządkowania cennikowych spraw delegowano kol. Reifmüllera w d. 18. czerwca do Lublany i Tryestu.

Na Walne Zgromadzenie śląskiego Stowarzyszenia, odbywające się 3. lipca w Opawie, delegowano kol. Dvořáčka.

Na Kongres francuskiego Związku robotników drukarskich, który zwołano na d. 18—23. lipca do Bordeaux i na który Centralny Komitet wspomnianego Związku specyjalnem pismem zaprosił, delegował Zarząd Związku kol. Reifmüllera.

Do prośby c. k. Urzędu robotniczo-statystycznego w Wiedniu o odstąpienie instrukcyj i formularzy, dotyczących naszego stręczenia pracy, dla Komisji opieki nad bezrobotnymi w N. Jorku — przychyłono się.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 18. lipca ustanowiono — ponieważ udzielony Stowarzyszeniom termin do nadsyłania wniosków dla Zjazdu związkowego upłynął — definitywny porządek dzienny dla tegoż i przytem uchwalono postawić także specjalny punkt, dotyczący „Spraw cennikowych i uregulowania ochrony cennika“. Oprócz tego poczyniono, w porozumieniu z berneńskim Zarządem Stowarzyszenia, wszelkie potrzebne zarządzenia, warunkowane odbyciem Zjazdu i połączonymi z nim obchodami.

Na temże posiedzeniu odczytano zawiadomienie, że trydenckiemu Zarządowi Stowarzyszenia udało się odłąć przeprowadzić także i w Roveredo uznanie cennika. To pomyślne załatwienie sprawy cennikowej w Roveredo można przyjąć do wiadomości z tem większem zadowoleniem, ileż właśnie w tej części kraju były do zwalczania największe trudności.

Na Zjazd koleżeński w d. 14. sierpnia w Freiwaldau delegowano kol. Schieglę, na takiż w tym samym dniu w Cieszynie kol. Reifmüllera, na takiż w tym samym dniu w Prosnicach kol. Dvořáčka, zaś na takiż w d. 21. sierpnia w Mor. Schönbergu delegowano również kol. Dvořáčka.

Posiedzenie Zarządu Związku z 19. sierpnia otworzono manifestacją żałobną. Przewodniczący miał obowiązek zawiadomić Zarząd Związku o zgonie jednego z naszych najwybitniejszych i najgorliwszych funkcyjaryusz Stowarzyszenia — ogólnie lubianego kol. Franciszka Józefa Čermáka —, który po pracowitym żywocie, w Pradze, w dniu 7. sierpnia 1910 r., ulegając długiemu złośliwemu cierpieniu, zamknął na zawsze swe powieki. Przewodniczący poświęcił zmarłemu gorące wspomnienie, w którym wskazał na to, że, obok austriackich drukarzy, wszyscy robotnicy, dla których nieustrudzenie pracował, w smutku pogrążeni stoją u mar tego dzielnego bojownika i pewnie każdy zachowa go w wiernej pamięci. Słów tych, głęboko odczutyh, wysłuchali obecni stojąc. — Na katafalku zmarłego złożono imieniem Związku wieniec wraz z napisem; prócz tego wziął udział w pogrzebie w Pradze przew. kol. Reifmüller w zastępstwie Zarządu Związku.

Na 40-lecie założenia chorwackiego Stowarzyszenia drukarzy, odbywające się w dn. 20—21. sierpnia w Zagrzebiu, wysłano telegram powitalny.

Na wydane przez Międzynarodowy Sekretaryat drukarski rozpiśanie osobnego podatku 8 fenigów od członka na tydzień na rzecz będących w strejku obronnym kolegów w Bukareszcie, wysłano odpowiednie kwoty za 2 tygodnie; w trzecim tygodniu zniesiono ten podatek jako więcej niepotrzebny.

Na żądanie Filii w Liberku, że wszyscy członkowie Związku bez różnicy narodowości mają płacić do funduszu solidarności, uchwalono sprawę tę poruszyć na Zjeździe związkowym.

Na prośbę śląskiego Zarządu Stowarzyszenia uchwalono zniesienie jednodniowej tury podróźnej Freiwaldau-Granica przy Niklasdorf, a za to zaprowadzono turę podróźną Freiwaldau-Granica przy Weisswasser z 3 dniami podróży. Dotyczące zarządzenie obowiązuje z N. Rokiem 1911.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 19. sierpnia obradowano nad wszystkimi, przez Stowarzyszenia związkowe na Zjazd związkowy nadesłanymi wnioskami i zajęto do nich stanowisko; równocześnie przeznaczono referentów do poszczególnych punktów porządku dziennego. Dalej uchwalono, że w Zjeździe związkowym ma wziąć udział cały Zarząd Związku.

Na odbywające się 28. sierpnia, w Lincu, Walne Zgromadzenie górno-austr. Stowarzyszenia delegowano kol. Reifmüllera, na odbywające się w tym samym dniu w Opawie Walne Zgromadzenie śląskiego Stowarzyszenia delegowano kol. Schieglę.

Na odbytem d. 27. września posiedzeniu ukonstytuował się nowo wybrany na Zjeździe związkowym w Bernie Zarząd Związku. Na tem posiedzeniu uczyniono wniosek o zmianę regulaminu obrad Zarządu Związku, nad którym obrady odłożono do późniejszego posiedzenia.

Według zawiadomienia dalmatyńskiego Zarządu Stowarzyszenia, udało się kolegom w Splicie osiągnąć z trzema — z istniejących tamże — drukarniami ugodę, że, chociaż to miasto wcielono do II. klasy płac, obliczenie na przyszłość ma się odbywać według cen IV. klasy płac, ażeby w ten sposób móżdż zecerów sztukowych w płacy zrównać z praktykowanymi tam płacami pewnymi. Zarząd czwartej drukarni wzbraniał się zgodzić na taką umowę, pokąd mu się nie wykaże, że tego rodzaju umowa jest dopuszczalną. Prośbie o stosowne wskazówki uczyniono zadość.

Na konstituującym posiedzeniu Zarządu Związku dyskutowano bardzo szczegółowo o uregulowaniu ochrony cennika i wybrano Komitet z sześciu, który się składał z kolegów Bergera, Diamanta, Reifmüllera, Schieglia, Straasa i Sussmanna i miał za zadanie, z mającego się zażądać od organizacyj krajowych materiału dokładnie się poinformować i następnie przedłożyć Zarządowi Związku potrzebne propozycje, jakby można najlepiej odpowiedzieć poleceniu, które Zarząd Związku otrzymał od Zjazdu związkowego w Bernie.

Na odbywający się 15. października w Cieszynie Zjazd koleżeńskich śląskich maszynistów, którzy upraszali o referenta, delegowano kol. Schieglia.

Na pismo Państw. Komisji zawodowej, zapraszające do obesłania odbywającego się w dniach 17—22. października, w Domu robotniczym, we Wiedniu-Favoriten, VI. z wycajnego Kongresu Stowarzyszeń zawodowych Austrii, uchwalił Zarząd Związku wysłać do należących do Związku Stowarzyszeń kraj. zapytanie, czy wobec wielkiej ważności porządku dziennego tego Kongresu zamierzają wysłać własnych delegatów, lub też czy wolą, by je zastąpił członek Zarządu Związku. Na ostatni wypadek, polecono zastępstwo tych Stowarzyszeń kol. Dvořákowi — któremu też powierzyły zastępstwo: Czechy (o ile chodzi o niemieckich członków), Dalmacya, Galicya, Karyntya, Kraina, Pobrzeże, Morawy, Górna Austria, Solnogród, Śląsk, Styria, Tyrol-Przedarlania i Trentino. (Stowarzyszenia: na Bukowinie i w Dolnej Austrii wysłały własnych delegatów.) Zastępstwo Zarządu Związku na tym Kongresie powierzono kol. Reifmüllerowi.

Następnie uchwalono, na prośbę górno-austr. Zarządu Stowarzyszenia, wydelegować kol. Reifmüllera do referatów o organizacyi, które ze sposobności sprawozdania ze Zjazdu związkowego miały się odbyć, do: Steyer, Wels, Gmunden, Ried, Braunau i Lincu.

Na zażalenie dwóch kolegów, których mimo należytego wylegitymowania się, w Szwajcaryi przychwycono i stamtąd do Austrii odszupasowano, przyczem jednemu z nich władza w Szwajcaryi odebrała książkę kwitową, uchwalił Zarząd Związku porozumieć się ze Szwajc. Związkiem typografów, ażeby ten na kompetentnem miejscu przeciwko takiemu traktowaniu podróżnych interweniował. Temu życzeniu naszemu uczyniono zadość.

Na prośbę dalmatyńskiego Zarządu Stowarzyszenia — by nowe uchwały Zjazdów związkowych kazać wydrukować także w języku chorwackim, ponieważ większość kondycjonujących tamże kolegów nie włada ani niemieckim ani włoskim językiem — zgodzono się pod pewnymi warunkami.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 2. listopada odczytano zawiadomienie górno-austr. Stowarzyszenia, że tegoż zmienione statuty zostały 22. kwietnia 1910 przez władzę aprobowane.

Na odbywający się 31. października i w dniach następnych w Neapolu VIII. Narodowy Kongres włoskiego Związku robotników drukarskich wysłano telegram powitalny.

Na posiedzeniu z 2. listopada uchwalił Zarząd Związku — ponieważ wybrany na konstituującym posiedzeniu Komitet swoje prace ukończył i odpowiednie propozycje przedłożył — zwołać na 27. listopada, do Wiednia, konferencyę przewodniczących i teje przedłożyć wnioski, dotyczące uregulowania ochrony cennika; dalej postawiono na porządek dzienny złożenie spra-

wozdania z Kongresu zawodowego i wniosek o podwyższenie wkładki do Związku o 2 hal. za członka tygodniowo, jakoteż instryktywne sprawozdanie o stręczeniu pracy. Do punktu 1. powierzone referat kol. Schieglowi, do drugiego kol. Dvořáčkowi, zaś do trzeciego kol. Spielmannowi. Można na tem miejscu zaznaczyć, że wspomniana konferencya, która zajęła dwa dni czasu, jednomyślnie przyjęła zaproponowane przez Zarząd Związku wnioski dla zabezpieczenia i wybudowy naszych gospodarczych walk, dalej uchwaliła proponowane podwyższenie wkładki do Związku z 6 na 8 h i przyjęła złożone sprawozdania do zatwierdzającej wiadomości.

Na posiedzeniu z 25. listopada zajmował się Zarząd Związku szczegółowo sytuacją, wytworzoną ruchem separatystycznym w życiu zawodowym, i uchwalił delegować na zwołaną przez Państw. Komisję zawodową na 27. listopada Państwową Konferencyę centralnych organizacyj kolegów: Diamanta, Freylera i Straasa.

Na temże posiedzeniu powziął Zarząd Związku uchwałę, wydrukować wypracowaną przez sekretarza Związku Statystykę płac, pracy i cen środków żywności, która prawie że jest gotowa, w praktykowanych dotychczas czterech językach i obdzielić nią wszystkich członków.

Na odbywającą się w d. 3. grudnia, w c. k. Urzędzie robotniczo-statystycznym Ministerstwa handlu, ekspertyzę komisji zapobiegania wypadkom, celem wydania przepisów ochronnych dla drukarni i leżarni czcionek, delegował Zarząd Związku kol.: Diamanta, Hölzla i Otta.

Na Walne Zgromadzenia Stowarzyszenia na Pobrzeżu, odbywające się w Tryeście 4. i 11. grudnia, delegowano jako zastępcę Zarządu Związku kol. Dvořáčka.

Ponieważ, według zawiadomienia Międzynar. Sekretaryatu drukarskiego, w Sofii bardzo wielka ilość towarzyszy została przez pryncypałów zlokautowaną, z powodu, iż towarzysze wzbraniłi się przyjąć przedłożony im zredukowany cennik, wezwano członków naszego Związku w opublikowanym 5. grudnia, w organach zawodowych, zawiadomieniu, by aż do odwołania nie przyjmowali żadnej z tego miasta pochodzącej oferty i wogóle unikali podróży do Bułgarii.

Dnia 9. grudnia opublikowano w organach związkowych ogłoszenie, w którym naszych członków ostrzega się przed przyjmowaniem kondycyj w Anglii, gdyż, według londyńskiej Międzynarodowej Typografii, znajdują się tamtejsi drukarze w ruchu cennikowym.

Według dalszego zawiadomienia Międzynar. Sekretaryatu drukarskiego, rozpoczęli koledzy w Belgii ruch cennikowy, dlatego tamtejszy Zarząd Związku aż do odwołania zastanowił wypłatę wiatikum i orzekł zamknięcie granicy. Podróżnym zwrócono d. 23. grudnia na to uwagę, z nadmienieniem, że przyjazd do Belgii nie jest dozwolony.

Ponieważ równocześnie także koledzy w Rzymie znajdowali się w ruchu cennikowym, wydano także ostrzeżenie przed przyjazdem do tego miasta.

Na zarządzone przez Międzynarodowy Sekretaryat drukarski rozpisanie osobnego podatku dla zlokautowanych kolegów w Sofii w kwocie 4 fenigów od członka, odesłano przypadającą na nas sumę.

Na posiedzeniu Zarządu Związku z 30. grudnia stwierdzono, że sekretarz Związku, kol. Dvořáček, z ostatnim tygodniem grudnia, po ukończonym 18. roku służby, na podstawie pragmatyki służbowej, posuwa się do najbliższej wyższej klasy płac.

Na temże posiedzeniu wypracowano, stosownie do wskazówek ostatniej konferencyi przewodniczących, dwa wewnętrzne regulaminy i uchwalono rozesłać je Stowarzyszeniom do przestrzegania.

Dalej omawiano i uchwalono — stosownie do postawionego przedtem wniosku — rozmaite zmiany w regulaminie obrad Zarządu Związku.

Prócz naprowadzonego tu materiału obrad, musiał Zarząd Związku na bardzo wielu posiedzeniach zajmować się spornemi sprawami zapomogowemi, z badaniem wypadków przyznania, wzgl. odmawiania członkostwa, które wskazywały, że wielu kolegów wcale nie przestrzega obowiązujących przepisów meldowania i wymeldowania się i przez to nietylko sobie lecz także funkcyonaryuszom Stowarzyszeń związkowych, sprawiają wielkienieprzyjemności.

Zresztą były to — jak zawsze — rozmaite organizacyjne i cennikowe zajęcia, które nastroczały Zarządowi Związku wielką sposobność do rozwinięcia swej gorliwości.

Obszerna pisemna korespondencya z krajowemi i zagranicznymi organizacyami, których funkcyonaryusze z małymi wyjątkami przyczynili się do zgodnego, koleżeńkiego współdziałania, umożliwiła Zarządowi Związku i Sekretaryatowi Związku załatwianie ich obowiązkowych agend z potrzebną dokładnością; dlatego na tem miejscu wyrażamy wszystkim tym kolegom i korporacyom, których poparcia we wzajemnej korespondencyi doznaliśmy, najgorętszą podziękę.

Jeżeli na co uskarżać się musimy, to jest niem opieszałość, której się dopuszczają niektórzy funkcyonaryusze szczególnie przy nadsyłaniu miesięcznych i kwartalnych zamknięć, jakoteż wykazów miesięcznych wyników stręczenia pracy i dat do również co kwartału ogłaszanych sprawozdań sytuacyjnych, co każdym razem powoduje wielką zwłokę w zestawieniu ogólnych zamknięć i mających się ogłosić wykazów. Także i wygotowanie sprawozdania związkowego doznaje niepotrzebnie zwłoki przez spóźnione nadsyłanie potrzebnych do tego dat, a było niem tym razem szczególnie dalmatyńskie Stowarzyszenie, od którego dopiero po kilkakrotnych pisemnych — a wreszcie po telegraficznym — urgensach można było uzyskać roczny bilans za 1910 dopiero 8. kwietnia 1911, po czem dopiero można było przystąpić do wygotowania sprawozdania związkowego. Że przezto druk i wydanie tej, w 4 językach drukującej się publikacyi niepotrzebnie się przewleka, powinno być dotyczącym funkcyonaryuszom jasnem i spodziewamy się, że pod tym względem w najbliższym roku nie będziemy mieli powodu się uskarżać.

Odnosnie do finansowej gospodarki Zarządu Związku, odsyłamy przedewszystkiem do bezpośrednio następującego tu Zamknięcia rachunkowego, następnie do Wykazu majątku Związku, jakoteż do sprawozdania komisji kontrolującej.

Część II. zawiera statystykę rozmiarów i składu Związku, jakoteż ruchu członków, dalej czynności Stowarzyszeń związkowych pod względem organizacyjnym i agitacyjnym, jak również na polu kształcenia się i stręczenia pracy, następnie przegląd znajdujących się w obrębie Związku maszyn do składania i zatrudnionych na nich osób, jakoteż szczegółowe zestawienie zaszłych w roku sprawozdawczym zastanowień pracy i innych konfliktów, dalej wykaz cennikowych i niecennikowych drukarni; wreszcie w tej części sprawozdania traktowane są szczegółowo ogólny obrót kasowy i działy zapomogowe Stowarzyszeń związkowych ze szczególnem uwzględnieniem scentralizowanych zapomóg w roku ubiegłym. Dział III. zawiera znowu pogląd wstecz na ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych od czasu tychże założeń. Dział IV. zawiera brzmienie umów wzajemności, jakoteż sprostowany na podstawie nowych umów spis pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności zagranicznych Związków i umówione z nimi karencyje do pobierania rozmaitych zapomóg.

6. Sprawozdanie Komisji kontrolującej.

Komisja kontrolująca przedsięwzięła w ubiegłym roku sprawozdawczym cztery rewizye kwartalne i dwa niespodziewane szkontra kasowe, w których pierwszych — na odmianę — wzięli udział koledzy: Alojzy Thurner (Berno), Franciszek Lessiak (Grac) i Wacław Němeček (Praga) wspólnie z wiedeńskimi kolegami: Rudolikiem Freylerem, Antonim Dworakiem, Augustem Neebem, Franciszkiem Lukschem i Karolem Rotterem. Niespodziewane rewizye kasowe przeprowadzili sami wiedeńscy koledzy. Przy wszystkich rewizyach znaleziono zapasy kasowe w najzupełniejszej zgodzie z prawdą w wzorowym porządku prowadzonymi książkami, dokumentami i wykazami — za co kolegom Józefowi Dvořáčkowi i Wilhelmmowi Schieglowi wyraża się uznanie i podziękowanie.

Wiedeń, w maju 1911.

Antoni Dworak,

przewodniczący Komisji kontrolującej.

II. Statystyka.

1. Obszar Związku.

Do „Związku Stowarzyszeń drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów Austrii“ z siedzibą w Wiedniu, pod przewodnictwem kol. *Franciszka Reifmüllera*, należały w roku 1910 następujące Stowarzyszenia:

1. „*Centrale Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Czechach, Typografická Beseda*“ z siedzibą w Pradze. — Stowarzyszenie to miało 37 filii, a mianowicie: w Aussig, Czeskiej Lipie, Brüx, Budziejowicach, Chrudimie, Dux, Chebie, Friedland, Gablonz n. N., Graslitz, Hohenelbe, Jiczynie, Młodym Bolesławiu, Kaaden, Karlsbadzie, Kładnie, Kolinie, Komotowie, Königgrätz, Kutnejhorze, Laun, Litomierzycach, Marienbadzie, Pardubicach, Pilźnie, Pisek, Raudnicach, Libercu, Rokycanie, Rumburgu, Zatecu, Taborze, Cieplicach, Tyczynie, Trutnowie, Warnsdorf i Winterbergu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie jeszcze członków w następujących 50 miejscowościach: Adlerkosteletz, Anscha, Beneszowie, Beraun, Bischofteinitz, Czeskim Brodzie, Czesk. Trybowie, Brandeis n. E., Braunau, Czaslau, Chocieborzu, Niem. Brodzie, Eipel, Żel. Brodzie, Hlińsko, Hohenmauth, Hořicach, Hořowicach, Hronov, Humpoletzu, Jaromierzu, Kaumitz n. Lipa, Königinhof, Kralowicach, Kralup, Lobositz, Milewsko, Nachodzie, Nowym Benatku, Neubidschow, Neuhaus, Nimburgu, Peček, Pilgramie, Podiebradzie, Polička, Prachaticach, Přelauč, Rakonicach, Reichenau, Schlau, Schüttenhofen, Semilu, Starkenbach, Steinschönau, Susszycach, Turnowie, Weisswasser, Wildenschwert i Wodnian. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 9: w Budziejowicach, Chebie, Pardubicach, Pilgramie, Pilźnie, Pradze, Libercu, Cieplicach, Tyczyn-Bodenbach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Karol Krunert*.

2. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Bukowinie w Czerniowcach*“ z siedzibą w Czerniowcach. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 6 miejscowościach: Gurahumorze, Kimpolungu, Sadagórze, Storożyńcu, Suczawie i Wyżnicy. — *Stacyj płatniczą dla podróży* miało 1: w Czerniowcach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Rudolf Gaidosch*.

3. „*Società dei Tipografi Dalmati*“ z siedzibą w Zadarze. — Stowarzyszenie miało 4 filie: w Cattaro, Raguzie, Sebenico i Splicie. — *Stacyj płatniczą* miało 1: w Zadarze. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Ferdinando Mikojević*.

4. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów dla Galicyi, Wielkiego Księstwa Krakowskiego i Bukowiny „Ognisko“ we Lwowie*“ z siedzibą we Lwowie. — Stowarzyszenie miało 2 filie: w Krakowie i Przemyślu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 25 miejscowościach: Bochnia, Borysław, Brody, Brzeżany, Chrzanów, Czerlany, Drohobycz, Gródek, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Rzeszów, Sambor, Sanok, Stanisławów, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Zaleszczyki, Złoczów, Żółkiew i Żywiec. — *Stacyj płatniczych dla podróży* istniało 7, a to: w Kołomyi, Krakowie, Lwowie, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie i Tarnowie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Julian Obirek*.

5. „*Stowarzyszenie drukarzy w Karyntyi*“ z siedzibą w Celowcu. — Stowarzyszenie miało 1 filię w Villach. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 3 miejscowościach: Spittal nad Drawą, St. Veit nad Glan i Wolfsberg. — *Stacyj płatniczych dla podróży* było 2: w Celowcu i Villach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Józef Pichler*.

6. „*Stowarzyszenie drukarzy w Krainie*“ z siedzibą w Lublanie. — Stowarzyszenie to miało nadto członków w następujących 7 miejscowościach: Adelsberg, Gottsche, Gurkfeld, Idria, Krainburg, Rudolfswert i Stein. — *Stacyj płatniczych dla podróży* było 2: w Lublanie i Rudolfswert. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Leopold Werzak*.

7. „*Società dei Tipografi del Litorale*“ z siedzibą w Tryeście. — Stowarzyszenie miało 8 filii: w Abbazyi, Capodistria, Gorycyi, Gradysce, Lussinpiccolo, Parenzo, Poli i Rovigno. Prócz tego miało Stowarzyszenie członków jeszcze w następujących 3 miejscowościach: Lovrana, Monfalcone i Muggia. — *Stacyj płatniczych dla podróży* było 4: w Abbazyi, Gorycyi, Poli i Tryeście. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Francesco Barta*.

8. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Morawach*“ z siedzibą w Bernie. — Stowarzyszenie miało 9 *fili*: w Hohenstadt, Kromieryżu. Olomuńcu (z Hombokiem), Morawskiej Ostrawie (z Polską Ostrawą, Pívoz i Witkowicami), Mähr. Schönberg, Nowym Tyczynie, Przerowie, Prosnicach i Znojmie. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 32 miejscowościach: Auspitz, Blansko, Boskowitz, Datschitz, Eibenschitz, Frankstadt, Freiberg, Frydek, Gaya, Gewitsch, Göding, Holleschow, Iglawa, Königsfeld, Leipnik, Littawa, Luhaczowicach, Mor. Budwice, Mor. Neustadt, Mor. Trybów, Mähr.-Weisskirchen, Mistek, Neustadt, Nikolsburg, Römerstadt, Sternberg, Strassnitz, Trebitsch, Węg. Hradec, Woł.-Meseritsch, Wiszów i Zwittau. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* istniało 5: w Bernie, Nikolsburgu, Olomuńcu, Węg. Hradcu i Znojmie. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kol. *Alojzy Thurner*.

9. „*Dolno-austriackie Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek*“ z siedzibą w Wiedniu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 33 miejscowościach: Amstetten, Baden, Eggenburg, Gänserndorf, Gloggnitz, Gmünd, Haugsdorf, Herzogenburg, Horn, Korneuburg, Krems. Langenlois, Liesing, Lilienfeld, Mistelbach, Mödling, Neulengbach, Neunkirchen, Oberhollabrunn, Payerbach, Perchtoldsdorf, Pöggstall, Purkersdorf, Scheibbs, Schwechat, Stockerau, St. Pölten, Tulln, Waidhofen n. Taya, Waidhofen n. Ybbs, Wiener-Neustadt, Ybbs n. Dunajem i Zwettl. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* istniało 4: w Krems, St. Pölten, Wiedniu i Wiener-Neustadt. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kolega *Leopold Pochop*.

10. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Austrii Górnej*“ z siedzibą w Lincu. — Stowarzyszenie miało 5 *fili*: w Braunau, Gmunden, Ried, Steyr i Wels. — Stowarzyszenie miało jeszcze członków w następujących 8 miejscowościach: w Freistadt, Grein, Ischl (kąp.), Kirchdorf, Perg, Rohrbach, Schärding, Vöcklabruck. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* istniało 4: w Lincu, Ried, Schärding i Steyr. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kolega *Henryk Michel*.

11. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w kraju koronnym Solnogród*“ z siedzibą w Solnogradzie. — Stowarzyszenie miało prócz tego członków w następujących 3 miejscowościach: Hallein, Zell am See i Tamsweg. — *Stacya platnicza dla podróżnych* istniała 1: w Solnogradzie. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kolega *Maurycy Danninger*.

12. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Śląsku austriackim*“ z siedzibą w Opawie. — Stowarzyszenie miało 1 *filię*: w Cieszynie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 12 miejscowościach: Bielsko, Frysztak, Freiwaldau, Freudenthal, Jägerndorf, Karwina, Oderberg, Odrawa, Orłów, Wagstadt, Weidenau i Zuckmantel. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* istniało 3: w Freiwaldau, Cieszynie i Opawie. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kol. *Rudolf Markytan*.

13. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Styrii*“ z siedzibą w Gracu. Stowarzyszenie miało 4 *fili*: w Brucku n. M., Cylei, Leoben i Marburgu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 15 miejscowościach: Aussee, Deutsch-Landsberg, Eggenberg, Feldbach, Fürstenfeld, Gröbming, Hartberg, Judenburg, Knittelfeld, Leibnitz, Mürrzusschlag, Pettau, Pöls, Radkersburg i Weiz. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* było 4: w Brucku, Cylei, Gracu i Marburgu. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kolega *Franciszek Lessiak*.

14. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek dla Tyrolu i Przedarulanii*“ z siedzibą w Inspruku. — Stowarzyszenie miało 5 *fili*: w Bozen, Bregencyi, Brixen, Dornbirn i Meranie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 8 miejscowościach: Bludenz, Bruneck, Feldkirch, Hall, Imst, Kufstein, Landeck i Schwaz. — *Stacyj platniczych dla podróżnych* istniało 6: w Bludenz, Bozen, Bregencyi, Brixen, Inspruku i Meranie. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kolega *Franciszek Otter*.

15. „*Società dei Tipografi del Trentino*“ z siedzibą w Trydencie. — Stowarzyszenie miało 1 *filię*: w Roveredo. — Nadto Stowarzyszenie to miało członków w następujących 7 miejscowościach: Ala, Borgo, Cavalese, Cles, Mezolombardo, Primiero i Riva. — Przewodniczącym Stowarzyszenia był kol. *Alberto Filippi*.

Związek składał się przeto z 15 Stowarzyszeń, posiadających, prócz Zarządów centralnych w siedzibie każdego Stowarzyszenia, jeszcze w 77 miejscowościach *Filie* i w 53 miejscowościach *Stacye platnicze dla podróżnych*.

Członkowie wszystkich Stowarzyszeń związkowych rozdzielają się na 308 miejscowości, posiadające drukarnie.

2. Ruch członków w roku 1910.

a) Wykaz sumaryczny.

O ruchu członków informują nas sumarycznie następujące cyfry: Z początkiem roku 1910 liczyły Stowarzyszenia związkowe 14.513 członków czynnych i 343 inwalidów, a z końcem roku 14.982 czynnych członków i 370 inwalidów, liczba członków czynnych wzrosła tedy o 469 = 3·23%, liczba inwalidów o 27 = 7·87%. — Przeciętna roczna liczba członków wynosiła 14.731.

Wedle rodzaju zatrudnienia było członków czynnych: z początkiem roku 11.263 = 77·61% zecerów, 2.639 = 18·18% drukarzy, 440 = 3·03% odlewaczy czcionek i 171 = 1·18% z innych zawodów; z końcem roku 11.582 = 77·31% zecerów, 2782 = 18·57% drukarzy, 443 = 2·96% odlewaczy czcionek i 175 = 1·16% z innych zawodów.

Następujące zestawienie umożliwia porównanie przyrostu i ubytku członków czynnych i spowodowane tym ruchem ostateczne rezultaty w poszczególnych Stowarzyszeniach:

Stowarzyszenie	przyrost		ubytek		pomnożenie		zmniejszenie	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Czechy	541	15·66	401	11·61	140	4·05	.	.
Bukowina	41	28·67	30	20·98	11	7·69	.	.
Dalmacya	32	39·02	33	40·24	.	.	1	1·22
Galicja	152	15·46	108	10·99	44	4·47	.	.
Karyntya	65	42·76	68	44·74	.	.	3	1·98
Kraina	74	42·29	66	37·71	8	4·58	.	.
Pobrzeże	132	28·95	115	25·22	17	3·73	.	.
Morawy	227	23·4	189	19·48	38	3·92	.	.
Austria Dolna	862	13·94	665	10·75	197	3·19	.	.
Austria Górna	135	33·83	138	34·59	.	.	3	0·76
Śolnogród	54	48·65	52	46·85	2	1·8	.	.
Śląsk	130	38·35	122	35·99	8	2·36	.	.
Styrya	166	27·67	166	27·67	.	.	.	.
Tyrol-Przedarlunia	158	41·58	148	38·95	10	2·63	.	.
Trentino	16	19·28	15	18·07	1	1·21	.	.
Razem	2785	19·19	2316	15·96	469	3·23	.	.

Co do rodzaju przyrostu i ubytku członków czynnych w roku 1910 skonstatować można w porównaniu z ostatnimi dwoma latami co następuje:

Przystąpiło:	w roku 1910:		w roku 1909:		w roku 1908:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
po wypisie	692	4·77	677	4·81	678	5·15
później	350	2·41	332	2·36	880	6·69
Z podróży	1535	10·58	1629	11·57	1659	12·6
Z wojska	208	1·43	244	1·73	161	1·22
Razem	2785	19·19	2882	20·47	3378	25·66
U b y t e k:						
W podróż	1544	10·64	1638	11·63	1653	12·56
Wystąpiło	35	0·24	37	0·26	57	0·43
Wykreślono	256	1·76	251	1·78	298	2·26
Na stan inwalidów	65	0·45	49	0·35	96	0·73
Zmarło	174	1·2	174	1·24	141	1·07
Do wojska	242	1·67	299	2·13	218	1·66
Razem	2316	15·96	2448	17·39	2463	18·71
Przyrost członków	469	3·23	434	3·08	915	6·95

Stosunek należących do Związku czynnych towarzyszy zawodowych do niezwiązkowców ukształtował się jak następuje: Wykazano

	z końcem r. 1910:		z końcem r. 1909:		z końcem r. 1908:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Członków Związku	14982	96·81	14513	96·59	14079	96·54
Niezwiązkowców	493	3·19	512	3·41	504	3·46
Razem	15475	100	15025	100	14583	100

b) Wyszczególnienie.

Oznaczenie przyrostu i ubytku członków	Zawód	W o k r ę g u S t o w a r z y s z e n i a														We wszystkich Stowarzyszeniach razem			
		Czechy	Bukowina	Dalmacya	Galicya	Karyntya	Kraina	Pobrzeże	Morawy	Austya Dolna	Austya Górna	Solnogród	Śląsk	Styrya	Tyrol-Przedarl.	Trentino	%		
																	członków	o/	
Stan czynny członków z początkiem roku	zecerów	2648	130	69	849	120	149	362	779	4606	325	86	266	515	292	67	11263	77-61	
	drukarzy	651	13	13	126	29	22	88	161	1220	67	22	65	78	68	16	2639	18-18	
	odlewaczy	46	.	.	5	3	2	6	6	355	1	1	4	7	7	.	440	3-03	
	inne zawody	110	.	.	3	2	2	24	24	4	6	2	4	.	13	.	171	1-18	
	Razem ..	3455	143	82	983	152	175	456	970	6185	399	111	339	600	380	83	14513	100	
Stan inwalidów z początkiem roku		81	2	1	18	.	2	13	18	167	11	3	8	14	4	1	343	.	
Nowo przystępujący	po wypisie	150	4	1	46	4	6	20	51	178	13	6	14	18	12	3	526	.	
	później zgłoszeni	45	1	.	6	3	1	7	11	56	6	1	3	5	7	2	154	.	
		odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	.	10	1	.	.	.	.	.	11	.
		inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	.
Z podróży	zecerów	43	4	1	41	3	3	16	24	91	4	1	8	7	11	4	261	.	
	drukarzy	1	.	1	6	2	.	5	5	35	.	.	3	.	2	2	77	.	
	odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	.	10	1	.	.	.	.	.	11	.	
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	.	
Z wojska	zecerów	178	23	25	34	38	48	51	95	329	80	37	67	108	96	1	1207	.	
	drukarzy	62	1	3	8	9	8	8	22	85	13	5	19	20	24	2	294	.	
	odlewaczy	10	.	.	.	.	1	3	1	10	1	.	7	.	.	.	25	.	
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.	.	.	.	.	9	.	
W ogólności	zecerów	28	7	.	7	5	5	18	13	42	5	3	5	7	4	1	150	.	
	drukarzy	7	1	1	4	1	2	4	5	17	5	1	4	1	2	1	56	.	
	odlewaczy	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	2	.	
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Przyrost członków czynnych	zecerów	399	38	27	128	50	62	105	183	637	102	47	94	140	123	9	2144	.	
	drukarzy	130	3	5	24	15	11	24	43	193	29	7	29	26	35	7	581	.	
	odlewaczy	12	.	.	.	.	1	3	1	32	1	.	7	.	.	.	49	.	
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	1	.	3	.	.	.	.	.	11	.	

Ubytek członków czynnych																		
Udali się w podróż	zecerów	190	15	24	36	42	49	57	118	269	90	40	83	113	98	5	1238	.
	drukarzy	43	2	2	13	13	7	10	22	74	23	4	16	21	28	2	280	.
	odlewaczy	6	.	.	.	.	1	1	1	11	.	.	.	1	1	.	22	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.	2	.	4	.
Wystąpili	zecerów	1	.	.	.	3	1	.	2	6	6	.	2	1	2	1	25	.
	drukarzy	2	.	.	.	.	.	.	1	2	1	1	.	.	.	2	9	.
	odlewaczy	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Wykreśleni	zecerów	40	4	2	33	3	.	12	12	71	2	2	6	7	3	.	197	.
	drukarzy	10	.	2	3	1	.	4	3	25	.	2	1	1	.	.	52	.
	odlewaczy	2	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	5	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.
Przeszli w stan inwalidowy	zecerów	11	.	.	2	.	.	.	1	23	1	.	.	2	1	1	42	.
	drukarzy	7	.	.	.	.	.	.	1	9	.	.	.	.	1	.	18	.
	odlewaczy	3	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	5	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zmarli	zecerów	34	.	1	12	1	1	7	6	60	7	1	2	8	3	.	143	.
	drukarzy	5	.	.	.	.	.	.	2	16	.	.	.	.	.	.	23	.
	odlewaczy	2	.	.	.	.	1	.	.	4	.	.	.	.	.	.	7	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.
Do wojska	zecerów	24	9	.	8	3	5	19	14	68	5	2	7	9	5	2	180	.
	drukarzy	11	.	2	1	2	1	5	4	14	3	.	4	3	4	2	56	.
	odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	.	5	.	.	.	.	.	.	6	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
W ogólności	zecerów	309	28	27	91	52	56	95	153	497	111	45	100	140	112	9	1825	.
	drukarzy	78	2	6	17	16	8	19	33	140	27	7	21	25	33	6	438	.
	odlewaczy	12	.	.	.	.	2	1	1	28	.	.	1	1	1	.	46	.
	inne zawody	2	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	2	.	7	.
Stan czynny członków z końcem roku	zecerów	2738	140	69	886	118	155	372	809	4746	316	88	260	515	303	67	11582	77-31
	drukarzy	703	14	12	133	28	25	93	171	1273	69	22	73	79	70	17	2782	18-57
	odlewaczy	46	.	.	5	.	1	8	5	359	2	1	4	6	6	.	443	2-96
	inne zawody	108	.	.	3	3	2	.	23	4	9	2	10	.	11	.	175	1-16
Przeciętny stan członków czynnych.	Razem ..	3595	154	81	1027	149	183	473	1008	6382	396	113	347	600	390	84	14982	100
		3529	146	86	1030	154	182	466	992	6236	398	108	340	591	390	83	14731	.
Stan inwalidów z końcem roku		93	2	1	19	.	2	13	17	181	10	3	7	16	4	2	370	.
Liczba nieczłonków z końcem roku ..		160	15	6	29	2	1	7	75	130	20	6	5	5	26	6	493	.

3. Organizacya i agitacya.

Na czynność organizacyjną i agitacyjną drukarzy w roku zeszłym daje pogląd następujący wykaz:

W roku 1910 odbyto:	Zgromadzeń Stowarzyszeń	Zgromadzeń filij	Posiedzeń wydziałów głównych	Posiedzeń wydziałów filij	Innych zgromadzeń	Zjazdów koleżeńskich	Ogólna liczba zgromadzeń
Zarząd Związku	2	.	15	.	2	.	19
w Czechach	5	282	30	288	24	2	631
na Bukowinie	16	.	33	.	5	.	54
w Dalmacyi	15	13	46	16	2	.	92
„ Galicyi	3	8	15	19	28	.	73
„ Karyntyi	5	5	20	2	21	.	53
„ Krainie	4	.	21	.	25	.	50
na Pobrzeżu	9	24	58	48	8	.	147
„ Morawach	4	86	30	78	66	2	266
w Austrii Dolnej	43	60	29	62	29	1	224
„ Austrii Górnej	5	36	28	12	21	.	102
„ Solnogradzie	5	2	12	.	7	.	26
na Śląsku	3	54	20	17	19	2	115
w Styrii	3	64	14	.	18	.	99
„ Tyrolu-Przedarulanii	14	38	30	53	38	.	173
„ Trentino	13	.	30	.	.	.	43
Razem . .	149	672	431	595	313	7	2167

Ze strony *Zarządu Związku* wysłano celem osobistego porozumienia się lub pośredniczenia w *sporach i w cennikowych sprawach organizacyjnych* w 44 wypadkach delegatów do następujących 36 miejscowości: Aussig, Czeska Lipa, Braunów, Berno (3 razy), Brüx, Dux, Cheb, Freiwaldau, Friedland, Goblencya, Gmunden, Graslice, Inspruk (2 razy), Karlsbad, Celowiec (2 razy), Komotów, Lublana, Litomierzycze, Linc (4 razy), Marienbad, Mor. Schönberg, Praga (4 razy), Prosnice, Liberzec, Ried, Rumburg, Zatec, Steyr, Cieplice, Cieszyn (3 razy), Tyczyn, Tryst (6 razy), Opawa (3 razy), Warnsdorf, Wels i Winterberg; oprócz tego wziął udział Zarząd Związku przez delegatów w austriackim Kongresie zawodowym, we Walnych Zgromadzeniach Związku Senefeldera we Wiedniu, francuskiego Związku robotników drukarskich w Bordeaux i w ekspertyzie, dotyczącej higienicznych przepisów dla zakładów drukarskich i giserskich.

Ze strony interesowanych w danej sprawie *zarządów Stowarzyszeń i kół koleżeńskich* (oprócz licznych interwencji w miejscu) wysłano wprost — częścią celem załatwienia wynikłych różnic cennikowych, częścią zaś w celach organizacyjnych — w 140 wypadkach delegatów do następujących miejscowości, a mianowicie: z Pragi do Czeskiej Lipy, Dux (2 razy), Friedland, Jaromierza, Mł. Bolesławia (2 razy), Krumowa, Litomierzyc, Pardubic, Piseka, Przybramu (3 razy), Schlau i Strakonice; — z Czerniowca do Dornawaty, Kimpolungu, Kocmania, Austr. Nowosielicy, Radowic, Sadagóry, Seretu, Storożyniec, Waszkowic, Wyżnicy i Zastawnej; — z Zadaru do Splintu (2 razy); — ze Lwowa do Drohobycza, Gródka, Kołomyi, Przemyśla, Sambora i Stanisławowa; — z Celowca do Villach i Wolfsberga; — z Tryestu do Capodistria, Gorycyi, Parenzo, Poli i Rovigno; — z Berna do Boskowitz, Frydeku, Iglawy, Kromieryża, Mor. Ostrawy, Mor. Schönbergu, Mor. Trybowa, Ołomuńca, Pragi, Prosnic, Woł. Meserzyc i Weisskirchen; — z Wiednia do Baden (3 razy), Bruku n. Lit. (4 razy), Brunu n. G. (2 razy), Hainfeldu, Herzogenburgu, Horn (4 razy), Klosterneuburga, Korneuburga (3 razy), Krems (5 razy), Langenlois, Liesing (2 razy), Melk, Mistelbachu (3 razy), Mödlingu, Neunkirchen, Oberhollabrun (2 razy), Perchtoldsdorf (2 razy), Purkersdorf, St. Pölten (13 razy), Waidhofen n. T., Wr. Neustadt (4 razy); — z Lincu do Gmunden, Braunau, Ried, Steyr i Wels; — z Solnogradu do Hallein i St. Johann; — z Opawy do Freiwaldau, Freudenthal, Jägerndorf, Karwiny, Orłowa i Cieszyna; — z Graczu do Cylei, Gröbming, Leibnitz, Leoben i Marburga; — z Inspruku do Bozen (2 razy), Brixen (2 razy), Dornbirn (2 razy) i Meran (2 razy); — z Trydentu do Cavalese i Roveredo. — Prócz tych delegacji miały wszystkie Stowarzyszenia zastępców na odbytym w Bernie Zjeździe związkowym i w odbytej we Wiedniu konferencji przewodniczących.

4. Kształcenie.

O środkach kształcenia, jakie w roku 1910 były do dyspozycji członków Stowarzyszeń związkowych, daje obraz następujące zestawienie :

Stan biblioteki					Przy Stowarzy- szeniu w (na)	Ruch w bibliotekach					
Literatura				Razem		Pożyczyła osób	Literatura				Razem
powie- ściowa	nauko- wa	fachowa	różnej treści				powie- ściowa	nauko- wa	fachowa	różnej treści	
t o m ó w							t o m ó w				
5233	2191	1537	1839	10800	Czechach	893	7999	948	704	877	10528
786	231	79	55	1151	Bukowinie	84	934	127	19	24	1104
.	.	.	.	.	Dalmacyi	.	.	.	.	.	.
.	.	.	4263	4263	Galicyi	435	.	.	.	3400	3400
910	44	50	312	1316	Karynty	91	854	32	24	28	938
1092	185	172	185	1634	Krainie	121	815	146	104	210	1275
.	.	.	.	.	Pobrzeżu	.	.	.	.	.	.
3799	839	515	784	5937	Morawach	423	3910	469	355	1721	6455
6325	2587	1065	878	10855	Austrii Dolnej	1457	19916	1793	314	418	22441
2247	758	579	150	3734	Austrii Górnej	274	4317	475	265	14	5071
660	186	112	14	972	Solnogradzie	93	575	97	83	5	760
1229	169	164	95	1657	Śląsku	156	1826	42	93	42	2003
1600	370	104	.	2074	Styryi	430	4136	780	254	.	5170
859	115	123	115	1212	Tyrolu-Przedar.	161	2375	46	48	56	2525
250	10	2	38	300	Trentino	50	194	5	1	20	220
24990	7685	4502	8728	45905	 Razem	4668	47851	4960	2264	6815	61890

Gdy ogólną sumę wypożyczonych 61.890 tomów rozdzielimy na 4668 osób, korzystających z bibliotek, wypadnie na osobę zwyż 13 tomów.

Z funduszków Stowarzyszenia prenumeruje się nadto dla każdego członka jeden z organów Związku, wychodzących, w miarę różnic językowych, w języku niemieckim, czeskim, polskim i włoskim; tym sposobem członkowie informowani są dokładnie o wszystkich zdarzeniach w łonie Stowarzyszeń, jakoteż o życiu zawodowem kraju i zagranicy. Organami Związku są:

1. Wychodzący w *Wiedniu w języku niemieckim* „Vorwärts!“, nakład 12050 egz.
2. Wychodzący w *Pradze w języku czeskim* „Veleslavín“, nakład . . 3400 „
3. Wychodzące we *Lwowie w języku polskim* „Ognisko“, nakład . . 1450 „
4. Wychodzący w *Tryeście w języku włoskim* „Il Risveglio“ nakład . 740 „

Ogólny nakład . 17640 egz.

Prócz tego mieli członkowie Stow. do dyspozycji następujące *środki kształcenia* :
W *Czechach*: W *Pradze* czytelnia w lokalu Stowarzyszenia, zaopatrzona w czasopisma zawodowe i różnej treści; wykłady, kursa graficzne i zawodowe, jakoteż wykłady uniwersyteckie w Pradze, Aussig, Budziejowicach, Mł. Bolesławie, Königrätzu, Zatecu, Taborze, Cieplicach, Tyczynie i Warnsdorfie; frekwencja średnia.

Na *Bukowinie*: Czytelnia w lokalu Stowarzyszenia z rozmaitemi pismami zawodowymi i gazetami; popularne wykłady; frekwencja słaba.

W *Galicyi*: Czytelnia z rozmaitemi pismami zawodowymi i dziennikami; we Lwowie, Krakowie i Przemyśle; prócz tego wykłady; frekwencja dobra.

W *Karynty*: Kurs zawodowy Zakładu dla popierania przemysłu; frekwencja słaba.
Na *Pobrzeżu*: Czytelnia z technicznymi przeglądami, pismami zawodowymi i innemi literackimi wydawnictwami; frekwencja słaba.

Na *Morawach*: Czytelnia z różnemi krajowemi i zagranicznymi dziennikami, tak treści zawodowej jak i innej; kursa dla spraw zawodowych, prawa robotniczego, ubezpieczenia chorych i od wypadków, stenografia; frekwencja bardzo słaba.

W *Austrii Dolnej*: Kursa buchalteryi, czeskiego, angielskiego, włoskiego i francuskiego języka, stenografii (syst. Faulmana i Gabelsbergera), naukowo-przyrodnicze, socjalno-naukowe, gimnastyki, muzealne, wędrownie i uniwersyteckie; kursa te miały słabą frekwencję. — W Czytelni był bogaty wybór pism codziennych i zawodowych krajowych i zagranicznych.

W *Austrii Górnej*: Wykłady w Związku stowarzyszeń zawodowych i w miejscowem Stowarzyszeniu „Typographia“; frekwencja słaba.

Na *Śląsku*: Dwa wykłady; frekwencja dobra.

W *Styryi*: Czytelnia z rozmaitemi dziennikami i pismami zawodowymi, krajowemi i zagranicznymi; frekwencja dobra. — Stowarzyszenie udziela tym członkom, którzy uczęszczają na kursa buchalteryi, języków, stenografii i inne, dodatków do kosztów.

W *Tyrolu*: Wykłady Klubu maszynistów; frekwencja dobra.

W *Trentino*: Kurs naukowy dla niemieckiego języka; frekwencja słaba.

Przedstawiona sumarycznie i według Stowarzyszeń, działalność stręczenia pracy daje następujący rezultat:

Stręczenie pracy Stowarzy- szenia w (na)	Zgłoszonych było w roku 1910										Stają kondycję otrzymało				Bez wskazania kondycyi wykre- ślono z ewidencji				Z końcem roku pozostało w ewidencji					
	z zeszłego roku pozostało					nowo zgłoszeni																	razem	
	Zecerów	Drukarzy	Odlewaczy	Razem	Zecerów	Drukarzy	Odlewaczy	Razem	Zecerów	Drukarzy	Odlewaczy	Razem	Zecerów	Drukarzy	Odlewaczy	Razem	Zecerów	Drukarzy	Odlewaczy	Razem				
Czechach.....	12	28	7	47	943	278	4	1225	955	306	11	1272	821	269	8	1098	45	5	3	53	89	32	.	121
Bukowinie....	1	1	.	2	40	6	.	46	41	7	.	48	39	4	.	43	1	2	.	3	1	1	.	2
Dalmacyi.....	.	.	.	.	12	3	.	15	12	3	.	15	10	2	.	12	.	.	.	.	2	1	.	3
Galicji.....	15	6	.	21	606	108	.	714	621	114	.	735	578	84	.	662	38	16	.	54	5	14	.	19
Karyntyi	7	.	.	7	15	6	.	21	22	6	.	28	18	4	.	22	3	2	.	5	1	.	.	1
Krainie	.	.	.	.	32	3	.	35	32	3	.	35	21	1	.	22	10	2	.	12	1	.	.	1
Pobrzeżu.....	9	1	.	10	189	40	.	229	198	41	.	239	160	35	.	195	26	6	.	32	12	.	.	12
Morawach	7	3	1	11	118	65	1	184	125	68	2	195	90	56	1	147	26	11	1	38	9	1	.	10
Austrii Dolnej	43	62	8	113	2465	836	116	3437	2508	898	124	3530	2445	841	121	3407	14	8	1	23	49	49	2	100
Austrii Górnej	4	4	.	8	114	24	.	138	118	28	.	146	65	11	.	76	49	15	.	64	4	2	.	6
Solnogradzie .	1	.	.	1	31	11	.	42	32	11	.	43	21	4	.	25	9	6	.	15	2	1	.	3
Śląsku.....	2	.	2	2	60	29	.	89	62	29	.	91	40	19	.	59	18	8	.	26	4	2	.	6
Styrii	11	.	.	11	115	26	1	142	126	26	1	153	63	15	.	78	40	10	1	51	23	1	.	24
Tyrolu-Przedar.	2	3	.	5	72	28	1	101	74	31	1	106	46	17	.	63	23	9	1	33	5	5	.	10
Trentino.....	1	.	.	1	9	3	.	12	12	3	.	13	8	2	.	10	.	1	.	1	2	.	.	2
Razem...	115	108	16	239	4821	1466	123	6410	4986	1574	139	6649	4425	1364	130	5919	302	101	7	410	209	109	2	320

Zauważyć należy, że liczba wskazanych kondycyi odpowiadała liczbie zgłoszeń pryncypałów.

Oprócz uwidocznionych w poprzednich tabelach wskazań kondycji stałych, nastręczono jeszcze kondycyi krótkotrwałych pomocniczych (trwających 1—3 dni):

Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem
Styczeń	269	5	9	283	Kwiecień	143	6	7	156	Lipiec ..	131	2	5	138	Paździer.	271	1	.	272
Luty ...	265	6	4	275	Maj.....	129	3	7	139	Sierpień	113	1	5	119	Listopad	127	3	.	130
Marzec .	192	5	5	202	Czerwiec	128	1	4	133	Wrzesień	111	1	5	117	Grudzień	49	3	.	52
W roku 1910 razem															1928	37	51	2016	
" " 1909															2888	26	17	2931	
" " 1908															2509	3	2	2514	

Z tych krótkotrwałych kondycji przypada na Bukowinę 6 (6 zecerów), na Galicyę 12 (7 zecerów, 5 drukarzy), na Pobrzeże 2 (2 zecerów), na Morawy 3 (3 drukarzy), Austryę Dolną 2254 (1976 zecerów, 27 drukarzy, 51 odlewaczy), Śląsk 1 (1 drukarz).

Czas najniższego i najwyższego stanu poszukujących pracy, jakoteż dane, wskazujące, ilu poszukujących pracy było przeciętnie w miesiącu zaciągniętych, okazuje następujące zestawienie:

Stręczenie pracy Stowa- rzyszenia w (na)	Najniższy		Najwyższy		Przeciętny	Nie było żadnego zgło- szonego
	stan zgłoszonych poszukujących pracy w roku 1910					
	kiedy	wie- łu	kiedy	wie- łu	miesię- cznie	
Czechach . . .	w miesiącu maju . .	106	w miesiącu grudniu	275	178	.
Bukowinie . . .	„ „ czerwc.	2	„ „ paźdz.	15	8	1 miesiąc
Dalmacyi . . .	„ „ styczn.	1	„ „ czerw.	6	3	.
Galicyi	„ „ marcu .	49	„ „ grudniu	125	79	.
Karyntyi . . .	„ „ lipcu .	1	„ „ styczn.	8	4	.
Krainie	„ „ lutym .	1	„ „ paźdz.	10	5	.
Pobrzeżu . . .	„ „ listop. .	19	„ „ kwietn.	43	31	.
Morawach . . .	„ „ marcu .	12	„ „ paźdz.	61	28	.
Austrii Dolnej	„ „ maju .	339	„ „ paźdz.	586	433	.
Austrii Górnej	„ „ maju .	10	„ „ paźdz.	35	20	.
Solnogradzie .	„ „ czerwc.	3	„ „ kwietn.	9	6	.
Śląsku	„ „ wrześn.	8	„ „ grudniu	16	12	.
Styryi	„ „ marcu .	13	„ „ grudniu	39	21	.
Tyrolu-Przedar.	„ „ czerwc.	11	„ „ wrześn.	26	18	.
Trentino . . .	„ „ lutym .	1	„ „ marcu .	4	2	.
W całym obrębie Związku:						
w roku 1910	w miesiącu maju .	619	w miesiącu paźdz.	1158	845	.
„ „ 1909	„ „ czerwc.	531	„ „ paźdz.	1142	737	.
„ „ 1908	„ „ marcu .	501	„ „ paźdz.	921	653	.

Stosunek statych zgłoszeń pryncypałów do poszukujących pracy i odwrotnie (dla porównania dodano cyfry z dwu lat poprzednich) był następujący:

	Na jedno zgłoszenie przypadło poszukujących pracy			Na jednego poszukującego pracy przypadło zgłoszeń		
	w roku 1910	w roku 1909	w roku 1908	w roku 1910	w roku 1909	w roku 1908
zecerów	1.12	1.12	1.3	0.9	0.89	0.77
drukarzy	1.15	1.18	1.3	0.87	0.85	0.77
odlewaczy	1.07	1.31	1.36	0.94	0.76	0.74
Przeciętnie	1.12	1.14	1.3	0.89	0.88	0.77

Liczba poszukujących pracy i ofert pryncypałów według zawodów przedstawia się w procentach następująco: Było na

	poszukujących pracy			zgłoszonych miejsc		
	w roku 1910	w roku 1909	w roku 1908	w roku 1910	w roku 1909	w roku 1908
zecerów	74.24%	74.05%	75.46%	74.76%	75.16%	76.52%
drukarzy	23.67%	23.84%	23.36%	23.04%	23.02%	23.35%
odlewaczy	2.09%	2.11%	1.18%	2.2%	1.82%	1.13%
Razem . 100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Interwencji Sekretaryatu Związku jako centralnego biura stręczenia pracy wzywano w 8 wypadkach, gdyż w dotyczących miejscowościach nie było potrzebnych sił roboczych. Wezwania takie nadeszły raz z Czech, dwa razy z Pobrzeża, trzy razy ze Śląska, dwa razy ze Styrii. Zażądano: 10 zecerów ręcznych, 1 maszynistę, 1 drukarza i 1 galwanoplastyka. W 7 wypadkach zarządzono, by z najbliższej położonych biur stręczenia pracy dostarczono odpowiednich sił roboczych na wakujące miejsca; w 1 wypadku, z powodu braku odpowiednich sił, żądaniom zadość uczynić nie było można.

6. Maszyny do składania.

Także w roku 1910 skonstatowano dalsze pomnożenie się liczby maszyn, służących do mechanicznego sporządzania układu w Austrii.

Następujące zestawienie uwidocznia, o ile wprowadzenie maszyn do składania postąpiło w ciągu ostatnich lat trzynastu:

						Maszyny do składania i odlewania			
						wierszy	liter		
							Monotype		
W użyciu były						Linotype	Typograph	Monoline	Razem
przy końcu roku	1910	w 75	miastach						
	1909	69	"			271	182	68	521
"	1908	60	"			242	167	67	476
"	1907	53	"			214	133	68	415
"	1906	50	"			191	112	64	367
"	1905	37	"			170	101	63	334
"	1904	35	"			127	99	56	282
"	1903	26	"			115	83	50	248
"	1902	25	"			105	69	31	205
"	1901	20	"			81	53	34	168
"	1900	13	"			42	46	35	123
"	1899	8	"			30	28	32	90
"	1898	3	"			18	21	19	58
"			"			2	4	.	6

W zestawieniu wedle krajów i miejscowości, przedstawia się ogólny ruch maszyn do składania przy końcu roku 1910 następująco:

W kraju i miejscowości	Maszyn do składania i odlewania						Osoby przy nich zajęte
	wierszy				liter		
	Linotype	Typograph	Monoline	Razem	Monotype		
					Aparaty do wy- pukliw.	Aparaty do odle- wania	
Czechy: Praga	59	32	1	92	27	17	188
Asch		1	.	1	.	.	1
Aussig	3	2	.	5	.	.	9
Brüx	2	1	.	3	.	.	5
Budziejowice	.	2	.	2	.	.	3
Czeski Brod	.	1	.	1	.	.	2
Niem. Brod	.	1	.	1	.	.	1
Dux	.	1	.	1	.	.	1
Friedland	1	.	.	1	.	.	1
Gablonz	1	2	1	4	.	.	6
Jaromierz	.	1	.	1	.	.	2
Jiczyn	.	1	.	1	.	.	2
Młody Bolesław	2	1	.	3	.	.	6
Kaaden	.	1	.	1	.	.	2
Karlsbad	2	.	.	2	.	.	3
Kłodno	.	2	.	2	.	.	3
Kolin	1	1	.	2	.	.	2
Komotów	1	.	2	3	.	.	3
Königgrätz	2	1	.	3	.	.	5
Königinhof	.	1	.	1	.	.	1
Kutnow	.	3	.	3	.	.	3
Laun	.	1	.	1	.	.	2
Litomierzyce	.	2	.	2	.	.	4
Mielnik	1	.	.	1	.	.	3
Pardubice	1	.	.	1	.	.	3
Pilzno	4	.	.	4	.	.	11
Przybram	1	.	.	1	.	.	1
Radowce	.	1	.	1	.	.	2
Liberzec	9	3	.	12	3	2	30
Do przeniesienia . . .	90	62	4	156	30	19	305

W kraju i miejscowości	Maszyn do składania i odlewania							Osoby przy nich zajęte
	wierszy				liter			
	Linotype	Typograph	Monoline	Razem	Monotype			
					Aparaty do wykukaw.	Aparaty do odlewania		
Z przeniesienia	90	62	4	156	30	19	305	
Rokyčan	2	.	.	2	.	.	4	
Rumburg	1	3	.	4	.	.	6	
Zatec	1	2	.	3	.	.	4	
Semil	.	1	.	1	.	.	1	
Strakonitz	.	1	.	1	.	.	1	
Tabor	3	.	.	3	.	.	3	
Cieplice	7	.	.	7	.	.	10	
Warnsdorf	4	.	.	4	.	.	6	
Wittingau	1	.	.	1	.	.	2	
Bukowina: Czerniowce	2	2	.	4	.	.	6	
Karyntya: Celowiec	5	3	.	8	.	.	12	
Kraina: Lublana	6	.	.	6	.	.	12	
Pobrzeże: Tryest	6	.	.	6	3	2	17	
Gorycy	2	.	.	2	.	.	4	
Pola	.	1	.	1	.	.	2	
Morawy: Berne	16	3	.	19	9	6	57	
Eibenschitz	.	1	.	1	.	.	1	
W. Meserzyce	1	.	.	1	.	.	2	
Kromieryż	1	1	.	2	.	.	4	
Mor.-Ostrawa	.	4	.	4	.	.	4	
Polska Ostrawa	1	.	.	1	.	.	2	
Oderfurt	.	1	.	1	.	.	2	
Ołomuniec	1	.	3	4	.	.	5	
Przerów	.	2	.	2	.	.	4	
Trebitsch	.	1	.	1	.	.	1	
Austria Dolna: Wiedeń	73	31	59	163	20	13	324	
Austria Górna: Linc	9	5	.	14	.	.	21	
Gmunden	2	.	.	2	.	.	2	
Steyr	.	1	.	1	.	.	2	
Wels	.	3	.	3	.	.	3	
Solnogród: Miasto Solnogród	11	.	.	11	.	.	16	
Tamsweg	.	1	.	1	.	.	1	
Śląsk: Opawa	.	4	.	4	.	.	4	
Bielsko	.	2	.	2	.	.	2	
Freudenthal	2	.	.	2	.	.	2	
Freiwaldau	.	1	.	1	.	.	1	
Cieszyn	2	9	.	11	.	.	11	
Styrya: Grac	8	15	.	23	.	.	49	
Cylea	1	.	2	1	.	.	2	
Marburg	.	.	.	2	.	.	2	
Tyrol-Przedarl.: Inspruk	4	16	.	20	1	1	24	
Bozen	2	.	.	2	.	.	3	
Bregencya	.	4	.	4	.	.	5	
Dornbirn	.	1	.	1	.	.	2	
Meran	.	1	1	.	.	.	2	
Trentino: Trydent	7	.	.	7	.	.	13	
Razem w r. 1910 w 75 miast.	271	182	68	521	63	41	968	
" " " 1909 " 69 "	242	167	67	476	54	44	867	
W porównaniu z rokiem zeszłym	+29	+15	+ 1	+45	+ 9	— 3	101	

7. Zastanowienia pracy i inne nieporozumienia.

O wynikłych w roku 1910 w obrębie Związku zastanowieniach pracy i nieporozumieniach oficynowych, jakoteż o ich przyczynach i sposobie załatwienia na podstawie otrzymanych w tej mierze informacji, daje następujące zestawienie szczegółowe wyjaśnienia:

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu, Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
1.	<i>Czechy:</i> Drukarnia w Karlsbadzie	31. grudnia 1909: konflikt oficynowego i robotniczego; 1. stycznia 1910: konflikt miejscowego męża zaufania z pryncypałem	Dotyczący męża zaufania interweniował u pryncypała z powodu strącania wkładki do kasy chorych, przyrzeczeniem pryncypała go obraził	Personal żądał odwrotu obrazu	Po myśli żądania	?
2.	Drukarnia w Litomierzach	Wspólne wypowiedzenie personalu	Oddalenie męża zaufania i brutalne traktowanie personalu przez zarządcę	Przyjęcie oddalonego i zapewnienie przyzwrotnego traktowania personalu	Po myśli żądania	?
3.	Drukarnia w Przybramie	22. października: zastanowienie pracy; 4. listopada: 3 innych robotników nie wzięło udziału	Nieuzasadnione oddalenie męża zaufania	Cofnięcie wypowiedzenia	Na interwencję obu przewodniczących Cennikowego Sądu polubownego, przyrzekł syn pryncypała po załatwieniu konfliktu, że tych 4 towarzyszy w najbliższym dniu mogą napowrót wystąpić do pracy; gdy ci chcieli podjąć pracę, nie dopuścił ich mimo to pryncypałowa do pracy i wydano im książki robocze	?
4.	Drukarnia i litografia w Szuknowie	12. listopada: wspólne wypowiedzenie personalu	Przyjęcie nieorganizowanych litografów i drukarzy litograficznych	Oddalenie nieorganizowanych	Ponieważ żądania nie uwzględniono, wystąpił personal po upływie terminu wypowiedzenia 26. listopada z kondycyi	14 dni
5.	<i>Bukowina:</i> Drukarnia w Czerniowcach	2. listopada: zastanowienie pracy; 5. zecerów i 1 maszynista (8 niekwalifikowanych robotników nie wzięło udziału)	Niedostateczne opalanie sali zecer-skiej i nieuznanie męża zaufania	Dostateczne opalanie; uznanie męża zaufania i żądnych strażników z pracy za czas zastanowienia pracy	Po myśli żądań	2 dni

6.	<i>Dalmacya:</i> Drukarnia w Splincie	4. marca: bierny opór; 9 zecerów i 1 drukarz (7 pomocników nie wzięło udziału)	Niehygieniczne stosunki w pracowniach	Wyłożenie betonowej podłogi drzewem, pomnożenie sprzętów, przewietrzanie lokalu wentylatorami	Po myśli żądań	5 dni
7.	<i>Galicja:</i> Drukarnia w Drohobyczu	13. marca: zastanowienie pracy; 3 zecerów, 1 maszynista, 1 uczeń (8 osób nie wzięło udziału)	Niecennikowy czas pracy, przekroczenie skali uczniów, niepłacenie osobnych godzin w wysokości, przepisanej cennikiem normalnym	Zaprowadzenie zupełne cennikowych stosunków	Jednego nadliczbowego ucznia oddalono i zresztą przyrzeczono i przestrzeganie cennikowych postanowień	3 dni
8.	Drukarnia we Lwowie	19. czerwca: zastanowienie pracy; cały personal (14 zecerów, 2 maszynistów)	Niecennikowe stosunki	Cennikowa zapłata i skrócenie czasu pracy	Żądania uwzględniono	3 dni
9.	Drukarnia we Lwowie	12. września: zastanowienie pracy; 8 zecerów, 2 maszynistów (6 osób nie wzięło udziału)	Niekoleżeńskie postępowanie pewnego zecera w pewnych pieniądzach	Oddalenie dotyczącego	Wystąpienie niekoleżeńskiego robotnika po upływie 14-dniowego terminu wypowiedzenia	6 dni
10.	Drukarnia w Krakowie	5. listopada: wspólne wypowiedzenie personalu; 20 towarzyszy	Nieuzasadnione wypowiedzenie pewnemu towarzyszowi	Cofnięcie wypowiedzenia towarzyszowi	Za interwencją Cennikowego Sądu polubownego, po myśli żądania	11 dni
11.	<i>Pobrzeże:</i> Drukarnia w Gradyse	19. kwietnia: zastanowienie pracy; 7 zecerów i 1 maszynista (7 osób nie wzięło udziału)	Obrażenie przewodniczącego filii przez pryncypała	Odwrotanie obrazu i oddalenie jednego zecera	Po myśli żądań	?
12.	Drukarnia w Capodistria	18. maja: zastanowienie pracy; 9 zecerów i 2 maszynistów (11 osób nie wzięło udziału)	Złe traktowanie personalu przez zarządcę	Przyzwroite traktowanie	Po myśli żądania	1 dzień
13.	Drukarnia w Gradyse	13. lipca: zastanowienie pracy; 7 zecerów, 4 maszynista, 2 uczniów i 1 pomocnika (1 pomocnik i 1 introligator nie wzięło udziału)	Przyjęcie niewyuczonego nauczyciela zecera na Linotype, z obejściem Biura strażenia pracy Stowarzyszenia	Oddalenie tego zecera maszynowego	Po myśli żądania	6 dni

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
14.	<i>Dolna Austria:</i> Drukarnia w Wiedniu	7. lutego: należyte wyśpienie całego personelu (10 towarzyszy i 6 pomocników)	Nieistnienie 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Zaprowadzenie terminu wypowiedzenia	Po myśli żądania	2 dni
15.	Drukarnia w Wiedniu	14. lutego: zastanowienie pracy; cały personel: 22 towarzyszy, 8 pomocników i 15 introligatorów	Wymówienie mężom zaufania personelu	Cofnięcie wypowiedzenia	Po myśli żądania	1 dzień
16.	Drukarnia w Wiedniu	14. maja: wypowiedzenie całego personelu; (17 towarzyszy i 4 pomocników)	Oddalenie pewnego towarzysza i złe traktowanie personelu przez zarządcę	Oddalenie zarządcy	Po myśli żądania	3 tygodnie
17.	Drukarnia (zakład państwowy) w Wiedniu	4. czerwca: wspólne wypowiedzenie 60 zecerów	Za małe wynagrodzenie	Lepsze wynagrodzenie	Ugodzono się, że nowowstępujący do zakładu po 4-tyg. kondycjonowaniu otrzymają wynagrodzenie, wyższe o 3 kor. od minimum	38 dni
18.	Drukarnia w Wiedniu	21. września: wydalenie całego personelu: 71 towarzyszy druk., 13 pomocników i 1 introligator	Szykanowanie personelu przez dyrektora, przeciwko czemu personel remonstrował	Zaniechanie szykan	Po ponownej interwencji Wydziału Zgrom. Tow. i instancji cennikowych, zniesiono lokaut i nastąpił powrót personelu do pracy	51 dni
19.	<i>Górna Austria:</i> Drukarnia w Gmunden	25. czerwca: wywołanie całego personelu; 1 zarządcą, 1 ręczny zecer, 3 masz. zecerów, 2 maszynistów, 1 pomocnik i 1 pomocnica	Wzbranianie się personelu pracowania z nieorganizowanym	Oddalenie dotyczącego robotnika	Ugodzono się z dyrektorem przedsiębiorcy, że wspomniany robotnik w przeciągu 4 tygodni zostanie oddalony i że dla personelu z tego konfliktu nie wynikną żadne konsekwencje — poczem personal cofnął wypowiedzenie	3 dni
20.	Drukarnia w Wels	23. lipca: wypowiedzenie całego personelu: 4 ręcznych, 3 maszyn. zecerów i 1 drukarz	Ponowne niecenikowe nieprawidłowości	Obowiązujące pisemne przetrzeżenie, że na przyszłość szef będzie ściśle przestrzegał cennikowych postanowień	Żądanie personelu uwzględniono — poczem personal cofnął wypowiedzenie	2 dni

21.	Drukarnia w Steyr	8. sierpnia; bierny opór; cały personel: 9 zecerów, 2 drukarzy i 2 pomocników	Bezpłatne wypowiedzenie zatrudnionemu przez przeszło 20 lat faktorowi, który równocześnie funkcjonował jako mąż zaufania personelu	Cofnięcie wypowiedzenia	Żądanie personelu uwzględniono	1 dzień
22.	Ta sama oficyna w Steyr	29. sierpnia: bierny opór; cały personel (jak wyżej); dzień potem wydalanie personelu	Wymówienie 5 najstarszym tam zatrudnionym zecerom, z uzasadnieniem braku pracy; zapowiedź właściciela, że zamierza przez zmianę ruchu (zaprowadzenie maszyn do składania) wyłożyć drukarnię „nową podłogą“	Cofnięcie wypowiedzenia; zniesienie lokautu; zapłacie za dzieł, w którym personal był zlokalizowany; ewentualne, osłabienie ruchu spowodowane oddalenia winny nastąpić w porozumieniu z personalem; żadne ukaranie technicznego i pomocniczego personelu z powodu konfliktu	Żądanie uwzględniono	2 dni
23.	<i>Śląsk:</i> Drukarnia w Cieszynie	20. lipca: zastanowienie pracy; 10 drukarzy (zarządcą i 14 introligatorów i personal pomocniczy pracowali dalej)	Sanitarne i cennikowe nieporządki; przyjęcie nieorganizowanego	Usunięcie sanitarnych nieporządków; przestrzeganie cennika; oddalenie nieorganizowanego	Oddalenia nieorganizowanego oddalono; inne żądania przyobiecał szef wypełnić	1 1/2 dnia
24.	Ta sama drukarnia w Cieszynie	30. sierpnia: zastanowienie pracy; wzięły udział te same osoby	Ten sam	To samo, z wyjątkiem ostatniego	Żądanie uwzględniono	2 dni
25.	<i>Śląsk:</i> Drukarnia w Głuchowie	11. listop.: zastanowienie pracy; cały personel techn.: 8 zecerów i 1 maszynista	Ustawiczne naruszanie cennika	Przestrzeganie cennika	Bezwarunkowe przestrzeganie przyrzeczono	1 1/2 dnia
26.	Introligatornia w Leoben	26. listopada: zastanowienie pracy; cały personel techniczny i pomocniczy (12 zecerów, 2 maszynistów, 5 pomocników i pomocnic)	Obrażenie personelu i nieuznanie cennika personelu pomocniczego	Odwwołanie obrazy i uznanie cennika personelu pomocniczego	Żądania uwzględniono	2 godziny

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj zatargu Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
27.	<i>Tyrol i Przedarlautia:</i> Drukarnia w Dornbirn	12. lutego: odmówienie robót strejkowych; cały personal: 4 towarzyszy drukarskich i 2 pomocników	Żądanie firmy, aby personal wykonywał roboty dla inroligatori, zbrojkotowanej przez zorganizowanych towarzyszy	Niewykonanie dotyczących robót	Na interwencję przew. Zerom. Tow. i inspektora przem. załączono strejk w dotyczącej inroligatori, przeczco także dla inroligatoriów odpadł powód odmówienia roboty	?
28.	<i>Trentino:</i> Drukarnia w Roveredo	27. czerwca: zastanowienie pracy; cały personal: 2 zecerów i 1 drukarz	Wzbranianie się pryncypała uznania cennika normalnego	Podpisanie i zaprowadzenie cennika normalnego	Żądanie uwzględniono	6 dni

Jak z powyższych tabel się okazuje, wyprada z wybuchłych 28 konfliktów po 1 na drukarnie. Z przytoczonych 28 konfliktów, przyszło w 14 wypadkach do zasianowienia pracy, w 7 do korporatywnego czternastodniowego wypowiedzenia kondycyi, w 3 wypadkach do biernego oporu (z czego w 1 wyp. do lokautu i w 1 wypadku do odmówienia roboty strejkowej, w 1 wypadku do zlokatowania personalu, a 1 wypadek określono jako konflikt odcynowy. Spowodowane były konflikty: w 1 wypadku nieuznaniem cennika normalnego, w 4 wypadkach naruszeniem cennika, w 6 niedogodnem traktowaniem mężów zaufania, wzgl. personalu, przez pryncypała lub przełożonych, w 6 wypadkach niezasadnionem oddaleniem mężów zaufania lub innych robotników, w 4 wypadkach niesatysfakcyjnem urzadzeniem pracowni, w 1 wypadku niekończącym zachowaniem się współpracownika, w 3 wypadkach przyjęciem niezorganizowanych robotników, w 1 wypadku niezaprowadzeniem cennika personalu pomocniczego, w 1 wypadku niestieniem 14-dniowego terminu wypowiedzenia, w 1 wypadku za małym wynagrodzeniem, a w 1 wypadku z powodu polecenia wykonywania roboty strejkowej. W 7 wypadkach podano kilka z powyżej przytoczonych powodów jako przyczyny konfliktu. W 17 wypadkach cały personal brał udział w ruchu, w 6 wypadkach więcej niż połowa, w 5 wypadkach mniej niż połowa personalu. W 10 wypadkach brali też udział pomocnicy, w 2 wypadkach inroligatory, a w 2 wypadkach także uczniowie. Najmniejszy strejk obejmował 3 osoby, największy 71 osób. Najdłuższy czas trwania konfliktu wynosił 2 godziny, najdłuższy 51 dni, w 4 wypadkach nie zawiadomiono o czasie trwania nieporozumienia. Z wymienionych konfliktów wypadło 25 na korzyść robotników, 1 z częściową tylko korzyścią, 2 zaś na niekorzyść robotników.

8. Oficyny cennikowe.

W roku ubiegłym prowadzono również ewidencję wykazów oficyn cennikowych i niecennikowych, a to na podstawie urzędowych zawiadomień, nadsyłanych z poszczególnych krajów Urzędowi cennikowemu i nowemu Zarządowi Związku, co umożliwia nam i tym razem zamieszczenie na tem miejscu dotyczącego zestawienia cyfrowego.

Z początkiem roku 1910 było wykazanych	1205	cennikowych i	96	niecennikowych firm
do końca roku 1910 przybyło	59	"	i	7
razem było zatem	1264	cennikowych i	103	niecennikowych firm
wykreślono	19	"	i	15
pozostało przeto z końcem roku	1245	cennikowych i	88	niecennikowych firm

Oficyny *cennikowe*, względnie *niecennikowe*, rozdzielają się z końcem roku 1910 na obręby poszczególnych Stowarzyszeń związkowych następująco:

K r a j	Oficyny cennikowe	Oficyny niecennikowe	Ogólna liczba oficyn	Było więc	
				cennikowych	niecennikowych
				procent wszystkich oficyn	
Czechy	361	30	391	92·33	7·67
Bukowina	20	5	25	80	20
Dalmacya	17	2	19	89·47	10·53
Galicja	94	9	103	91·26	8·74
Karyntya	14	.	14	100	.
Kraina	18	.	18	100	.
Pobrzeże	47	1	48	97·92	2·08
Morawy	97	12	109	88·99	11·01
Austria Dolna	365	19	384	95·05	4·95
Austria Górna	43	.	43	100	.
Solnogród	16	1	17	94·12	5·88
Śląsk	44	2	46	95·65	4·35
Styrya	41	.	41	100	.
Tyrol-Przedarl. . . .	46	2	48	95·83	4·17
Trentino	20	5	25	80	20
Razem w roku 1910	1245	88	1333	9·34	6·6
" " " 1909	1205	96	1301	92·62	7·38
Przeto w tym roku	+ 40	— 8	+ 32	+ 0·78	— 0·78

8. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związk. za r. 1910.

Ogólny obrót kasowy 15 Stowarzyszeń związkowych przedstawiał się, jak się to okazuje z nadesłanych sprawozdań tych Stowarzyszeń, w roku 1910 następująco:

Przeciętny stan członków czynnych	Stowarzyszenie	Ilość zainkasowanych wkładek członków					Wynika stąd pełno płać- cących
		I.	II.	III.	IV.	razem	
		k w a r t a ł					
3529	Czechy	52326	46723	42959	51323	193241	3646
146	Bukowina	1756	1700	1700	2110	7266	137
86	Dalmacya	1048	961	983	1076	4068	77
1030	Galicja.....	12399	12429	12161	13972	50961	962
154	Karyntya	1827	1951	2016	1977	7771	147
182	Kraina	2222	2356	2276	2445	9299	176
466	Pobrzeże	5676	5697	5583	6332	23288	439
992	Morawy	11584	12190	11533	13405	48712	919
6236	Austria Dolna.....	73788	75960	75503	76631	301882	5696
398	Austria Górna	4881	4902	4844	5199	19826	374
108	Solnogród	1367	1290	1279	1345	5281	100
340	Śląsk.....	4171	4083	4164	4630	17048	322
591	Styrya.....	6974	6799	6958	7509	28240	533
390	Tyrol-Przedarulania.	4662	4873	4716	5064	19315	365
83	Trentino.....	982	994	1007	1222	4205	79
14731	Razem w roku 1910	185663	182908	177682	194240	740493	13972
14268	„ „ „ 1909	163918	172818	170307	182070	689113	13252
13727	„ „ „ 1908	154661	167439	167386	180826	670312	12891

Przychody ogólne:

		w procentach wszystkich przychodów
wkładki członków	K 1129903·72	= 87·55
wpisowe	2041·—	= 0·16
odsetki od majątku	95926·20	= 7·43
inne wpływy	62688·14	= 4·86
Ogółem w roku 1910.	K 1290559·06	= 100
„ „ „ 1909.	1251902·55	
„ „ „ 1908.	1517342·12	

Wydatki ogólne:

		w procentach wszystkich wydatków	w procentach wszystkich przychodów
zapomogi.	K 828815·02	= 67·66	64·22
kształcenie	82500·50	= 6·74	6·39
administracja	116393·20	= 9·5	9·01
organizacja.	75573·34	= 6·17	5·86
inne wydatki	121635·80	= 9·93	9·43
Ogółem w r. 1910.	K 1224917·86	= 100	94·91
„ „ „ 1909.	1157988·88		
„ „ „ 1908.	1074486·24		

Porównawszy ogół wydatków z ogółem przychodów, okaże się, że nadwyżka wynosiła w roku 1910 K 65.641·20 = 5·09%, w roku 1909 K 93.913·67 = 7·5%, w roku 1908 K 442.855·88 = 29·19% przychodów.

Wyszczególnienie obrotu kasowego:

a) Przychody.

Stowarzyszenie	Wkładka do Stowarzyszenia tygodniowo	wkładki członków		wpisowe		odsetki od kapitału		inne wpływy (wraz z sumą wyrównania)		Suma	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1·50	276656	50	513	20	6395	59	1647	86	285213	15
Bukowina	1·60	11625	60	19	.	1056	88	738	60	13440	08
Dalmacja	1·60	6449	40	6	.	.	.	1495	21	7950	61
Galicya	1·50	76441	50	244	.	2333	76	1089	.	80108	26
Karyntya	1·50	11656	50	24	.	1342	80	517	60	13540	90
Kraina	1·40	13018	60	24	.	1701	15	1353	70	16097	45
Pobrzeże	1·40	32603	20	113	.	1342	13	2121	57	36179	90
Morawy	1·60	77939	20	163	.	3928	50	2156	48	84187	18
Austria Dolna	1·60	483010	12	739	80	63450	33	18321	47	565521	72
Austria Górna	1·60	31721	60	30	.	2571	94	8355	52	42679	06
Solinogród	1·50	7921	50	12	.	1169	44	7478	12	16581	06
Śląsk	1·50	25572	.	48	.	4068	22	281	22	29969	44
Syrya	1·50	42360	.	6	.	4638	08	12427	02	59431	10
Tyrol-Przedarlania	1·40	27041	.	87	.	1772	97	4278	45	33179	42
Trentino	1·40	5887	.	12	.	154	41	426	32	6479	73
Razem w roku 1910..	.	1129903	72	2041	.	95926	20	62688	14	1290559	06
" " 1909..	.	1077602	35	2007	46	98165	85	74126	89	1251902	55
" " 1908..	.	1035428	06	1905	45	77162	01	402846	60	1517342	12

b) Wydatki.

Stowarzyszenie	na zapomogi		na kształcenie		na administrację		na organizację		inne wydatki (wraz z sumą wyrównania)		Suma	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	194543	20	21250	57	28634	18	17775	58	60140	02	322343	55
Bukowina	5944	40	705	70	1735	44	953	56	1952	61	11291	71
Dalmacya	4587	.	149	12	1117	88	873	41	409	36	7136	77
Galicja	46581	50	4198	24	8630	64	4676	34	5485	04	69571	76
Karyntya	6566	80	822	88	1452	45	1212	42	1963	26	12017	81
Kraina	6512	60	943	42	1377	48	1461	08	2753	02	13047	60
Pobrzeże	24361	.	1043	48	5231	42	2950	22	1600	15	35186	27
Morawy	50614	34	5915	96	11729	11	7943	24	3168	74	79371	39
Austria Dolna	369920	66	37130	86	40425	89	26816	47	34399	77	508693	65
Austria Górna	30878	60	2413	91	2837	44	2257	91	183	.	38570	86
Solnogród	11017	80	678	48	686	32	480	71	806	94	13670	25
Śląsk	15777	90	2758	11	2274	35	2392	35	1791	25	24993	96
Styrya	35836	.	2475	11	6529	98	2440	32	4400	40	51681	81
Tyrol-Przedarlania	22630	42	1819	54	3284	46	2565	80	1198	05	31498	27
Trentino	3042	80	195	12	446	16	773	93	1384	19	5842	20
Razem w roku 1910..	828815	02	82500	50	116393	20	75573	34	121635	80	1224917	86
" " 1909..	826204	47	71568	47	127214	68	57682	41	75318	85	1157988	88
" " 1908..	749143	54	65488	18	104020	99	52413	34	103420	19	1074486	24

d) Ulokowanie majątku.

Stowarzyszenie	W y k a z a n o										Przypuszczalna wartość (prócz obok wykazanego majątku)													
	w nieruchomościach				w papierach wartościowych i różnych walorach				w kasach oszczędności				w gotówce				bibliotek				inventarza			
	K		h		K		h		K		h		K		h		K		h		K		h	
	K		h		K		h		K		h		K		h		K		h		K		h	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy.....	1) 178732	21	35747	90	31260	21	12079	51	6000	.	7372	76	.	.	.	602	.	.	.	.	.	.	.	.
Bukowina.....	.	.	5040	.	22964	29	735	81	573	58	328	07	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dalmacya.....	.	.	322	90	.	.	1148	19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Galicja.....	.	.	38882	23	27359	42	3342	50	1944	06	704	70	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Karyntya.....	.	.	16	.	35198	92	481	22	1136	42	581	42	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kraina.....	.	.	12132	04	28673	56	2079	89	2600	.	530	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Pobrzeże.....	2) 14000	.	.	.	14176	45	2010	16	.	.	1128	90	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Morawy.....	3) 91000	.	4200	.	32772	74	7515	77	5400	.	1520	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Austrya Dolna.....	4) 688043	98	761159	51	68711	55	7951	72	18709	19	13650	43	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Austrya Górna.....	.	.	32364	.	34858	15	2454	57	4221	53	905	01	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Solnoogród.....	.	.	11715	80	17255	52	672	48	700	.	50	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Śląsk.....	.	.	50150	62	1581	49	9355	03	1696	22	284	63	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Styrya.....	5) 124786	.	630	.	1444	60	3145	45	3388	63	5012	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tyrol-Przedarlania.....	.	.	1986	20	46356	40	1966	85	.	.	401	81	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Trentino.....	.	.	.	.	5032	06	200	.	100	.	800	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Razem...	1096562	19	954347	20	367645	36	55139	15	46469	63	33871	83	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2473693 90																								

1) Dom i grunt po odpisanii ciążącego na nich długu hipotecznego w kwocie K 131.269'61. — 2) Drukarnia Związkowa. — 3) Dom. — 4) Dom po odpisanii ciążącego na nim długu hipotecznego w kwocie K 50.000'-. — 5) Dom po odpisanii ciążącego na nim długu hipotecznego w kwocie K 50.000'-. —

e) Porównanie stanu majątku do liczby członków.

Stowarzyszenie miało:	Z końcem 1910			Z końcem 1909			Z końcem 1908		
	Członków	majątku K	udział na członka K	Członków	majątku K	udział na członka K	Członków	majątku K	udział na członka K
Czechy	3595	257819·83	71·72	3455	294950·23	85·37	3318	291442·13	87·84
Bukowina	154	28740·10	186·62	143	26591·73	185·95	133	25494·47	191·69
Dalmacya	81	1471·09	18·16	82	657·25	8·02	85	545·16	6·41
Galicja	1027	69584·15	67·75	983	59047·65	60·07	947	52076·12	54·99
Karyntya	149	35696·14	239·57	152	34173·05	224·82	150	33614·37	224·10
Kraina	183	42885·49	234·35	175	39835·64	227·63	179	39571·09	221·07
Pobrzeże	473	30186·61	63·82	456	29192·98	64·02	449	28879·81	64·32
Morawy	1008	135488·51	134·41	970	130672·72	134·71	923	126385·07	136·93
Austria Dolna	6382	1525866·76	239·09	6185	1469038·69	237·52	6038	1405160·71	232·72
Austria Górna	396	69676·72	175·95	399	65568·52	164·33	380	65188·19	171·55
Solnogród	113	29643·80	262·33	111	26732·99	240·84	104	27173·92	261·29
Śląsk	347	61087·14	176·04	339	56111·66	165·52	320	52191·49	163·10
Styrya	600	130006·05	216·68	600	122256·76	203·76	584	114202·60	195·55
Tyrol-Przedarlania	390	50309·45	129·—	380	48628·30	127·97	395	48448·90	122·71
Trentino	84	5232·06	62·29	83	4594·53	55·36	74	3745·—	50·61
Razem	14982	2473693·90	165·11	14513	2408052·70	165·92	14079	2314139·03	164·37

10. Działy zapomogowe Stowarzyszeń związkowych.

Poniżej zamieszczamy szczegółowy pogląd na zapotrzebowanie we wszystkich gądzinach naszych Stowarzyszeń związkowych, dołączając daty sumaryczne z dwu lat poprzednich.

Jako czasowo niezdołni do pracy (chorzy) otrzymali w roku 1910 zapomogę: 4017 zecerów, 820 drukarzy, 159 odlewaczy czcionek, 13 z innych zawodów, razem 5009 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	chorzy	w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach choroby	Czas trwania choroby			wyplacona zapomoga	
				razem	na 1 wypadek choroby	podzielone na przeciętną liczbę członków	w kwocie	na 1 wypadek choroby
Czechy	1116	31·62	1498	35122	23·45	9·95	61509·—	41·06
Bukowina	78	53·42	113	1996	17·66	13·67	3592·80	31·79
Dalmacya	47	54·65	79	1123	14·22	13·05	1997·40	25·28
Galicya	384	37·28	585	14251	24·36	13·84	25489·80	43·57
Karyntyja	54	35·06	68	1025	15·07	6·66	1794·60	26·39
Kraina	68	37·36	89	1643	18·46	9·03	2939·40	33·03
Pobrzeże	153	32·83	215	3878	18·04	8·32	6718·80	31·25
Morawy	374	37·7	505	12550	24·85	12·65	21829·80	43·23
Austria Dolna	1963	31·48	2724	67867	24·91	10·88	118207·80	43·40
Austria Górna	186	46·73	267	5635	21·1	14·16	9489·—	35·94
Solnogród	30	27·78	40	795	19·88	7·36	1416·60	35·42
Śląsk	162	47·65	228	3626	15·9	10·66	6217·20	27·27
Styryja	223	37·73	305	7242	23·74	12·25	12859·20	42·16
Tyrol-Przedarlunia	145	37·18	226	3999	17·69	10·25	7174·20	31·74
Trentino	26	31·33	33	644	19·52	7·76	1159·20	35·13
Razem w roku 1910 ...	5009	34·—	6975	161396	23·14	10·96	282391·80	40·49
" " 1909 ...	5125	35·92	7110	175245	24·65	12·28	308133·20	43·34
" " 1908 ...	4880	35·55	6888	159729	23·19	11·64	281202·90	40·83

Gdy liczbę wyplaconych dni choroby zamienimy na lata (à 365 dni), otrzymamy następujące cyfry:

w roku	dni choroby	w procentach na przeciętną liczbę członków	
		lata lub całorocznie wspierani chorzy	cyfry
1910	161396	442	3·—
" 1909	175245	480	3·37
" 1908	159729	438	3·19

Jako nie mający zajęcia w miejscu pobrano w roku 1910 zapomogę: 1476 zecerów, 537 drukarzy, 57 odlew. czcz., 1 z innego zawodu, razem 2071 członków; — kosztą przesiedlenia otrzymało: 63 zecerów, 25 drukarzy, 4 odl. czcz., razem 92 członków — a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	bezkondyjni w miejscu	w procentach na przebiegu członków	w wypadkach bezrobocia	czas trwania bezrobocia			wypłacona zapomoga		przesiedleni	wypłacona zapomoga	
				razem	na 1 wypa- dek bezro- bocia	podzielone na przebie- gu członków	w kwocie	na 1 wypa- dek		w kwocie	na 1 wypa- dek prze- siedlenia
d n i											
K											
K											
Czechy	446	12·64	654	16906	25·85	4·79	33812·—	51·70	33	1598·—	48·42
Bukowina	16	10·96	31	569	18·35	3·89	1138·—	36·71	1	28·—	28·—
Dalmacya	20	23·26	26	573	22·04	6·66	1146·—	44·08	3	80·—	26·67
Galicja	98	9·51	151	2744	18·17	2·66	5488·—	36·34	2	140·—	70·—
Karyntya	22	14·29	28	897	32·04	5·82	1794·—	64·07	1	56·—	56·—
Kraina	13	7·14	16	186	11·63	1·02	372·—	23·25	4	200·—	50·—
Pobrzeże	80	17·17	147	2913	19·82	6·25	5826·—	39·63	2	60·—	30·—
Morawy	108	10·89	152	3544	23·32	3·57	7088·—	46·63	11	532·—	48·36
Austria Dolna	1026	16·45	3475	39918	11·49	6·4	79836·—	22·97	15	910·—	60·67
Austria Górna	50	12·56	67	1371	20·46	3·44	2758·—	41·16	6	378·—	63·—
Solnogród	28	25·93	43	1074	24·98	9·94	2148·—	49·95	1	56·—	56·—
Śląsk	36	10·58	53	1029	19·42	3·03	2058·—	38·83	6	296·—	49·33
Styrya	72	12·18	100	1841	18·41	3·12	3682·—	36·82	3	145·—	45·—
Tyrol-Przedarlania	45	11·54	56	1529	27·3	3·92	3058·—	54·61	3	170·—	56·66
Trentino	11	13·25	12	490	40·83	5·9	980·—	81·66	1	42·—	—
Razem w roku 1910..	2071	14·06	5011	75584	15·08	5·13	151184·—	30·17	92	4691·—	50·99
" " 1909..	1934	13·55	5367	68464	12·76	4·8	136982·—	25·52	96	4487·—	46·74
" " 1908..	1684	12·27	4558	61392	13·47	4·47	122876·—	26·96	95	4558·—	47·98

Gdy liczbę wypłaconych dni bezrobocia zamienimy na lata (licząc rok roboczy po 300 dni), dojdziemy do następującego rezultatu:

w roku	dni bezrobocia	lata lub całorocznie wspierani bezkondy- cyjni w miejscu		w procentach na przeciętną liczbę członków	
		=		=	
1910	75584	=		1·72	
" 1909	68464	=		1·6	
" 1908	61392	=		1·49	

Jako nie mający zajęcia w podróży pobrało w r. 1910 zapomogę: 1291 zecerów, 328 drukarzy, 20 odlew. czc., razem 1639 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	bezkondycyjni w podróży	w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach frekwencyi na stacjach płatniczych	czas trwania podróży		wyplacona zapomoga	
				razem	przeciętnie na podróznego	w kwocie	przeciętnie na podróznego
				dni			K
Czechy			1123	4318	3·85	5181·60	4 61
Bukowina			8	33	4·12	39·60	4 95
Dalmacya			58	333	5 74	399·60	6 89
Galicja			73	252	3·45	302·40	4 14
Karyntya			430	1841	4 28	2209·20	5 14
Kraina			256	991	3·87	1189·20	4 65
Pobrzeże			402	1346	3·35	1615·20	4 02
Morawy			611	2438	3·99	2925·60	4 79
Austrya Dolna	1639	11·13	2015	8120	4·03	9744—	4 84
Austrya Górna			1261	4568	3·62	5511·60	4 37
Solnogród			687	3131	4·56	3757·20	5 47
Śląsk			188	689	3·66	826·80	4 40
Styrya			1126	4095	3·64	4914—	4 36
Tyrol-Przedarlania			1592	6488	4·08	7785·60	4 89
Trentino							
Razem w roku 1910.	1639	11·13	9830	38643	23 58	46401·60	24 65
" " 1909.	1781	12 48	11021	43888	24 64	52675·60	29 58
" " 1908.	1531	11 15	9159	33312	23 06	42867·10	28 —

Gdy liczbę wyplaconych dni podróży zamienimy na lata (licząc na rok 300 dni roboczych), okaże się następujący stosunek:

	dni podróży	lata lub całorocznie wspierani bezkond. w podróży	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1910.....	38643	129	0·88
" " 1909.....	43888	146	1·02
" " 1908.....	33312	118	0·86

Jako stałe niezdolni do pracy otrzymało w roku 1910 zapomogę: 291 zecerów, 89 drukarzy, 28 odlew. czcz., 4 z innych zawodów, razem 412 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członk.	czas trwania zapomogi		wyplacona zapomoga			
			razem	przeciętnie na inwalidę	w kwocie	przeciętnie na inwalidę		
							tygodni	
							K	
Czechy	105	2·98	4749	45·23	54216·—	516·34		
Bukowina	2	1·37	106	53	954·—	477·—		
Dalmacya	1	1·16	53	53	424·—	424·—		
Galicja	21	2·04	983	46·81	9669·—	460·43		
Karyntya	.	.	.	.	.	.		
Kraina	2	1·1	106	53	1060·—	530·—		
Pobrzeże	13	2·79	689	53	6625·—	509·61		
Morawy	20	2·2	977	48·85	11175·—	558·75		
Austria Dolna	201	3·22	9342	46·48	109644·—	545·49		
Austria Górna	12	3·02	527	43·92	9128·—	760·67		
Solnogród	3	2·78	159	53	2014·—	671·33		
Śląsk	8	2·35	405	50·62	4701·—	587·62		
Styrya	16	2·71	790	49·37	10284·—	642·75		
Tyrol-Przedarlania	6	1·54	240	40	2671·—	445·17		
Trentino	2	2·41	91	45·5	766·—	383·—		
Razem w roku 1910	412	2·8	19217	46·64	223331·—	542·70		
" " 1909	381	2·67	17620	46·25	205167·—	538·50		
" " 1908	361	2·63	16045	44·45	186890·—	517·70		

Gdy liczbę wyplaconych tygodni zapomóg inwalidom zamienimy na lata, otrzymamy następujące cyfry:

lata lub całorocznie wspierani inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członków
19217	2·47
17620	2·38
16045	2·25

tygodni

w roku 1910	19217
" " 1909	17620
" " 1908	16045

Roszcza pogrzebowe (także odprawy wdowie) wypłacono w roku 1910 za 157 zecerów, 26 drukarzy, 12 odlewaczy czc. i 2 z innego zawodu, razem za 197 członków, a mianowicie:

Zapomogę dla sierót w roku 1910 wypłacono 674 dzieciom, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	za członków	w proc. na prze- ciętą liczbę członków	wypłacona zapomoga		dzieciom	za miesięcy	wypłacona zapomoga	
			w kwocie	na 1 wypadek przeciętnie			w kwocie	prze- ciętą na dziecko
Czechy	42	1·19	8600·—	204·76	156	1695	11692·—	74·95
Bukowina	.	.	.	.	2	24	192·—	96·—
Dalmacya	1	1·16	200·—	200·—	8	85	340·—	42·50
Galicja	11	1·07	2080·30	189·12	48	517	3412·—	71·08
Karyntya	1	0·65	400·—	400·—	4	43	296·—	74·—
Kraina	2	1·1	200·—	100·—	3	30	240·—	80·—
Pobrzeże	7	1·5	2000·—	285·71	24	224	1504·—	62·67
Morawy	12	1·21	2569·10	214·09	48	561	3864·—	80·50
Austria Dolna	97	1·56	27778·86	286·38	307	3206	21740·—	70·81
Austria Górna	9	2·26	2056·—	228·44	20	208	1292·—	64·60
Solnogród	1	0·93	400·—	400·—	16	157	1160·—	72·50
Śląsk	3	0·88	1000·—	133·33	7	84	576·—	82·28
Styrya	8	1·35	2018·40	252·30	19	192	1488·—	78·32
Tyrol-Przedarlania	3	0·77	771·62	257·21	10	120	960·—	96·—
Trentino	.	.	.	.	1	12	48·—	48·—
Razem w roku 1910	197	1·34	50074·28	254·18	673	7158	48804·—	72·52
" " 1909	189	1·32	49241·40	260·54	671	6974	47160·—	70·28
" " 1908	159	1·16	43118·74	271·19	616	6594	44442·—	72·15

Inne zapomogi wypłacono w roku 1910 640 osobom, a mia-
nowicie:

We wszystkich kategoriach zapomóg razem wydano przeto
w roku 1910 na wsparcia:

Ze Stowarzyszenia	osobom	wypłacona zapomoga		osobom	ogólna kwota wypłaconych wsparc	Z tego przypadło na		
		w kwocie	na osobę przeciętnie			każdego wspieranego przeciętnie	każdego członka (płacącego)	
							za cały rok	za tydzień
K o r o n								
Czechy	81	17934·60	221·42	3192	19453·20	62·72	53·36	1 01
Bukowina	.	.	.	107	5944·40	55·56	43·39	0·82
Dalmacya	.	.	.	138	4587·—	33·24	59·58	1·12
Galicja	.	.	.	637	46581·50	73·13	48·42	0·91
Karyntya	6	17·—	2·83	518	6566·80	12·68	44·67	0·84
Kraina	3	312·—	104·—	351	6512·60	18·55	37·—	0·70
Pobrzeże	4	12·—	3·—	685	24361·—	35·56	55·49	1 05
Morawy	198	630·84	3·18	1382	50614·34	36·62	51·02	0·96
Austria Dolna	9	2060·—	228·89	5633	369920·66	65·67	64·94	1·23
Austria Górna	18	266·—	14·78	1562	30878·60	19·77	82·66	1·56
Solnogród	14	66·—	4·71	780	11017·80	14·13	110·18	2·08
Śląsk	207	102·90	—·50	617	15777·90	25·57	49·—	— 92
Styrya	44	445·—	10·12	1511	35836·—	23·72	67·24	1·27
Tyrol-Przedarlania	14	40·—	2·86	1818	22630·42	12·45	62·—	1 17
Trentino	42	47·60	1·13	83	3042·80	36·66	38·52	0·73
Razem w roku 1910..	640	21934·34	34·27	18924	828815·02	43·80	59·32	1·12
" " 1909..	704	22538·27	31·76	20122	826204·47	41·06	62·35	1·20
" " 1908..	690	23188·88	33·61	17644	749143·54	42·46	58·11	1·11

11. Scentralizowane zapomogi Związku.

Z zawartych w rozdziale 10. kwot zapomogowych zarachowano Związkowi tylko te kwoty, które zostały w myśl uchwał Zjazdów związkowych wypłacone i które 15 Stowarzyszeń związkowych w stosunku do liczby swoich członków wspólnie pokryło. Na podstawie miesięcznych i kwartalnych zamknąć rachunkowych osiągnięto następujący rezultat:

Tytułem scentralizowanych zapomóg wydano w roku 1910:

	K
dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych)	282364·80
„ nie mających pracy w miejscu	151168·—
„ „przesiedlających” się w podróży	46371·60
„ „przesiedlających” się	4691·—
„ stale niezdolnych do pracy (inwalidów)	190964·—
na koszt pogrzebowe (także odprawy wdowie)	46052·32
dla sierot.	46836·—
Razem	768447·72
w roku 1909	762167·60
„ „ 1908	691914·34

W porównaniu z wynikami dwu lat poprzednich okazuje się *zapotrzebowanie w poszczególnych działach scentralizowanych zapomóg* następująco:

1. Zapomoga dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych) w miejscu i w podróży:

	chorzy	wypadki	D n i z a p o m o g i			kwota zapom.
			à K 1·80	à K 1·20	razem	K
w roku 1910	5009	6975	147816	13580	161396	282364·80
„ „ 1909	5125	7110	161855	13390	175245	307407·—
„ „ 1908	4860	6868	148137	10468	158605	279208·20

2. Zapomoga dla bezkondycyjnych w miejscu i kosztu przesiedlenia:

	bezkondycyjni w miejscu	wypadki	Z a p o m o g i		przesie- dleni	kwota zapom. K
			dni	kwota K		
w roku 1910	2071	5011	75584	151168·—	92	4691·—
„ „ 1909	1930	5357	68411	136822·—	96	4454·—
„ „ 1908	1677	4530	61155	122310·—	95	4558·—

3. Zapomoga dla bezkondycyjnych w podróży:

	bezkond. w podróży	frekwencya na stacyach płatniczych	Z a p o m o g i dni	kwota K
w roku 1910	1639	9830	38643	46371·60
„ „ 1909	1781	11021	43888	52665·60
„ „ 1908	1531	9159	35312	42374·40

4. Zapomoga dla stale niezdolnych do pracy (inwalidów):

	inwalidzi	Zapomogi tygodni	à koron	kwota zapom. K
w roku 1910.....	34	1645	8·—	13160·—
	52	2312	9·—	20808·—
	29	1274	10·—	12740·—
	47	2077	11·—	22847·—
	39	1883	12·—	22596·—
	160	7601	13·—	98813·—
Razem ..	361	16792		190964·—
w roku 1909.....	326	15107		171463·—
„ „ 1908.....	311	14284		161837·—

5. Koszt pogrzebowe (także odprawa wdowia):

	wypadki	à K	kwota zapom. K
w roku 1910.....	65	100·—	6500·—
	30	200·—	6000·—
	27	300·—	8100·—
	62	400·—	24800·—
	7	w różnej wysokości	652·32
Razem ..	191		46052·32
w roku 1909.....	185		44620·—
„ „ 1908.....	152		39118·74

6. Zapomoga dla sierot:

	dzieci	miesiące wsparcia	à koron	kwota zapom. n.
w roku 1910.....	190	2091	4.—	8364.—
	450	4759	8.—	38072.—
	4 odpraw			400.—
Razem.....	644	6850		46836.—
w roku 1909.....	635	6589		44736.—
" " 1908.....	578	6277		42508.—

Dla większej przejrzystości, podajemy poniżej *statystyczne daty* z roku 1910, odnoszące się do scentralizowanych zapomóg:

Do liczby 1: **Ruch w dziale chorych:** Zapomogę otrzymało 4017 zecerów, 820 drukarzy, 159 odlewczy czcionek, 13 z innych zawodów, zatem razem 5009 członków. Z tych 274 pozostało na funduszu chorych z poprzedniego roku, 4735 świeżo, a 1966 powtórnie zachorowało, co czyni razem 6975 wypadków choroby. — Z funduszu chorych ubyto 579 skutkiem polepszenia się, 5856 wyzdrowiało, 43 przeniesiono w stan inwalidowy, 139 zmarło, 13 chorym wstrzymano zapomogę, a 345 pozostało z końcem roku na funduszu chorych.

Według miesięcy, przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	Chorych	wypadków	dni
Styczeń	836	857	13545
Luty	839	861	11716
Marzec	837	851	11611
Kwiecień	951	974	14200
Maj	773	789	11640
Czerwiec	964	989	14627
Lipiec	1089	1124	19098
Sierpień	1057	1076	16198
Wrzesień	862	885	12599
Październik	835	859	12876
Listopad	704	721	9841
Grudzień	913	944	13445
Przeciętnie w roku 1910 na miesiąc .	888	911	13450
" " 1909 " " .	927	958	14604
" " 1908 " " .	871	892	13217

Najwyższa liczba chorych była w roku 1910 w lipcu, najniższa w listopadzie.

Do liczby 2: **Ruch w dziale nie mających zajęcia w miejscu:** Zapomogę otrzymało 1476 zecerów, 537 drukarzy, 57 odlewczy czcionek, a 1 z innego zawodu, zatem razem 2071 członków. Z tych pozostało na funduszu z poprzedniego roku 101, nowych przybyło 1970, powtórnie bez zajęcia było 2940 razem więc było 5011 wypadków bezkondycjonowania. — Ubyło: do kondycji wstąpiło 4431, udało się w podróż 187, na fundusz chorych przeszło 65, wypłacono 157, do wojska odeszło 21, zapomogę wstrzymano 16 członkom, 2 przeszło na stan inwalidów, a z końcem roku pozostało na funduszu 132.

Koszta przesiedlenia otrzymało 63 zecerów, 25 drukarzy, 4 odl. czc., razem 92 członków.

Według miesięcy, przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	Nie mających zajęcia	wypadków	dni	Przesiedlo- nych
Styczeń	420	596	6595	6
Luty	397	560	5776	6
Marzec	348	451	4475	12
Kwiecień	380	495	5382	6
Maj	314	391	3918	7
Czerwiec	308	368	3783	8
Lipiec	388	487	5526	6
Sierpień	426	521	6252	7
Wrzesień	562	712	8621	2
Październik	674	866	12732	17
Listopad	497	620	7114	6
Grudzień	380	439	5410	6
Przeciętnie w roku 1910 na miesiąc . .	425	542	6299	8
" " 1909 " "	390	549	5701	8
" " 1908 " "	341	469	5096	8

Najwyższa liczba nie mających zajęcia w miejscu w roku 1910 była w październiku, najniższa w czerwcu.

Oprócz pobierających zapomogę z funduszu dla nie mających zajęcia w miejscu, była w roku 1910, we wszystkich prawie okręgach Stowarzyszeń, wielka liczba *wypłaconych i nieuprawnionych do pobierania zapomogi członków bez pracy*, których wykazanie, ze względu na rzeczywisty stan bezrobocia i dokładność, jest na tem miejscu potrzebne.

Nie pobierających zapomogi było w miejscu					Czas trwania bezrobocia	
w okręgu Stowarzyszenia	wypła- conych	nie mają- cych jeszcze prawa	razem	procent przeciętnej liczby członków	razem	na będącego bez zajęcia przeciętnie
	członków bez zajęcia				d n i	
Czechy	50	101	151	4·28	4997	33·09
Bukowina	1	16	17	11·64	878	51·65
Dalmacya	1	1	2	2·33	82	41
Galicja	5	41	46	4·47	780	16·96
Karyntya	1	.	1	0·65	11	11
Kraina	.	.	.	.	.	.
Pobrzeże	10	22	32	6·87	1403	43·84
Morawy	5	30	35	3·53	1643	41·8
Austria Dolna	121	364	485	7·78	16826	34·69
Austria Górna	8	6	14	3·52	681	48·64
Solnogród	3	.	3	2·78	171	57
Śląsk	2	2	4	1·18	49	12·25
Styrya	2	2	4	0·68	118	29·5
Tyrol-Przedarlunia	2	4	6	1·54	557	92·71
Trentino	2	.	2	2·41	18	9
Razem w roku 1910..	213	589	802	5·44	28214	35·18
„ „ „ 1909..	257	458	715	5·01	27656	38·68
„ „ „ 1908..	156	565	721	5·25	27926	37·86

Jeżeli cyfry powyższej tabeli dodamy do tych, które odnoszą się do ogólnego stanu pobierających wsparcie, wtedy otrzymamy rzeczywistą liczbę będących bez zajęcia w miejscu. *Suma* ta przedstawia się następująco:

	nie mających zajęcia w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków	razem dni	Czas trwania bezrobocia podzielony na liczbę nie mających zajęcia przypadło dni	
				liczbę	przeciętną liczbę członków
w roku 1910.	2873	19·5	103798	36·13	7·05
" " 1909.	2649	18·56	96120	36·29	6·74
" " 1908.	2405	17·52	89318	37·14	6·51

Jeżeli *ogólną sumę dni bezrobocia* zamienimy na lata (licząc 300 dni roboczych na rok), otrzymamy rzeczywisty *procent bezrobocia* jak następuje:

	dni bezrobocia		lata lub całorocznie bezkond. w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1910.	103798	=	346	2·35
" " 1909.	96120	=	320	2·24
" " 1908.	89318	=	298	2·17

* * *

Do liczby 3: **Ruch w dziale nie mających zajęcia w podróży.** Otrzymało zapomogę w roku 1910: 1291 zecerów, 328 drukarzy, 20 odlewaczy czcionek, razem 1639 członków. Odbili oni ogółem 2930 tur podróży, z czego 17 tur rozpoczęto w poprzednim roku, 594 z austriackich miejsc pracy, 106 przez pozostających bez zajęcia w miejscu, 2 po powrocie z wojska, a 98 przez takich, którzy zachorowali podczas podróży, wyzdrowieli, następnie od granic z Węgier 460, z Chorwacyi 50, z Niemiec 1326, z Włoch 152, ze Szwajcaryi 101, z Rumunii 1, z Rosyi 2 i z Bośni 21.

Kondycję otrzymali podróżni w 353 wypadkach; poza granice podróży udali się: do Węgier 433 razy, do Chorwacyi 39, do Niemiec 1357, do Włoch 163, do Szwajcaryi 152 razy, do Bośni 15 razy, zatrzymywało się bez kondycyi w miejscu 178, zachorowało 77, zapomogę wstrzymano 3, wypłacono 1, podczas gdy z końcem roku 16 pozostawało w podróży, a 143 ukończyło podróż bez zawiadomienia. (Z tych ostatnich większość zapewne wstąpiła do kondycyi).

Według przynależności do Związku, było między wspartymi w roku 1910 podróżnymi: 1265 członków zagranicznych Związków i 374 członków Związku austriackiego, z tych ostatnich było: 54 ze Stowarzyszenia w Czechach, 10 z Bukowiny, 11 z Dalmacji, 9 z Galicji, 7 z Karyntyi, 5 z Krainy, 11 z Pobrzeża, 36 z Moraw, 119 z Austrii Dolnej, 21 z Austrii Górnej, 18 z Solnogradu, 14 ze Śląska, 39 ze Styrii, 19 z Tyrolu-Przedarlunii, a 1 z Trentino.

Frekwencja we wszystkich 53 stacjach płatniczych przedstawia się według miesięcy następująco:

	Bezkondycyjni w podróży	frekwencja na stacjach płatn.	dni podróży
Styczeń	116	260	1014
Luty	71	160	672
Marzec	134	357	1440
Kwiecień	188	449	1683
Maj	293	859	3574
Czerwiec	393	1125	4289
Lipiec	598	1834	6904
Sierpień	600	1858	7350
Wrzesień	456	1385	5374
Październik	295	890	3635
Listopad	179	445	1853
Grudzień	80	208	855
Przeciętnie w roku 1910 na miesiąc . . .	284	819	3220
" " 1909 " " . . .	314	918	3657
" " 1908 " " . . .	265	763	2943

Najruchliwszym miesiącem odnośnie do frekwencji podróźnych i czasu trwania podróży w roku 1910 był miesiąc sierpień, najslabszym miesiąc luty.

W ostatnich trzech latach rozdzielała się liczba podróźnych (licząc każdego członka tylko raz), tychże czas trwania podróży w Austrii i wypłacone tymże wiatikum, jak następująco:

Członkowie Związku	W roku 1910			W roku 1909			W roku 1908		
	Podróż- nych	Dni podróż- y	Kwota zapomo- gowa	Podróż- nych	Dni podróż- y	Kwota zapomo- gowa	Podróż- nych	Dni podróż- y	Kwota zapomo- gowa
			K			K			K
Niem. Szwajcarya	28	589	706·80	39	1049	1258·80	39	642	770·40
Franc. "	2	8	9·60	2	31	37·20	1	3	3·60
Włoska "									
Niemcy	874	18406	22087·20	958	22822	27386·40	782	15567	18680·40
Austria	374	9958	11949·60	407	9627	11552·40	380	9237	11084·40
Węgry	220	6489	7786·80	260	7183	8619·60	214	5992	7190·40
Chorwacya . . .	45	975	1170·—	44	1178	1413·60	40	1271	1525·20
Serbia	23	489	586·80	30	808	969·60	22	1008	1209·60
Bułgarya	3	73	87·60	1	30	36·—	1	17	20·40
Rumunia	3	120	144·—	2	95	114·—	3	175	210·—
Bośnia	11	249	298·80	4	87	104·40	8	325	390·60
Włochy	2	2	2·40	2	20	24·—			
Francya	3	23	27·60	4	136	163·20	3	32	38·40
Luksemburg . . .	3	40	48·—						
Belgia									
Dania	28	628	753·60	17	288	345·60	24	541	649·20
Norwegia	8	258	309·60	3	147	176·40	4	180	216·—
Szwecya	10	278	333·60	6	329	394·80	8	230	276·—
Rosya	2	58	69·90	1	53	63·60	1	48	57·60
Finlandya				1	5	6·—	1	44	52·80
Razem	1639	38643	46371·60	1781	43888	52665·60	1531	35312	42374·40

Powracając do wyników z roku 1910, otrzymamy *ogólny obraz rozmiarów bezrobocia* u drukarzy austriackich w tym roku, zestawivszy *wszystkie* odnośne daty statystyczne w sposób następujący:

W roku 1910 było bez zajęcia	Członków	W procentach na przeciętną liczbę członków	Czas trwania bezrobocia		W procentach na przeciętną liczbę członków
			dni	przemienione lata = całorocznie bez zajęcia	
z powodu słabości	5009	34	161396	442	3
w miejscu (wspieranych)	2071	14·06	75584	252	1·72
„ (niewspieranych)	802	5·44	28214	94	0·63
w podróży (wspieranych)	1639	11·13	38643	129	0·88
Razem w roku 1910	9521	64·63	303937	917	6·23
„ „ „ 1909	9555	66·97	315253	946	6·63
„ „ „ 1908	8816	64·22	284359	854	6·22

Do cyfry 4: **Ruch w dziale inwalidów:** Na początku roku 1910 było 294 (211 zecerów, 60 drukarzy, 19 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów) po bierających zapomogę; świeżo przybyło 67 (44 zecerów, 18 drukarzy, 5 odlewaczy czcionek), razem było zatem 361 (255 zecerów, 78 drukarzy, 24 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów). — Ubyło 36 inwalidów, a to 3 skutkiem odzyskania zdolności do pracy, 33 wskutek śmierci (23 zecerów, 6 drukarzy, 5 odlewaczy czcionek, a 2 z innego zawodu). — Na funduszu pozostało 325 (232 zecerów, 72 drukarzy, 19 odlewaczy czcionek, 2 z innych zawodów).

Co do *wieku przyjętych* w roku 1910 na *fundusz inwalidowy* 67 członków, skonstatowano:

u 1 członk.	wiek	28 lat	u 2 członk.	wiek	54 lat
2	29	2	55		
1	30	1	56		
2	31	1	57		
2	32	4	59		
2	33	3	60		
1	34	1	61		
1	37	4	62		
2	40	2	63		
1	41	4	64		
3	44	1	65		
1	46	1	66		
1	47	3	67		
1	48	1	68		
4	50	1	69		
2	51	2	70		
2	52	1	73		
4	53				

Przeciętny wiek tych członków przy przejściu w stan inwalidowy był zatem 52·4 lat (w roku 1909: 54·9 lat, w roku 1908: 50·9 lat).

Jako *przyczynę przejścia w stan inwalidowy* stwierdzono:

Zwapienie żył	w 12 wypadk.	Podagra	w 3 wypadk.
Uwład starczy i marazm	5	Choroba serca	7
Amputacja członków	2	Gruźlica kości	6
Choroba oczu	7	Paraliż	8
Zatrucie ołowiem, chron.	4	Choroby płuc	9
Choroba umysłowa	3	Choroba nerwów	6

U 26 inwalidów były, oprócz wymienionych tu chorób, jeszcze inne cierpienia przyczyną przejścia w stan inwalidowy.

36 inwalidów (z których 33 zmarło, zaś 3 powróciło do stanu czynnego), którzy ubyli w roku 1910, *pobrało zapomogę* razem przez 8073 tygodni, a mianowicie: po jednym przez 5, 7, 8, 12, 13, dwóch przez 14, po jednym przez 18, 27, 28, 42, 44, 46, dwóch przez 51, po jednym przez 92, 106, 130, 135, 228, 257, 259, 276, 300, 309, 320, 326, 341, 420, 427, 555, 562, 602, 603, 693 i 762 tygodni, *przeciętnie* zatem przez 224 tygodni = 4·31 lat. — (Inwalidzi, którzy w r. 1909 ubyli, pobierali zapomogę przeciętnie przez 2·96 lat; ci zaś, którzy ubyli w r. 1908, pobierali zapomogę przeciętnie przez 6·92 lat).

Ze zmarłych w roku sprawozdawczym 33 *inwalidów* osiągnął jeden wiek 28, 32, 34, 37 lat, dwóch po 38 lat, po jednym: 40, 41, 47, 48, 49, 53 lat, dwóch po 55, 59, jeden

60, trzech po 61, po jednym 62, 63, 65, 66, dwóch po 67, po jednym 69, 70, dwóch po 71, 74, 77, 78, 80 lat; wszyscy razem zatem *przeciętny wiek* 56·88 lat (w roku 1909: 59·67 lat, w roku 1908: 63·96 lat).

* * *

Do cyfry 5.: **Koszta pogrzebowe** w roku 1910 wypłacono za 151 zecerów, 26 drukarzy, 12 odlewaczy czcionek, 2 z innego zawodu, razem zatem za 191 członków.

Zapomogę tę wypłacono, w myśl uchwały Zjazdów, w 96 wypadkach ślubnej żonie zmarłego, w 8 wypadkach nieślubnej, w 9 wypadkach dzieciom, w 52 wypadkach rodzicom, w 8 wypadkach rodzeństwu, w 3 wypadkach innym pozostałym, a w 15 wypadkach zarządy Stowarzyszeń same zajęły się pogrzebaniem zmarłych członków.

Z pośród 191 *zmarłych* znajdowało się *bezpośrednio przed śmiercią* 139 na funduszu chorych, 33 na funduszu inwalidów, a 19 zmarło nagle.

Jako *przyczynę śmierci* stwierdzono:

Procent wszystkich wypadk. śmierci

Uwiał starczy i marazm w 7 wypadk. = 3·67

Zapalenie przepony brzusznej i

opłucnej " 3 " = 1·57

Cierpienia pęcherza i nerek " 8 " = 4·19

Próchnienie kości " 3 " = 1·57

Zatrucie krwi " 1 " = 0·52

Choroby kiszek i żołądka " 3 " = 1·57

Utonięcie " 2 " = 1·05

Choroby mózgu i rdzenia " 14 " = 7·33

Podagra " 1 " = 0·52

Choroby serca " 19 " = 9·95

" raka " 6 " = 3·14

" wątroby " 3 " = 1·57

Zapalenie płuc " 9 " = 4·71

Ropienie uszu " 1 " = 0·52

Nowotwór na piersi " 4 " = 2·09

Apopleksye " 7 " = 3·67

Samobójstwo " 6 " = 3·14

Gruźlica " 86 " = 45·03

Tyfus " 2 " = 1·05

Zranienie " 2 " = 1·05

Wodowstręt " 1 " = 0·52

Cukrzyca " 3 " = 1·57

Co do *wieku zmarłych* stwierdzono następujące daty:

u 3 członk. 19 lat	u 7 członk. 39 lat	u 1 członk. 60 lat
" 2 " 20 "	" 6 " 40 "	" 6 " 61 "
" 9 " 21 "	" 3 " 41 "	" 4 " 62 "
" 14 " 22 "	" 6 " 42 "	" 2 " 63 "
" 4 " 23 "	" 1 " 44 "	" 1 " 64 "
" 10 " 24 "	" 1 " 45 "	" 2 " 65 "
" 2 " 25 "	" 3 " 46 "	" 3 " 66 "
" 4 " 26 "	" 3 " 47 "	" 6 " 67 "
" 3 " 27 "	" 9 " 48 "	" 1 " 68 "
" 6 " 28 "	" 4 " 49 "	" 1 " 69 "
" 2 " 29 "	" 2 " 50 "	" 3 " 70 "
" 5 " 30 "	" 4 " 51 "	" 2 " 71 "
" 1 " 31 "	" 3 " 52 "	" 1 " 72 "
" 5 " 32 "	" 2 " 53 "	" 1 " 74 "
" 2 " 34 "	" 2 " 54 "	" 1 " 77 "
" 3 " 35 "	" 5 " 55 "	" 1 " 78 "
" 2 " 36 "	" 1 " 56 "	" 1 " 80 "
" 4 " 37 "	" 1 " 57 "	
" 7 " 38 "	" 3 " 59 "	

Przeciętny wiek zmarłych w roku 1910 wynosił 41·75 lat (zmarłych w roku 1909 40·1 lat, a w roku 1908 42·1 lat).

Nie biorąc w rachubę 33 *inwalidów*, znajdujących się wśród 191 zmarłych, okaże się u 158 zmarłych *czynnych członków* *przeciętny wiek* 38·59 lat (w r. 1909: 36·73 lat, w roku 1908: 37·79 lat).

* * *

Do cyfry 6: **Ruch w dziale sierót**: Z poprzedniego roku pozostało 561 sierót (172 z zapomogą w kwocie 4 K miesięcznie, 389 z zapomogą 8 K miesięcznie); nowych przybyło 79 (18 po 4 K miesięcznie, 61 po 8 K miesięcznie); razem zatem było stale pobierających zapomogę 640 sierót (190 po 4 K, 450 po 8 K). Ubyło 84 sierót (20 po 4 K miesięcznie, 64 po 8 K miesięcznie), a mianowicie: do publicznego zakładu wychowawczego wstąpiło 11, zmarło 2, wypłaconych zostało 71. — Oprócz tego otrzymało 4 dzieci tytułem odpłaty po K 100. — *Na funduszu dla sierót pozostało* z końcem roku 556 sierót (170 z zapomogą po 4 K miesięcznie, 386 z zapomogą po 8 K miesięcznie).

13. Miesięczny stan scentralizowanych zapomóg w ostatnich trzech latach.

Rodzaj wsparcia	W roku			W roku		
	1910	1909	1908	1910	1909	1908
	Styczeń			Lipiec		
	K	K	K	K	K	K
Bezkondycyjni w podróży	1216·80	1312·80	841·20	8284·80	8390·40	6868·80
Bezkondycyjni w miejscu	13190·—	13306·—	6676·—	11052·—	9130·—	7368·—
Przesiedleni	390·—	207·—	210·—	354·—	226·—	289·—
Chorzy	23565·—	25288·20	20173·80	33610·20	37472·40	26906·40
Inwalidzi	16823·—	16292·—	12024·—	18314·—	16364·—	12512·—
Koszta pogrzebowe . . .	4706·60	3200·—	3700·—	3369·10	5171·—	2644·—
Sieroty	3920·—	3564·—	3520·—	3880·—	3740·—	3548·—
Suma miesięczna. .	63811·40	63170·—	47145·—	78864·10	80493·80	60136·20
	Luty			Sierpień		
Bezkondycyjni w podróży	806·40	1071·60	612·—	8820·—	10680·—	8256·—
Bezkondycyjni w miejscu	11552·—	8358·—	8164·—	12504·—	12474·—	12714·—
Przesiedleni	336·—	330·—	470·—	340·—	415·—	460·—
Chorzy	20454·—	22415·40	28217·40	28498·—	31053·—	34217·40
Inwalidzi	13667·—	13066·—	15011·—	14699·—	13044·—	15973·—
Koszta pogrzebowe . . .	1502·14	3800·—	4853·44	4000·—	2715·—	990·—
Sieroty	3840·—	3664·—	3444·—	3676·—	3596·—	3556·—
Suma miesięczna. .	52157·54	52705·—	60771·84	72537·20	73977·—	76166·40
	Marzec			Wrzesień		
Bezkondycyjni w podróży	1728·—	1194·—	1129·20	6448·80	7605·60	6565·20
Bezkondycyjni w miejscu	8950·—	8750·—	6620·—	17242·—	18198·—	15268·—
Przesiedleni	581·—	298·—	426·—	62·—	378·—	175·—
Chorzy	20143·20	24232·80	21020·40	22111·20	25372·20	22504·20
Inwalidzi	13889·—	13225·—	11877·—	14658·—	13104·—	12734·—
Koszta pogrzebowe . . .	4319·78	5368·70	6840·70	3000·—	2100·—	1900·—
Sieroty	3804·—	3656·—	3508·—	4048·—	3844·—	3520·—
Suma miesięczna. .	53414·98	56724·50	51421·30	67570·—	70601·80	62666·40
	Kwiecień			Październik		
Bezkondycyjni w podróży	2019·60	1682·40	1810·80	4362·—	5582·40	4159·20
Bezkondycyjni w miejscu	10764·—	8338·—	6132·—	25464·—	21086·—	18654·—
Przesiedleni	280·—	410·—	627·—	882·—	572·—	434·—
Chorzy	24828·—	23537·40	18574·80	22471·20	23582·40	23948·40
Inwalidzi	17698·—	13088·—	12064·—	18530·—	16617·—	16076·—
Koszta pogrzebowe . . .	4500·—	5090·80	2200·—	1800·—	2500·—	3991·60
Sieroty	4072·—	3776·—	3560·—	3880·—	3800·—	3512·—
Suma miesięczna. .	64161·60	55922·60	44968·60	77389·20	73739·80	70775·20
	Maj			Listopad		
Bezkondycyjni w podróży	4288·80	4227·60	3614·40	2223·60	3258·—	1870·80
Bezkondycyjni w miejscu	7836·—	8986·—	8722·—	14228·—	12484·—	12880·—
Przesiedleni	374·—	539·—	547·—	294·—	430·—	331·—
Chorzy	20427·—	32329·20	25403·40	17101·20	17889·60	18667·20
Inwalidzi	14477·—	16449·—	15273·—	15052·—	13361·—	12918·—
Koszta pogrzebowe . . .	4636·—	4946·—	2700·—	4300·—	3300·—	3299·—
Sieroty	4064·—	3652·—	3572·—	3872·—	3888·—	3560·—
Suma miesięczna. .	56103·10	71128·80	59831·80	57070·80	54610·60	53526·—
	Czerwiec			Grudzień		
Bezkondycyjni w podróży	5146·80	6004·80	5077·20	1026·—	1656·—	1569·60
Bezkondycyjni w miejscu	7566·—	7082·—	6902·—	10820·—	8630·—	12210·—
Przesiedleni	383·—	429·—	204·—	410·—	220·—	385·—
Chorzy	25720·20	26836·80	22173·60	23435·40	17397·60	17401·20
Inwalidzi	14534·—	13370·—	12451·—	18623·—	13483·—	12924·—
Koszta pogrzebowe . . .	5218·40	2900·—	2000·—	4700·—	3528·50	4000·—
Sieroty	3936·—	3688·—	3608·—	3844·—	3868·—	3600·—
Sumamiesięczna. .	62509·40	60310·60	52415·80	62858·40	48783·10	52089·80

14. Zestawienie porównawcze

kwot zapomogowych scentralizowanych z wypłaconemi faktycznie przez Stowarzyszenia związkowe w roku 1910.

Stowarzyszenie z w i ą z k o w e																
Zapomogę scentralizo- waną wypłacono	Czechy	Bukowina	Dalmacja	Galicya	Karpaty	Kraina	Pobrzeże	Morawy	Austya Dolna	Austya Górna	Solnogród	Śląsk	Styrya	Tyrol- Przed- rullania	Trentino	Wszystkie Stowarzy- szenia razem
K o r o n																
Bez kond. w podróży	5181·60	39·60	399·60	302·40	2209·20	1189·20	1615·20	2925·60	9744·—	5481·60	3757·20	826·80	4914·—	7785·60	.	46371·60
Bez kond. w miejscu	33812·—	1138·—	1146·—	5488·—	1794·—	372·—	5826·—	7088·—	79836·—	2742·—	2148·—	2058·—	3682·—	3058·—	980·—	151168·—
Przedlo- nym.....	1598·—	28·—	80·—	140·—	56·—	200·—	60·—	532·—	910·—	378·—	56·—	296·—	145·—	170·—	42·—	4691·—
Chorym ..	61509·—	3592·80	1997·40	25489·80	1794·60	2939·40	6718·80	21829·80	118207·80	9459·—	1416·60	6217·20	12859·20	7174·20	1159·20	282364·80
Inwalidom	54216·—	954·—	424·—	9669·—	.	1060·—	6625·—	11175·—	81162·—	6409·—	2014·—	4701·—	9118·—	2671·—	766·—	190964·—
Koszta po- grzebne	8600·—	.	200·—	2080·30	400·—	200·—	2000·—	2569·10	23828·52	2056·—	400·—	1000·—	2018·60	700·—	.	46052·32
Sierotom .	11692·—	192·—	340·—	3412·—	296·—	240·—	1504·—	3864·—	19772·—	1292·—	1160·—	576·—	1488·—	960·—	48·—	46836·—
Razem ..	176608·60	5944·40	4587·—	46581·50	6549·80	6200·60	24349·—	49983·50	333460·32	27817·60	10951·80	15675·—	34224·60	22518·80	2995·20	768447·72
Faktycznie wypłacono (zob. str. 57)	194543·20	5944·40	4587·—	46581·50	6566·80	6512·60	24361·—	50614·34	369920·66	30878·60	11017·80	15777·90	35836·—	22630·42	3042·80	828815·02
Zatem Stow. wypłaciły na własny rach- nek więcej																
w r. 1910.	17934·60	.	.	.	17·—	312·—	12·—	630·84	36460·34	3061·—	66·—	102·90	1611·40	111·62	47·60	60367·30
w r. 1909.	18258·60	.	.	.	151·—	460·—	72·40	951·87	38945·80	3193·—	146·—	105·60	1586·—	136·80	29·80	64036·87
w r. 1908.	18740·—	28·—	.	.	70·—	360·—	27·—	804·80	31719·66	3174·—	28·—	79·—	2154·60	32·—	12·20	57229·20

III. Pogląd

na ogólny obrót funduszków Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia.

W znacznie większej mierze, aniżeli z wykazów za rok ubiegły, można sobie zrobić pojęcie o zdolności świadczeń naszej ogólnej organizacji, jeżeli się prześledzi cyfry, które się okazały z zestawienia najgłówniejszych pozycji przychodu i rozchodu Stowarzyszeń związkowych od czasu założenia tychże. Jakież bezmiar biedy i nędzy wyraża się w tych cyfrach, które nam pokazują, co zdziałali drukarze Austrii w ciągu lat w wspieraniu swych, chorobą, bezrobociem i inwalidztwem dotkniętych towarzyszy pracy, jakoteż dla rodzin zmarłych kolegów. Że przytem nie zapomniano także o duchowym dobru członków, o wybudowie i wzmocnieniu organizacji — która zawsze umiała podnieść ekonomiczne położenie przez wywieranie wpływu na warunki pracy zatrudnionych w drukarniach i lejarniach czioneń kolegów —, o tem świadczą te rubryki następujących tabel, które omawiają wszystkie inne wydatki, z wyjątkiem tych na cele zapomogowe. — Bezwątpienia nie wyczerpano temsamem dat, któreby zmysł ofiarności zorganizowanych towarzyszy drukarskich w całości nam okazały. Niestety, nie możemy także i tutaj przytoczyć tych wszystkich sum, które uzyskano dla prowadzenia walk, celem zdobycia i utrzymania cennikowych umów w naszym przemyśle w ciągu lat dziesiątek w drodze dobrowolnych składek, które ale także idą w miliony, jednakże odprowadzone zostały do właściwych miejsc przez wolne organizacje i dlatego nie mogły być objęte wykazami Związku.

15 Stowarzyszeń związkowych — z których po jednym istnieje lat 68, 62, 61, 54, 48, 47, 46 i 45, cztery po lat 42 każde, dalej po jednym lat 38, 36 i 13 — miało w tym czasie ogólnego obrotu K 41,228.242, to jest:

Czterdzieści jeden milionów dwieście dwadzieścia ośm tysięcy dwieście czterdzieści dwie korony.

Co do *natury*, jakoteż *stosunku procentowego*, *zwyczajnych przychodów i wydatków* wszystkich Stowarzyszeń od czasu ich założenia, aż do końca roku 1910, dają wyjaśnienia następujące cyfry:

Przychód ogólny:		w procentach wszystkich przychodów	
wkładki członków	K 17 979.599·60	=	82·28
wpisowe	„ 213.674·94	=	0·98
odsetki	„ 1,704.859·81	=	7·8
inne wpływy	„ 1,952.873·60	=	8·94
Razem... K 21,850.967·95		= 100	
Wydatki ogólne:		w procentach wszystk. wydatków wszystk. przychodów	
na zapomogi	K 14,086.948·59	=	72·7 64·47
„ kształcenie ... „	1,196.449·93	=	6·17 5·48
„ administrację „	1,607.798·95	=	8·3 7·36
„ organizację... „	666.672·84	=	3·44 3·05
inne wydatki	„ 1,819.403·74	=	9·39 8·32
Razem..... K 19,377.274·05		= 100 88·68	

Z końcem roku 1910 majątek Stowarzyszeń, wynoszący K 2,473.693·90, stanowi przeto 11·32% wszystkich przychodów. (Szczegółowy wykaz majątku patrz str. 47—51.)

Wyszczególnienie obrotu kasowego.

a) Przychody.

Stowarzyszenie	Rok założe- nia	wkładki członków		wpisowe		odsetki od ka- pitału		różne (wraz z kwotami wy- równania)		Razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1862	4221304	67	47794	30	190827	94	180928	31	4640855	22
Bukowina	1865	133607	06	2650	92	19286	84	20918	.	176462	82
Dalmacya	1874	64048	20	727	80	1609	75	14230	91	80616	66
Galicya 1875, wzgl..	1857	1023802	16	21295	90	71824	64	145771	09	1262693	79
Karyntya	1868	173339	53	3076	30	28829	70	41980	32	247225	85
Kraina	1868	194636	10	7561	94	35568	44	35827	37	273593	85
Pobrzeże	1868	411997	55	2741	10	26968	19	77463	75	519170	59
Morawy	1863	1201392	23	26861	80	140438	02	121998	81	1490690	86
Austria Dolna	1842	8333325	48	79423	84	867951	01	855392	25	10136092	58
Austria Górna	1868	518266	14	3636	16	53068	82	79926	86	654897	98
Solnogród	1849	160100	12	1855	08	42367	15	96133	22	300455	57
Śląsk	1864	346753	16	5835	80	59980	60	27035	31	439604	87
Styrya	1848	768016	78	6811	.	132803	34	161122	33	1068753	45
Tyrol-Przedarlania	1872	369820	82	3127	.	31947	58	83933	04	488828	44
Trentino	1898	59149	60	276	.	1387	79	10212	03	71025	42
Razem ..	.	17979559	60	213674	94	1704859	81	1952873	60	21850967	95

b) Wydatki.

Stowarzyszenie	na zapomogi (sumy z tabeli c)		na kształcenie (biblioteka, wykłady, organ Związku itd.)		na administrację (pensye, remunera- cye, honorarya le- karzy, druki itd.)		na organizację (koszta delegacyi, kongresów, wkładki związkowe itd.)		inne wydatki (wraz z kwotami wyrównania)		Razem	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	2951939	49	250103	.	397735	33	165747	54	617510	03	4383035	39
Bukowina	84484	58	9065	77	22566	50	8835	56	22770	31	147722	72
Dalmacya	45870	61	4155	.	9127	63	5013	.	14979	33	79145	57
Galicya	860624	64	47114	44	110483	12	46302	98	128584	46	1193109	64
Karyntya	131355	90	16036	40	20686	27	9351	27	34099	87	211529	71
Kraina	133402	97	28121	93	18618	97	10066	68	35497	81	230708	36
Pobrzeże	336411	58	16464	33	38181	75	19340	49	78585	83	488983	98
Morawy	958733	53	107328	55	126565	60	51600	20	110974	47	1355202	35
Austria Dolna	6664540	31	552761	35	648334	75	245897	34	498710	07	8610225	82
Austria Górna	424005	04	53041	12	41802	56	23099	54	43273	.	585221	26
Solnogród	215226	06	13969	78	11169	74	8135	57	22310	62	270811	77
Śląsk	246844	76	34634	76	33334	34	20404	12	43299	75	378517	73
Styrya	664166	78	39592	05	96732	01	26291	43	111965	13	938747	40
Tyrol-Przedarlania	324102	50	22245	12	26893	70	21949	13	43328	54	438518	99
Trentino	40239	84	1816	33	5566	68	4655	99	13514	52	65793	36
Razem...	14086948	59	1196449	93	1607798	95	666672	84	1819403	74	19377274	05

c) Wyszczególnienie zapomóg.

Stowarzyszenie	1. Chorym		2. Nie mającym zajęcia				3. Inwalidom		4. Koszta pogrzebowe		5. Sierotom		6. Inne zapomogi	
	K	h	w miejscu wraz z ko- szami prze- siedlenia		w podróży		K	h	K	h	K	h	K	h
			K	h	K	h								
Czechy	1129617	53	640929	90	130763	26	540487	.	151851	.	159946	50	198344	30
Bukowina	49318	72	16904	40	1712	96	8486	70	3630	.	2637	.	1794	80
Dalmacya	24617	20	12859	.	1654	84	2088	.	2552	30	1808	.	291	27
Galicja	386129	18	137365	26	13422	90	153917	.	70246	30	21109	.	78435	.
Karyntya	53052	68	20499	40	40292	90	4427	.	5921	02	5540	.	1622	90
Kraina	67029	71	11002	90	20552	36	19618	.	8286	40	7098	.	4815	60
Pobrzeże	154964	24	61975	92	20273	42	55064	.	18165	.	12884	.	13085	.
Morawy	471643	50	176515	86	62272	94	125766	50	62565	76	45217	.	15251	97
Austria Dolna	2959887	46	1437640	46	207419	84	1238952	90	359524	53	292514	.	168601	12
Austria Górna	148972	94	53347	70	93067	12	85794	.	21019	28	12508	.	9296	.
Solnogród	56517	82	21736	80	60759	26	41318	34	9228	84	5636	.	20029	.
Śląsk	107719	90	40790	94	18777	38	50224	.	13077	96	12231	50	4023	08
Styrya	305954	64	62072	62	87166	60	141048	64	29124	14	17992	.	20808	14
Tyrol-Przedarlania	119837	42	44521	82	107181	24	31550	.	10704	.	7663	33	2644	09
Trentino	18124	40	15582	.	2583	24	2902	.	600	.	321	.	127	20
Razem	6053387	34	2753744	98	867900	86	2501144	08	766496	53	605105	33	539169	47

IV. Wykaz

Związków zagranicznych, pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności.

1. **Belgia:** »*Fédération typographique Belge*« w Brukseli. Umowa istnieje od 1. stycznia 1904 i obejmuje tylko: zapomogę w podróży.

2. **Bośnia:** »*Typographenverein für Bosnien und Herzegowina*« w Serajewie. Umowa istnieje od 27. maja 1910 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla chorych w miejscu i podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.

3. **Bułgaria:** »*Typographischer Arbeiterverein*« w Sofii. Umowa istnieje od 15. czerwca 1907 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, wreszcie kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

4. **Dania:** »*Dansk Typograf forbund*« w Kopenhadze. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, wreszcie kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

5. **Niemcy:** »*Verband der deutschen Buchdrucker*« w Berlinie. Umowa istnieje od 1. listopada 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

6. **Finlandya:** »*Finska Typograf förbundet*« w Helsingforsie. Umowa istnieje od 25. września 1903 i obejmuje: Zapomogę w podróży, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

7. **Francya:** »*Fédération française de Travailleurs du livre*« w Paryżu. Umowa istnieje od 1. stycznia 1904 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.

8. **Włochy:** »*Federazione Italiana fra i lavoratori del libro*« w Medyolanie. Umowa istnieje od 1. czerwca 1911 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych.

9. **Chorwacya:** »*Hrvatsko tipografsko društvo za Hrvatsku i Slavoniju*« w Zagrzebiu. Umowa istnieje od 20. maja 1910 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu i kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

10. **Luksemburg:** »*Luxemburger Buchdruckerverein*« w Luksemburgu. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

11. **Norwegia:** »*Norsk Centralforening for Bogtrykkere*« w Chrystyanii. Umowa istnieje od 25. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

12. **Rumunia:** »*Societate generala de ajutor reciproc a lucratorilor tipografi din România*« w Bukareszcie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

13. **Szwecya:** »*Svenska Typograf förbundet*« w Sztokholmie. Umowa istnieje od 22. października 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu.

14. **Szwajcarya (niemiecka):** »*Schweizerischer Typographenbund*« w Bernie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondy-

cyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

„Federazione Ticinese fra i lavoratori dell'librio” złączyła się zupełne z „Schweizerischer Typographenbund” i nie istnieje zatem jako osobna organizacja. Członkowie jej należą ale do „Schweizerischer Typographenbund” po największej części tylko jako członkowie organizacji zawodowej, to znaczy, że uiszczają tam tylko wkładki do „Ogólnej Kasy” i mają prawo tylko do zapomogi podróźnej, zapomogi dla bezrobotnych w miejscu i kosztów przesiedlenia. W razie ich wyjazdu z obszaru „Schweizer. Typographenbund”, wciąga się im odnośną uwagę do książki kwitowej, która, zamiast numeru kontrolnego, nosi określenie „G. M.” — na co koledzy funkcyonaryusze Stowarzyszeń szczególną zechcą zwracać uwagę.

15. Szwajcarya (romańska): »*Fédération des Typographes de la Suisse romande*« w Genewie. Umowa istnieje od 1. września 1905 i obejmuje: Zapomogę podróźną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów i kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

16. Serbia: »*Družina tipografskih radnika u Srbiji*« w Belgradzie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróźną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

17. Węgry: »*Unterstützungsverein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns*« w Budapeszcie. Umowa istnieje od 1. października 1903 i obejmuje: Zapomogę podróźną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

Z tem Stowarzyszeniem zawarto jeszcze następujący specjalny układ: „Przybywający z Węgier członkowie muszą nadto wykazać się, że należeli również do Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech i obowiązkiem swoim względem tegoż aż do dnia wyjazdu uczynili zadość”. — Kto legitymacji takiej nie posiada, ten nie ma prawa do jakiegokolwiek zapomogi, ani też członkostwo jego uznaniem nie zostanie — na co koledzy funkcyonaryusze Stowarzyszeń zwracać zechcą szczególną uwagę.

Ogólne brzmienie umów co do wzajemności.

Stosownie do wymagań statutów, względnie uchwał lub rozporządzeń kompetentnych organów, jakoteż, by zasadę wolnego przesiedlania się z miejsca na miejsce skutecznie wykonywać, zawarły powyżej wymienione Związki umowę wzajemności, a przyjęte obustronnie zobowiązania uregulowano w następujących postanowieniach:

Art. 1.

Członkowie. Jako członkowie uznani będą ci koledzy, którzy w obu zawierających umowę Związkach w myśl ich statutów jako tacy są uważani (*są nimi: zecerzy ręczni i maszynowi, zarządcy, drukarze, maszyniści, odlewacze czcionek, stereotyp-perzy i galwanoplastycy*), wszelkim zobowiązaniom swym względem Związku, którego ostatnio byli członkami, zadość uczynili, a dalej natychmiast po przybyciu do danej miejscowości, w razie zaś ważnych przeszkód najpóźniej w ciągu dni ośmiu, zgłosili się u odnośnych funkcyonaryuszów Stowarzyszenia z przepisami statutem legitymacjami.

Przy zaofiarowaniu kondycyi za granicą mają członkowie obowiązek we własnym interesie zasięgnąć bezwarunkowo u dotyczących funkcyonaryuszów związkowych informacji o stosunkach cennikowych. W razie zaniedbania tego obowiązku przypiszą dotyczący członkowie sami sobie wynikające stąd konsekwencye.

Wykluczeni od przyjęcia są tacy koledzy, którzy, korzystając z okazji nieporozumień cennikowych, względnie ruchu cennikowego, zajmują lub zajmowali miejsca strejkujących kolegów; dalej, przez świadome zaofiarowanie swej pracy za niższą płacę, stojących w kondycyi kolegów z zajmowanych przez nich miejsc wyprą, płatną poniżej cennika kondycję przyjmą, lub z jednego z pozostających w stosunku wzajemności Stowarzyszeń z jakichkolwiek powodów zostali wykluczeni.

Jeżeli zgłaszający się do przyjęcia był już przedtem członkiem wzajemnego Związku, lub w obrębie tegoż jako nieczłonek kondycjonował, wówczas musi on również w organie Stowarzyszenia odnośnego Związku być ogłoszonym. Ewentualne sprzeciwy należy wniesć do Zarządu tego Związku, w którym zgłoszenie do przyjęcia nastąpiło. Jeżeli przeciw ogłoszonemu do przyjęcia wpłyną sprzeciwy, wówczas może on być przyjętym tylko za zgodą tego Zarządu centralnego, od którego protest wyszedł.

Art. 2.

Przejście. Zawierające umowę Związki zobowiązują się co do każdego członka (Art. 1), który z obrębu jednego Związku przejdzie w obręb drugiego, odstąpić od żądania:

- a) jakiegokolwiek wpisowego;
- b) przedłożenia świadectwa lekarskiego;
- c) dowodu co do wieku.

Art. 3.

Płacenie wkładek. Od dnia wstąpienia do kondycyi w obrębie drugiego zawierającego umowę Związku, członkowie są obowiązani uiszczać statutem przepisane wkładki do tegoż Związku.

Zawierające umowę strony zobowiązują się uznać wpłacone przez członka w Stowarzyszeniu macierzystym lub w innych wzajemniowych Stowarzyszeniach wkładki, przez wliczenie tychże do odnośnych funduszy i zapewnienie statutem przepisanych zapomóg po osiągnięciu ustanowionych w Art. 4 karencyj.

Zresztą podlegają członkowie obu stron każdorazowym statutom i postanowieniom regulaminowym, obowiązującym w obrębie ich pobytu i znanym obu, umowę zawierającym stronom.

Art. 4.

Zapomogi. W razie zachodzącej potrzeby wspierania członków (Art. 1), ustanawiają zawierające umowę Związki następujące świadczenia:

a) **Zapomoga w podróży.** Każdy towarzysz, należący do jednego z zawierających umowę Związków, który podróżuje w obrębie drugiego Związku, otrzyma tam, jeżeli się wykaże, że zapłacił ogółem najmniej.....wkładek tygodniowych, zapomogę podróżną w takiej samej wysokości, jaką członkowie danego Związku pobierają.

b) **Zapomoga dla pozostających bez kondycyi w miejscu.** Prawo do tej zapomogi mają ci bez pracy w obrębie danego Związku pozostający członkowie obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem najmniej.....wkładek tygodniowych zapłacili, z których najmniej 26 wkładek w kondycyi zapłaconych być musi w obrębie tego Związku, do którego po zapomogę się zgłaszają. Wysokość i czas trwania tej zapomogi oznaczają odnośne postanowienia dotyczącego Związku.

Koszta przesiedlenia, względnie **koszta podróży,** ponosi ten Związek, w którego obrębie dotyczący członek ostatnio pracował i wkładki uiszczał.

c) **Zapomoga w chorobie.** Członkowie obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem najmniej.....wkładek tygodniowo zapłacili, wstępują z chwilą objęcia kondycyi we wszelkie prawa członków dotyczącego Związku. Zapomogi, pobranej w Związkach, opartych na wzajemności, nie wlicza się.

Członkowie, którzy zachorowali w podróży, a zapłacili ogółem najmniej.....wkładek tygodniowych, otrzymają, stosownie do przepisów odnośnych statutów, zaopatrzenie w szpitalu, lub zapomogę w chorobie przez przeciąg jednego roku.

d) **Zapomoga dla inwalidów.** Prawo do zapomogi dla inwalidów osiągają członkowie obu zawierających umowę Związków, jeżeli się wykażą, że ogółem zapłacili najmniej.....wkładek tygodniowych, z których najmniej 52 wkładek w kondycyi bezpośrednio przedtem zapłaconych być musi w obrębie tego Związku, do którego zgłoszono się po zapomogę. W razie zupełnej niezdolności do pracy, spowodowanej wypadkiem w zajęciu, odstępuje się od żądania zapłacenia wspomnianych 52 wkładek, jeżeli członek wogóle na podstawie wpłaconych wkładek uzyskał prawo do pobierania zapomogi inwalidowej. Wysokość zapomogi oznaczają każdorazowo obowiązujące postanowienia dotyczącego Związku. Inne stopniowanie, niż na lata należenia, nie może mieć miejsca.

e) **Zapomoga w razie śmierci** (zapomoga dla wdów i sierót). Prawo do tej zapomogi mają pozostałe osoby po tych członkach obu zawierających umowę Związków, którzy ogółem zapłacili najmniej.....wkładek tygodniowych, z których najmniej 52 wkładek w kondycyi bezpośrednio przedtem zapłaconych być musi w tym Związku, do którego zgłoszono się po zapomogę. W razie, gdyby członek do pobrania zapomogi dla pozostałych nie był jeszcze uprawniony, zostaną wypłacone zwykłe koszty pogrzebu.

W razie śmierci członka w podróży, ponosi odnośny Związek kosztą zwykłego pogrzebu.

Art. 5.

Przy obliczaniu czasu należenia co do poszczególnych gałęzi zapomóg, będą brane w rachubę tylko te wkładki, uiszczane do kas Związków, opartych na wzajemności, które zapłacone zostały w kondycyi.

Postanowienia ogólne i końcowe.

Art. 6.

Oba zawierające umowę Związki zobowiązują się nie wchodzić z żadnym w obręb drugiego Stowarzyszenia istniejącem Stowarzyszeniem drukarzy i t. d. o podobnych celach w stosunek wzajemności; dalej zobowiązują się oba Związki, nie uznawać wystawionej w ich obrębie przez inne Stowarzyszenie legitymacji.

Art. 7.

Z wejściem w życie powyższej umowy tracą moc obowiązującą wszelkie inne dawniejsze układy między dwoma zawierającymi umowę Związkami. Ewentualne zmiany statutów lub też ogłaszanie rozporządzeń w jednym z obu Związków, mających jakikolwiek wpływ na niniejszą umowę wzajemności, należy natychmiast podać do wiadomości centralnemu Zarządowi drugiego Związku z należytem objaśnieniem.

Art. 8.

Umowa ta obowiązuje dopóty, dopóki jedna lub druga strona nie zażąda rewizyi tejże, lub też nie zgłosi swego cofnięcia. Żądanie rewizyi lub też zgłoszenie cofnięcia nastąpić ma na sześć miesięcy przed utratą mocy obowiązującej tej umowy.

Art. 9.

Umowa ta może także natychmiast utracić swą moc obowiązującą, jeżeli jeden ze Związków, umowę tę zawierających, dopuści się jaskrawego naruszenia lub ponownego obejścia tejże.

Wszelkie nieporozumienia między będącymi w stosunku wzajemności Związkami, jeżeli oba Związki do zgody nie doprowadzą, ma rozstrzygnąć sąd polubowny, ustanowiony przez interesowane organizacje, z przyzwaniem międzynarodowego sekretarza.

Na dowód, umowa ta została w trzech równobrzmiących egzemplarzach wygotowaną i własnoręcznie podpisaną i wchodzi w życie z dniem

Każda z zawierających umowę stron zatrzymuje jeden egzemplarz niniejszej umowy, podczas gdy trzeci egzemplarz składa się w Międzynarodowym Sekretaryacie drukarskim.

Uwagi do umów co do wzajemności.

Członkowie, którzy zachorują w podróży, a należą do tych wzajemnych Związków, z którymi w tym względzie wzajemność zawartą została, otrzymają z zapomogę w chorobie tylko przez przeciąg jednego roku. — Członkowie niemieckiego Związku otrzymają tę zapomogę po zapłaceniu wogóle najmniej 13 wkładek, na czas 13 tygodni, po zapłaceniu 26 wkładek na czas 26 tygodni, a dopiero po zapłaceniu 52 wkładek na czas 1 roku. — Członkowie Związku francuskiego otrzymają tę zapomogę na podstawie specjalnego postanowienia umowy tylko przez przeciąg sześciu tygodni.

Prawo do zapomogi dla chorych w miejscu uzyskują członkowie dopiero z chwilą objęcia kondycji.

Za zmarłych w podróży członków wzajemnych Związków opłaca się tylko koszt zwykłego pogrzebu.

Członkowie wzajemnych Związków, którzy z powodu nieistnienia poszczególnych gałęzi zapomóg w ich stowarzyszeniu macierzystem, dopiero w obrębie innego Związku do pewnych działów zapomogowych płacić poczynają, uzyskują prawo do tych zapomóg dopiero po osiągnięciu czasu należenia (karencyi), ułożonego z tym Związkiem, do którego pierwszą wpłatę do odnośnej gałęzi zapomóg uzyskali.

Z Rosyi przybywający koledzy, którzy posiadają poświadczenie, stwierdzające, że aż do swego wyjazdu płacili regularnie wkładki na wsparcie przyjezdnych, otrzymają na pierwszej stacyi płatniczej, przez którą w Austrii przechodzą, legitymację podróżną, na podstawie której należy im wypłacać wsparcie podróżne.

Ze wszystkimi innymi, nie wymienionymi tu Związkami zagranicznymi stosunek wzajemności nie istnieje, dlatego legitymacje ich i inne dowody nie będą w Austrii uznane.

K a r e n c y e.

Do liczby	dla przechodzących w obręb Związku austriackiego członków wzajemnych Związków	przy korzystaniu z zapomogi dla						
		bezkondyc.		chorych		inwalidów ²	kosztów po- grzebowych ³	sierot ²
		w podróży	w miejscu i kosztu prze- siedlenia ¹	w miejscu	w podróży			
płacenie wkładek w kondycji najmniej przez tygodni								
1	Belgia	26	.	.	.	.	.	.
2	Bośnia	10	.	13	13	520	.	.
3	Bułgaria	52	52	52	52	.	52	.
4	Dania { dla przyst. zaraz po wyp.	6)	52	13	13	.	52	.
	{ dla wszystk. późn. przyst.	26)						
5	Niemcy { dla nowo przystęp.	6)	75	13	13	260	13	.
	{ dla późn. przystęp.	13)						
6	Finlandya	26	52	13	13	.	26	.
7	Francya	26	52	52	52	.	.	.
8	Włochy	52	52	.	.	.	.	.
9	Chorwacya	6	52	13	13	520	13	520
10	Luksemburg	13	.	13	13	520	13	.
11	Norwegia	26	52	13	13	260	13	.
12	Rumunia	6	104	104	104	520	52	520
13	Szwecya	26	52	.	.	.	.	.
14	Szwajcarya { dla pełno płac.	6	75	13	13	260	13	260
	{ (niemiecka) dla czł. stow. zaw.	6	75	52	.	.	.	.
15	Szwajcarya (romańska)	6	52	13	13	260	13	.
16	Serbia	6	52	26	26	.	26	.
17	Węgry (Buda- { dla przyst. w prze- peszt) { ciągu 4 tygodni.	1	52	26	26	520)	.	.
	{ dla późn. przyst.	13	104	52	52	780)	26	520
	Dla członków naszego włas- nego Związku	6	52	13	13	260 520 780 1040 1300 1560	13 260 520 1040	260 520

¹ Z tych musi być najmniej 26 tygodni zapłaconych w Austrii. — ² Z tych musi być najmniej 52 tygodnie bezpośrednio przedtem zapłaconych w Austrii. — ³ Te okresy należenia odnoszą się tylko do najniższego wymiaru wsparcia. Dla uzyskania prawa do wyższego wymiaru wsparcia musi być bezpośrednio przedtem najmniej 52 wkładek tygodniowych w kondycji zapłaconych w Austrii.

T R E Ś Ć.

Słowo wstępne.	3
Sprawozdanie z działalności Związku za rok 1910:	
I. Działalność urzędowa:	
1. Uwagi ogólne	7
2. Ze Zjazdu związkowego	9
3. Z Zarządu Związku	14
4. Zamknięcie rachunkowe Kasy związkowej za rok 1910	25
5. Wykaz majątku	25
6. Sprawozdanie Komisji kontrolującej	26
II. Statystyka:	
1. Obszar Związku	27
2. Ruch członków w roku 1910	29
3. Organizacya i agitacya	32
4. Kształcenie	33
5. Stręczenie pracy.	34
6. Maszyny do składania	38
7. Zastanowienia pracy i inne konflikty	40
8. Oficyny cennikowe	45
9. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych w r. 1910	46
10. Działy zapomogowe Stowarzyszeń związkowych	52
11. Scentralizowane zapomogi Związku	58
12. Wyniki rozliczeń	64
13. Stan miesięczny scentralizowanych zapomóg w ostatnich 3-ch latach	66
14. Zestawienie porównawcze kwot zapomogowych <i>scentralizowanych</i> z wypłaconemi <i>faktycznie</i>	67
III. Pogląd na ogólny obrót funduszków Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia.	68
IV. Wykaz związków zagranicznych, pozostających w stosunku wzajemności	72
Ogólna osnowa umów co do wzajemności	73
Tabela karencyj.	76

VORWÄRTS!

Zeitschrift für Buchdrucker
und verwandte Interessen

Organ sämtlicher Buchdruckergehilfen - Ver-
eine Österreichs :: Herausgeber und ver-
antwortlicher Redakteur: FRANZ HOFER

Erscheint jeden Donnerstag abends mit dem Datum
des nächstfolgenden Tages. — Einzelne Nummern
20 Heller

Fachinserate finden, da das Blatt in einer
Auflage von 12.050 Exemplaren
über ganz Österreich-Ungarn, Rumänien, Bulgarien
und Serbien, verbreitet ist, die weiteste Publizität
und werden von der Administration nur gegen vor-
herige Bezahlung angenommen und per dreispaltige
Petitzelle zu 20 Heller berechnet. — Von Mitglie-
dern der gegenseitigen Vereine werden Inserate bis
zu acht Zeilen zum fixen Preise von 1 Krone auf-
genommen

Für Wien viertel-
jährlich mit freier
Postversendung
K 2.20

Für Österreich-Un-
garn vierteljähr-
lich m. freier Post-
versendung K 2.30

Für Deutschland
vierteljährlich mit
freier Postversen-
dung K 2.60

Für die übrigen Län-
der vierteljährlich
mit freier Postver-
sendung K 3.—

**REDAKTION UND
ADMINISTRATION:**
**WIEN, VII. BEZ.,
SEIDENGASSE
Nr. 17**

VELESLAVÍN.

Časopis věnovaný zájmům po-
mocnictva knihtiskařského

Organ všech knihtiskařských spolků pomocnických
v Rakousku ☐ Vydavatel a zodpovědný redaktor:
VOJTA VESELY

Vychází každého týdne v pátek v poledne

Redakce: PRAHA, Myslíkova ulice 1959—II

Administrace (VÁCLAV NĚMEČEK):
PRAHA II, SMEČKY 27. DŮM „TYPO-
GRAFICKÉ BESEDY“

Jednotlivá čísla 20 h

Pro Prahu čtvrtletně
s volnou poštov-
ní dopravou K 2.20

Pro Rakousko-Uher-
sko čtvrtletně
s volnou poštovní
dopravou K 2.30

Pro Německo čtvrt-
letně s volnou po-
štovní dopravou
K 2.60

Pro ostatní země
čtvrtletně s vol-
nou poštovní do-
pravou K 3.—

Inseráty

za petitový řádek
20 h; pro členy
vzájemných spolků
až do 8 řádek za
pevnou cenu 1 K

OGNISKO

Czasopismo dla spraw drukarskich i pokrewnych zawodów.

Organ Związku austriackich Stowarzyszeń drukarskich :: Wydawca i odpowiedzialny redaktor: JULIAN OBIREK :: Wychodzi 5., 15. i 25. każdego miesiąca.

Inseraty fachowe za poprzedniem
opłaceniem po
20 h za jeden wiersz petitowy. Dla członków
Stowarzyszeń związk. inseraty do 8 wierszy
po 1 kor.

Numer pojedyn-
czy 20 halerzy

Prenumerata całoroczna z przesyłką pocztową
K 4-80

Prenumerata półroczna z przesyłką pocztową
K 2-40

Prenumerata kwartalna z przesyłką poczt. K 1-20

Redakcja i administracja:

LWÓW, ULICA
PIEKARSKA 18,
I. P.

IL RISVEGLIO.

Giornale per gl'interessi degli operai tipografi ed arti affini

Organo delle Società tipografiche dell'Austria
Editore e redattore responsabile: ANTONIO GERIN. Si pubblica ai 10 e 25 d'ogni mese.

Redazione: Trieste, Via dell'Olmo
N. 6, IV/7 Amministrazione: Trieste, Via
Maiolica N. 16, II

Singoli numeri
cent. 20

Abbonamento annuo (comprese le spese postali)
Cor. 4.—

Per l'Estero più le spese postali.

Inserzioni

cent 20 per linea
di testino